

Editorial

CERUL DE DINCOLO DE NOI

În decembrie 2003 inițiativa editării unei reviste culturale, la Mizil, a stârnit foarte mult scepticism: erau multe obstacole de învins, de la cele financiare la munca redacțională și aspectele tehnice ale redactării, despre care nu știam prea multe lucruri.

Pe de altă parte însă, înființarea *Cenacului Literar „Agatha Grigorescu Bacovia”*, în care activau cu un entuziasm molipsitor în primul rând liceenii (*Andreea Aprodu, Adriana Bogdan, Alexandra Comșa, Iunia Diaconescu, Ruxandra Dobre, Anca Elisei, Alice Gugu, Alexandra Matache, Claudia Matache, Carmen Zafiu, Pătrașcu Andreea* etc.) cărora li s-au adăugat câteva „condeie” cu oarecare experiență (profesorii *Laurențiu Bădicioiu* și *Geta Stanciu, Lucian Mănăilescu, Dumitru Băescu* și autorul acestor rânduri), s-ar fi dovedit o zădărnici, fie și una frumoasă, fără miracolul literei tipărite, fără confruntarea, esențială pentru orice aspirant la statutul de scriitor, cu Măria Sa, **Cititorul**, fără acea deschidere către „acasă”, care a însemnat și înseamnă revista **Fereastră**.

Ne-am gândit, inițial, să colaborăm la publicațiile din țară, dar o evaluare realistă a acestei posibilități ne-a arătat prezizibilele ei limite: într-o lume în care regionalizarea culturii sau apartenența la „grup” sunt decisive (ca să nu mai vorbim de „ruperea” rețelelor de difuzare), șansele debutului sau afirmării unui „provincial”, sunt mai mult decât reduse.

Ne-am asumat așadar riscul și, cu toate sincopile de parcurs, am reușit să deschidem „Fereastră” noastră către lume. Încet am învățat că o colaborare valoroasă se obține mai greu ca o prietenie valoroasă și, în timp, am reușit să devenim o „echipă”.

Au contat enorm, atunci, la început, încurajările distinsei poete *Constanța Buzea*, tenacitatea *Valeriei Tăicuțu*, truda prof. *Laurențiu Bădicioiu* și a lui *Lucian Mănăilescu*, implicarea necondiționată a unor personalități de primă mărime ale literaturii noastre - *Grigore Vieru, Fănuș Neagu, Adrian Păunescu, Ion Gheorghe, Passionaria Stoicescu, Gheorghe Istrate, Ion Roșioru, Marius Chelaru*, actorul și scriitorul *Mircea Diaconu, Mariana Ionescu* (critic literar, eseist și poet, în această ultimă calitate semnând Vicenția Vara), *Gheorghe Neagu* (redactorul șef al revistei „Oglinda literară”), *Dan Brudășu* (redactor-șef al revistei „Cetatea culturală”), *Calistrat Costin* (președintele Filialei Bacău a UR), *Adrian Botez, Lucian Hetco* (redactor-șef al revistei on-line „Agero” – Stuttgart), *Nicolae Băciut* (redactor-șef al revistei „Vatra veche”), *Riad Awwad, Iolanda Dumitrescu* (Oana Dugan) *Traian Vasilescu* (Chișinău), *Ion Divița* (Chișinău) și mulți alții, mai ales tineri (*Aida Hancer, Adelina Georgeta Dozescu, Adrian Diniș* ș.a.m.d.), cărora le rămânem „datori” – până luna viitoare – cu o antologie promisă.

De revistă se leagă și alte evenimente: tipărirea antologiei de cenaclu (*Ferestre*) – 2007, editarea unui **Almanah cultural** al Mizilului (2008, 2009, 2010), cele trei ediții ale **Concursului Național de Literatură „Agatha Grigorescu Bacovia”** (2007, 2008, 2009), înființarea **Asociației Culturale „Agatha Grigorescu Bacovia”**...

Desigur mai avem încă multe lucruri de „îmbunătățit” și nu va fi ușor în condițiile actuale.. Dar, îi asigurăm pe colaboratorii și cititorii noștri că, oricâte bătălii am pierde, vom duce mai departe „războiul” pentru cultură, spiritualitate și valoare.

Vom rămâne în continuare în slujba dorinței de a da sufletelor tuturor oamenilor, cât mai mult adevăr, cât mai multă lumină, o „Fereastră” deschisă spre cerul de dincolo de noi!

Emil Proșcan

Passionaria Stoicescu

La aniversare

Un nume cum nu se poate mai bine ales, **Fereastră**, pentru un înăuntru și un în afară literar! Intimitatea gândului, a trăirilor, a simțirii, a lecturilor cu și despre scriitori către cititori, nu are cum se face decât grație ferestrei. Tot prin fereastră (trecând), crezul este că se poate înșela moartea sau boala, iar prin dorința, curajul și puterea celor scriu aici, tocmai asta se urmărește: rămânerea, dăinuirea puțin mai mult decât o poate îngădui viața obișnuită, de azi pe mâine.

Ochiul atotvăzător (care în multe limbi are denumirea comună cu fereastră), prin logica inversării este locul expus vederii, ochi ce reflectă, devenind un loc al epifaniei.

Ca soli ai transcendenței, colindătorii cântau colindul la fereastră ce dădea spre prispa casei... Sunt un colindător și alaiul vorbelor mele e unul de dragoste, admirație și solidaritate de breaslă cu truditorii și creatorii alesei reviste literare mizilene, **Fereastră**, care a ajuns la numărul 50!

Toate genurile literare au fost de-a lungul acestui timp de tipărire echilibrat și cu talent reprezentate, sita care le-a cernut dovedindu-se una fină și profesionistă, reprezentată de scriitori recunoscuți nu doar pe plan local, ci și în țară. Tineri, bătrâni, debutanți, consacrați, toți iubitori ai artei cuvântului și-au găsit loc în paginile primitoare ale **Ferestrei**. Anul 2010 să le aducă tuturor și acestei ființe de presă literară cu nume-simbol, sănătate și putere, forță pentru a rezista în frigul crizei, inspirație, dăruire în scris și viață lungă și tumultuoasă!

A norilor

Norii mă povestesc –
le îngăduie asta cerul
în care fug adesea
din sila viermuelii de pe pământ

În graiul nimbus
în zborul – joc
numele meu e mreana ce zboară
un pește nefericit în apele curgătoare
cu prundul stând pe loc
Sufletul meu are solzi
cu efigia de argint a lunii

iar gândul suvițe de soare
să uit noaptea din care
cândva am urcat
și iarăși noaptea în care-am să cad

Norii mă povestesc
peste rai peste iad
nici sfințenie nici ispită
dar cu gura rănită
de cârligul undiței eclesiastului
pe când murmur dulcele cânt
despre vânarea de vânt

De sub apă

Nici măcar ochii mei
nu seamănă unul cu altul:
cel mic, stângul,
se simte solidar cu inima
și vrea să vadă alene cât mai puțin,
de aceea e mai închis,
uneori o lacrimă sticlindu-i în gene...

Nici sânii mei nu-s la fel:
stângul - cel supt - e mai mare,
cu boaba sfârcului grea,
c-a hrănit gura fiului,
gura altei vieți din viața mea...

De sufletele mele, ce să mai zic?
Nepereche nu doar ca număr,
ci ca nimic...
Nu râdeți, e de plâns:
într-un singur trup
să ai atât de multe suflete
cu foame de lup,
într-un tărâm în care
au fost exterminate nefericitele fiare...

Dar toate astea vă scapă...
Sunt Poezia
și vă vorbesc de sub apă.

Vinovată

Mângâi șifonierul ca pisica
atunci când n-are cine-o alinta
și-n casa părăsită e doar ea
înăbușindu-și frica;
și-aud cum mă blesteamă pădurea
altădată ascunzând
păsăret și jivine,
acum doar blănuri moarte
și țoale aiurea...

Mângâi oglinda –
și simt cum mă-njunghie lacul,
peștii lui de odinioară, nisipul...
Încremenite ape dau să mă-nece
și nu află pe nimeni, nici măcar sufletul
care-mi ascundea odată chipul...

Ating hârtia,adică o frunză, un ram,
pentru că scriu,
pentru că altă salvare n-am
decât să așez cuvintele-n albul sicriu
și să le-nmormântez cu-ncetișorul...
Dar țipătul ei se aude clar:
- Du-te dracului!
Dacă m-ai trădat cu calculatorul,
de ce te-ntorci la mine iar?

*Cristina Maria
PURDESCU*

Decorații cu aripi

(scriitoarei ***Mariana Ionescu***)

Ne vom întoarce
chiar dacă poarta este închisă
chiar dacă speranțele călătoresc
ca niște umbre luminoase
peste ziduri.

Ne vom întoarce
chiar dacă amintirile ne alungă
chiar dacă arșița timpului
ne strecoară elixiruri otrăvite
în suflete.

Ne vom întoarce,
ca niște învingători
decorați cu aripi.

Și trec înfometată în alt veac

Eu îmi trezesc mileniile duse
și trec înfometată în alt veac –
o pasăre cu aripile aprinse,
zburând dintr-un copac în alt copac.

Și timpuri care-au fost
se redeșteaptă,
din noaptea depărtărilor și-atât,
iubirea mea, o altă lume așteaptă,
creată din nimic, s-o ia de la-nceput.

Eu îmi trezesc mileniile duse
și trec ca fulgerul prin aștrii –
o pasăre cu aripile aprinse,
cu pene aurii și ochi albaștri.

Să pleci puțin

Să pleci puțin
în afara lumii,
și a luminii,
și a întunericului.

Să pleci puțin,
ca să te poți odihni în iubire.

Trupuri visând
în arșița verii,
în fructele toamnei
misterioase –
nimic nu mai rămâne al nostru
în destrămarea de pe urmă,
decât visul vieții,
în nuanțe de albastru.

Scara lumii

Scară de fier,
scară de lemn, de lut,
de carne...

Când cobor în vreme,

SCARA LUMII

devenirea n-o mai înțeleg,
nici suspinul,
nici facerea lumii.

Când cobor în gânduri,
vidul înfometat mă absoarbe
și sufletul refuză zugrăveala
în blânde culori
din trupul ierbii.

Dar o iau zilnic
de la început –
iartă-mă, Dumnezeule, că sunt
scară de fier,
scară de lemn, de lut,
de carne înmiresmată
la chemarea primăverii,
scară visată, din mătase
de culoarea mierii.

Tocite orgolii

Te vei întoarce
când umbra din umbră
va călători
peste amintiri aruncate din mers
într-o tăcere desăvârșită.

Tocite orologii solare apun
dincolo de curcubeu,
dincolo,
mereu dincolo...

Îmbrăcat în lumină

De la marginea lumii mă chemi
îmbrăcat în lumină
și-n amintiri ancestrale.

În livada cu îngeri te ascunzi
și printre norii violeți
migrând spre poalele vieții.

De la granița cerului mă strigi
când așteptam să mă pierd
în tufișurile nopților mele de ametist.

Caii de ceară

Prin brațul vântului rățăcitor
azi frunzele dansează-n hore;
privește cum coboară toamna
pe străzile multicolore.

Și vezi sfiosul ornament
în parcul ruginit și solitar;
privește cum coboară toamna,
peste bătrânul trotuar.

Caii amurgului de ceară
nechează vremea funerară;
privește cum coboară toamna
peste întâmplări de-odinioară.

Când toamna

Când toamna-i hotărâtă să se scurgă,
nu mai cer amarnicul dor din trecut,
vreau numai ca frunzele să ne-ascundă
într-un parc ruginit și tăcut.

Să ne-mbrăcăm în frunze arămii
și vântul să ne prindă-n hore,
de fluturi aurii ne vom izbi
deasupra străzilor multicolore.

Aud cadența îndoiei

Aud cadența îndoiei
în șoaptele ploii,

și simt neliniștea cu multe pene
în vocea pătimașă a furtunii.

Vânez cețoasele priviri
coborând vântul
peste înserarea cu plete lungi
și peste luna plină.

Simt dorurile lumii
răsturnate în grijile plecării,
și sufletul alunecând
pe umerii albaștri
ai depărtării.

Aud cadența ploii
în șoaptele îndoiei
și simt în vocea pătimașă a furtunii
zburdalnica neliniște
cu multe pene.

Ce trist

(lui ***Mihai Eminescu***)

Ce trist te-am visat în noaptea aceea,
ce toamnă era în inima mea!
Întrebări îmi torturau mintea,
era toamnă, era frig și ploua.

Ce trist te-am visat,
ce vârtejuri m-aruncau în tumult!
Vedeam lumi ce-ar fi putut să existe
și eram fericită că mă-ntorceam
în trecut.

Ce trist te-am visat în noaptea aceea...
Sub Luceafărul bolții înstelate,
era toamnă, era frig și ploua,
și eu îți îngânam cuvintele toate.

De ce taci?

(lui ***George Bacovia***)

De ieri, soarele amiezii s-a împuținat,
arama strălucește în copaci,
e toamnă, frunzișul e uscat,
tu ce mai faci poete, de ce taci?

Deasupra casei tale solitare
tot rățesc cocorii cenușii,
materia plângând e-n așteptare.
E toamnă. Tu de ce nu scrii?

De azi, palide ploi s-au instalat,
iar violetul curge în copaci,
e toamnă, parcul dezolant
ne-ntreabă iară, de ce taci.

De ieri, o ațipire, un sicriu de plumb
condeiul fermecat ți l-a răpit,
dar încă ne pătrunde rece vânt
care de tine ne vorbește-n glas șoptit.

Dezamăgită

Alegând tristețea acestui manechin
Aproape mort în vitrina murdară,
Poate-aș fi vrut să fiu,
mai mult sau mai puțin,
Iubirea lui, amanta lui de-o seară.

Mă sperie vitrina îmbăcsită,
Cu-atâtea haine scoase la vânzare,
Și manechinul meu nici nu tresare
Și eu rămân cum sunt, dezamăgită.

M-am rățăcit

M-am rățăcit
ca un copil în pădurea seculară.
Drumul e greu

și presărat cu ispite.

Vulpile dorinței
mă cheamă în hățisuri,
urșii îi dăruiesc faguri
sufletului îmbătat
de bucuriile promise,
o pasăre albă,
așezată pe curcubeu,
mă descântă...

O, Doamne iar m-am rățăcit
ca un copil în pădurea seculară,
cutreierată de jivine viclene
către seară.

Iar m-am rățăcit

Sparge întunericul

Sparge întunericul
cu lacrima ta de iubire.

Lasă-mi drum să găsesc
pașii stinși ai plecării.

Celor nevinovați
împarte-le câmpia singurătății,
prin zboruri și cântece.

Adu-mi la sfârșit
nemărginire de timp
și iluzia că aparțin
unei lumi necunoscute.

Rugăciune

Ridică-mă,
să nu cobor în rățăcire
și-n lumea ce se surpă.

Nu mă lepăda amăgirii,
pregătește-mă,
și ferește-mă de slavă.

Când vremea vieții cade în mândrie,
înfășoară-mă în umilință
și iartă-mă!

O, Doamne, iartă-mă!

Aniversare

Azi e ziua mea,
și dincolo de ziua aceasta,
luminată de Sfântul Soare
și udată de ploaie,
prin grădina lumii trec,
ca să mai urc o treaptă,
și să mai alunec puțin
spre necunoscut.

E aniversare....

Emil Proșcan în dialog cu Fănuș Neagu

Ultima generație Gutenberg

Nu m-am gândit niciodată la ierarhiile valorice din diverse domenii, dar dacă aş fi pus să o fac, cu siguranţă e nu mi-aş îndrepta atenţia spre savanţi, inventatori, conducători de oşti sau de state, politicieni de marcă sau a alte celebrităţi intrate în manualele de istorie. Nu!

Fără să clipească mi-aş căuta „reperele” printre cei care, indiferent de vremuri şi timpuri, au avut harul de a ajuta oamenii să poată privii în jur, să poată vedea şi simţi copacii, zăpada, cerul..., învăţându-i puterea zâmbetului şi a bucuriei de a fi.

Pe ei, pe slujitorii de suflete, de lacrimi, adevăr şi lumină, care prin ceea ce mi-au transmis prin scris, pictat, sculptat, ori dumnezeit de sunete, m-au făcut să pot privi în mine şi în jur, să înţeleg, să simt, m-au făcut să fiu mai bun şi mai aproape de Dumnezeu.

Uriasă bucurie sufletească mi-a produs faptul că am avut şansa să cunosc, să discut şi să mă apropiu de astfel de „trimişi”, precum Grigore Vieru, Adrian Păunescu, Fănuș Neagu... E greu de explicat ceea ce se produce în mine atunci când sunt în preajma unor asemenea titani ai literaturii române.

Într-una din primele zile ale acestui an 2010, am fost acasă la maestrul Fănuș Neagu.

Casa, ascunsă în îmbrăţişarea unei uriaşe iedere, îşi dă totuşi la iveală cu modestă măreţie, frumuseţea şi personalitatea aparte. Păşesc cu emoţie treptele intrării, intuind paşii multor personalităţi ce le-au călcat. Mă întâmpină soţia maestrului, apoi fiica şi ginerele. Păşesc cu smerenie ca într-un sanctuar de sânziene şi strigăt de îngeri. Simt în mine o bucurie caldă, adevărată!

Privilegiul de a mă afla, din nou, în preajma marelui scriitor Fănuș Neagu, nu putea să aibă o „introducere” mai fastă decât amintirile şi gândurile Maestrului, răvăşite precum un pachet de cărţi de tarot risipit de mâna hazardului...

Emil Proșcan: Cum vi se pare lumea de azi?

Fănuș Neagu: ...Sunt nemulţumit, în sinea mea, de multe; de exemplu Brăila, care a fost un oraş extraordinar de cosmopolit şi extraordinar de bogat, de când au plecat evreii, grecii şi armenii a devenit un oraş meschin.

Emil Proșcan: Dar de ce totdeauna când ne retragem în amintiri, patina vremii capătă strălucire?

Fănuș Neagu: Trecutul ni se pare, întotdeauna, mai frumos... Copilăria e singura vârstă fără griji. Cu cât înaintăm în vârstă devenim mai şchiopi la minte, mai... infanțili.

E.P.: Probabil ne ducem spre a doua copilărie...

F.N.: Dacă toţi ne trezim mintea așa, cu flori de mărar, credem că Dumnezeu ne ia drept îngerăşi, nu? Asta, a doua copilărie, este căutarea Edenului. Eu cred, sau credeam când eram mai tânăr, că în ţările mari te incită mereu să descifrezi cunoscutul şi necunoscutul, dar acum nu mai sunt așa de sigur, întrucât cucerirea spaţiului nu înseamnă şi cucerirea inefabilului. Am văzut pe urmă că marile popoare mistice – ruşii de exemplu – relevă minuni ale omenirii. Noi toţi am fost „spulberaţi” de ideea lor militară, specifică imperiilor, care vor mereu să cucerească.. Dar ruşii sunt absolut minunaţi, cu inimi şi suflete mari. Aştia sunt mai religioşi decât noi, pentru că au epuizat ideea de căutare în spaţiu şi „merg” pe verticală. Şi americanii au fost mereu pe drumuri. Ca să cucerească spaţiul au plecat de la Atlantic şi-au ajuns la Pacific. Şi când s-au întors totul era înţelenit în urmă şi-au luat-o din nou de la capăt.

E.P.: Chiar să se fi epuizat ideea de

căutare în spaţiu?

F.N.: Nu, pentru că americanii îşi „satură”, prin căutarea în spaţiu, şi căutarea pe verticală. Dar n-au ajuns acolo. Pentru că au industrializat enorm şi au tocat mărunț ideea de divinitate. Se răzbună ceea ce le-au făcut indienilor şi războaiele... „pentru pace”. De aceea au rămas oameni simpli şi oamenii simpli sunt sau analfabeți sau tâmpiți...

E.P.: Asta înseamnă simplitate?

F.N.: Da’ cum... Pe măsură ce înaintăm în civilizație devenim mai tembeli.

E.P.: Dar simplitatea nu are o doză de nevinovăție?

F.N.: Simplitatea – dar simplitatea aia curată - are chiar o doză de dumnezeire. Numai că a absolutiza asta înseamnă a te întoarce la „spaţiul” arhaic, idilic, care e, de multe ori, o iluzie. Vreţi să vă spun eu ce a însemnat copilăria mea: pelagră, păduchi, râie. Unde punem toate astea? Sau foametea aia extraordinară care a venit după război... Paradoxal, în timpul războiului a fost bogăție. Ştiţi de ce? Plăteau nemţii tot ce luau. Noi aveam vreo patru ari pe care cultivam mazăre. O cumpărau nemţii la preţuri foarte mari pentru vremea aceea, să facă margarină pentru front.

Aşa bine nu s-a mai trăit la noi decât prin anii ’70, când scriam „**Frumoşii nebuni...**”. Venea nevastă-mea la prânz cu bunătați: 100 gr. de icre de Manciuia costau 5 lei, icrele negre 5,50 lei, o baterie de vin între 12 şi 17 lei. Stăteam la masa mea, unde ninge tot timpul. Treceau prietenii uneori, pe care îi izgoneam, după ce-i lăsam să „şterpească” o votcă...

E.P.: Cu toate astea spuneţi că, cea mai frumoasă perioadă, cu toate relele de atunci, a fost copilăria.

F.N.: Realitatea se estompează; rămân amintirile frumoase: cum mă culcam pe câmp, cum rătăceam prin vie...

E.P.: Poate că e necesar să trecem şi prin suferință ca să prețuim momentele de liniște. de bucurie. Asta e soarta poporului român, nu credeți?

F.N.: A popoarelor imbecile... Nu mai e poporul român de pe vremea lui Ștefan cel Mare, povestea cu dacii am și uitat-o... Eu zic că nici nu ne tragem din daci; ne tragem din suburbiile Romei...

E.P.: Ce credeți despre rasism și des-

pre conviețuirea interetnică?

F.N.: Pe vremuri, în Brăila, oamenii habar n-aveau cine-i evreu, cine-i armean, cine-i grec... Pe cine interesa? Veneau oamenii în august, împinși de nevoi, cu grâul de la 50 de kilometri, să-l vândă negustorilor evrei. Și aştia le dădeau pe datorie din magazin și îi învățau să păstreze grâul și să-l vândă în primăvară, când sunt prețuri mai bune. S-au schimbat toate astea... Acum în Brăila mai sunt 30 de familii neaoșe de evrei și vreo 60 mixte. Pe vremuri numai căpitani de „bărcuțe” greci erau 4 000. Acum mai sunt câteva luntre cârpice cu tablă...

E.P.: Ce ziceți, începem interviul?

F.N.: Păi... până acum ce-am făcut. Mi-e teamă că partea asta „organizată” o să iasă mult mai prost.

E.P.: Ce mai faceți?

F.N.: Nu-i doresc nimănui să facă ce fac eu. Când nu sunt bolnav, mă chinui să scriu. Când nu mă chinui să scriu mă chinui să citesc. Dorm prost, aş bea mult și nu mi se dă voie. Îmbătrânesc și-mi pare rău, cum spune cântecul. În concluzie rămâneți cât mai multă vreme tineri, dragii mei!

E.P.: Ne dați și o soluție să rămânem tineri?

F.N.: Beți vin bun, iubiți numai ce vă place și pe furiș...

E.P.: Înseamnă că și dumneavoastră sunteți tânăr.

F.N.: Păi eu iubesc mult... Aș și urî dar mi-e frică, din cauza familiei, să urăsc deschis. Și am ce urî, slavă Domnului, în România de azi! Exagerez: de fapt nu-s capabil de ură... Sunt capabil doar de dispreț... și de dragoste. De dragoste în primul rând.

E.P.: Ce anume disprețuiți?

F.N.: Cred că intuiți: nu-mi place politica, nu-mi place că țara s-a ruinat economic, nu-mi place că oamenii sunt săraci... Toată viața am așteptat, am sperat, am avut prieteni veseli, am iubit cartea... Nu-mi place să văd oameni mohorâți.

E.P.: Vi se par mai mohorâți acum decât înainte?

F.N.: Indiscutabil. E un alt „peisaj”. „Plumbul” lui Bacovia îl înțeleg abia acum. Sigur, el avea un dar straniu de la Dumnezeu, era o figură cu pata înțeleaptă a întunericului

(Continuare în pag. 4)

pe ea. Căuta altceva, alte minuni ale lumii. Versul din **Note de primăvară**: „Mugur alb și roz și pur” – spune despre copilăria lui care se petrecuse pe versanții întinericului. Da’ asta era construcția genetică... Pe când, acum, construcția istorică și socială e impropriu exploziei de bucurie sau zâmbetului, care și el a devenit întunecat, la români. Păcat! Eu nu mai pot să merg de vreo 2-3 ani; stau numai prin spitale și n-am mai văzut mieii albi de Anul Nou. Bine, nu poate să-i aducă omul la mine la ușă, dar aş vrea să văd un ied căruia îi cresc cornițele. Iezi sunt, dar nu mai sunt oameni ca-re să-i privească.

E.P.: *Tradițiile rămân din ce în ce mai puține...*

F.N.: Când vom pierde aceste „daruri” – sper să nu se întâmple niciodată – ne vom usca, ca popor, din toate punctele de vedere.

E.P.: *Poporul român a mai avut perioade grele și a trecut peste ele.*

F.N.: Da, dar nu le-am traversat eu... Le-am citit și le citesc cu ochiul stins aproape. Parcă aglomerate acolo, în istorie, sunt suportabile.

E.P.: *Aș vrea să vorbim mai mult despre dumneavoastră...*

F.N.: Despre mine ce să vorbim? Nu! Cât mai scurt! Sunt un tip deschis, se știe totul despre mine... în afară de cum gândesc.

E.P.: *Sunteți scriitor, dramaturg, actor, academician...*

F.N.: Am fost răsfățat și înjurat. Mi-a mers și bine în viață, mi-a mers și rău...

E.P.: *Care dintre aceste ipostaze s-a „prins” cel mai profund de sufletul dumneavoastră?*

F.N.: Am fost, în primul rând, hamal al scrisului. Și am avut un viciu: lectura. Am citit câteva biblioteci și mă consider a fi posedat singura bogăție după care merită să alergi în lume. Dar... tot incult am rămas!

E.P.: *De ce spuneți asta?*

F.N.: Păi, cât aș mai avea de citit, din ce s-a scris în lume, ar trebui să mai trăiesc încă 6 000 de ani, dacă nu mai mult. Și m-aș atrofia în biblioteci. Mai trebuie să ieși și la soare, și la umbră, să intri și-n gârlă, și-n vie... Știți, m-am gândit că, în România, sezonul culsului viilor ține foarte puțin.

E.P.: *Poate ca să așteptăm, cu mai multă nerăbdare, sezonul următor.*

F.N.: Da, și așteptarea se înscrie în arcul de triumf al poeziei, dar e mai bună împlinirea.

E.P.: *Din tot ce ați citit, ce popor credeți că are literatura cea mai valoroasă?*

F.N.: Popor...? Omenirea întreagă. Nu există popoare în scriere, există omenire. E fundamentală și „omenirea orală”, din care noi am adus foarte puțin în viața modernă. Sau am băgat în fundal, prin miliarde de cărți tîmpite, marile înțelepciuni ale antichității. Câți din noi mai citesc anticii, în afara celor care

Ultima generație Gutenberg

studiază istoria veche sau istoria literaturii? Ori de acolo și până azi am involuat în multe direcții. Spuneți că e vina programelor școlare pentru asta, dar eu cred că totul pornește mai de departe. Adică de dincolo de peretele școlii – de acasă. Vedeți dumneavoastră, dacă am fi o țară în care abundă cărțile, nu numai pe tarabe ci și în case, am fi cu totul alți oameni.

E.P.: *A mai apărut și calculatorul, și internetul...*

F.N.: Îmi dați voie, aici e cea mai frumoasă revoluție pe care a cunoscut-o omenirea.

E.P.: *Dar dezavantajele...*

F.N.: Eu nu știu să bat la mașină. Toată viața am scris cu creionul sau cu pixul. Nu știu nici măcar să deschid calculatorul. Dar beneficiaz de această sursă nemaipomenită de informații. Rog pe cineva și găsesc tot ce mă interesează. Această descoperire compensează, dacă se poate compensa vreodată, distrugerea Bibliotecii din Alexandria.

E.P.: *Totuși, cum vi s-ar părea o lume în care n-ar exista decât biblioteci virtuale.*

F.N.: Eu ar trebui să fiu supărat, din acest punct de vedere, pentru că... gata. Aparțin generației Gutenberg, ultima generație Gutenberg, din care faceți și dumneavoastră parte. Această epocă uluitoare care a dat cultura uriașă a umanității, se schimbă, se transformă, trece către altă civilizație, a informației. Mă sperie, totuși, faptul că nu-mi dau seama unde va ajunge lumea.

E.P.: *Informația poate să aibă și o latură estetică?*

F.N.: Una fundamentală pentru istoria artei. Informatica este o descoperire epocală. Nu putem noi, încă, să cuprindem cu mintea, născocirile aceluia englez nebun și pederast (Alan Mathison Turing – n.n.) care s-a și sinucis.

E.P.: *Vorbeam înainte despre posturile în care ați fost de-a lungul vieții, printre care și cea de academician...*

F.N.: Stați puțin! Toate astea sunt la un loc, nu contează una sau alta.

E.P.: *Ce relații aveți cu Academia Română?*

F.N.: De doi ani, de când sunt în spital, n-am relații decât prin telefon și prin prietenii care mă vizitează

E.P.: *Acolo sunt schimbări?*

F.N.: În Academie n-ajungi ca să schimbi, ajungi ca să păstrezi... Să vă spun totuși, o chestie ușor anecdotică. Apelativul, între academicieni, era „domnule coleg”. Dar, pentru că majoritatea academicienilor erau și profesori, acesta a devenit, cu timpul, „domnule profesor”: Așa mi se spunea și mie, iar eu am fost profesor cum sunteți dumneavoastră, acum,... televizor.

E.P.: *Dar ați lucrat în învățământ...*

F.N.: Apelativul ăsta incumbă o universitate cu direcțiile ei de știință. Eu am fost profesor suplinitor în comuna Largu, raionul Făurei, regiunea Galați, unde băteam copiii ca să plângă la moartea lui Stalin.. Ni s-a spus: „Băteți-i până plâng!”

E.P.: *Și ați reușit?*

F.N.: Am reușit să-i batem, dar n-am reușit să-i facem să plângă. Toți râdeau...

E.P.: *Dacă, ipotetic, ați putea să le gîfărați ceva, care ar fi primele lucruri pe care le-ați impune în România?*

F.N.: Aș înființa întreprinderi cu locuri de muncă și n-aș de ordinul: „Muncii!”,

că oamenii vor să muncească. Aș da ordinul: „Plătiți pe cei care muncesc! Aveți grijă de bătrâni și iubiți-vă copiii ca pe ochii din cap, pentru că vor avea ei grijă... să vă palmuiască, la vremea potrivită!”

E.P.: *Ce relații aveți cu prietenii dumneavoastră? Cine vă vizitează?*

F.N.: Nu pot să dezvălui asta. Am, oricum, mulți prieteni.

E.P.: *V-am pus întrebarea pentru că tot mai multă lume se plînge de singurătate.*

F.N.: Asta e o tragedie existențială. Din nefericire ea se întâmplă la nivel mondial, nu numai în România. Noi abia suntem atinși de aripa singurătății. Nenorocirea singurătății e în azilurile de bătrâni, în spitale, în fundamentală sărăcie care domnește la sate și în orașe. Acum s-a realizat un vis al... comunismului: „Locuitori de la oraș și sate, înfrățiți-vă!” Suntem înfrățiți în sărăcie ca niciodată altcândva.

Singurătatea, din punctul meu de vedere, e primejdios de prezentă după o anumită vârstă. Oamenii care își pierd, în urma unor tragedii, sprijinul copiilor, al rudelor sau al unor persoane dragi, ar trebui să-l regăsească imediat, nemijlocit și net, fără nici o condiție, în instituțiile statului. Dar la noi statul nu există decât sub forma rapacității, care distruge ideea de dragoste, de prietenie, de compasiune. Noi românii avem darul de a face din fiecare perioadă una fundamentală, de... sacrificiu. Nu am trăit perioada când „domneau” moșierii, dar o cunosc pe aceea când au pierit. Oamenii sunt, în perioadele tulburi, fundamental răi. Mai ales cei care au avut norocul – zic ei, eu zic distrugerea dumnezeirii din ei – de a ajunge pe altă treaptă, au uitat de unde au plecat și când fac binele îl fac „să se vadă”, ca să arate că sunt darnici.. Însă darnicia e aceea pe care a propovăduit-o Mântuitorul: „Fă binele ca și când asta ți-ar fi menirea pe lume!”

Îmi pare foarte rău; e țara noastră... țara mea. Spun cu rușine că nu se face aproape nimic pentru copiii abandonați, pentru bătrâni sau pentru oamenii năpăstuiți de soartă. Uitați-vă la dezbaterile din Parlament: Unde ajung „ei”, totdeauna, cu un rânjet: „Hai să impozităm și pensiile!...” Nimic nu e mai scârbos pe lumea asta decât să-ți disprețuiești înaintașii.

E.P.: *Vorbeam de singurătate... Ea poate să ducă la inutilitate, care e cea mai mare dramă pentru ființa umană...*

F.N.: Indiscutabil, acolo duce. Și când ajungi acolo nu mai poți să faci altceva, decât să te uiți după un cui în grindă.

E.P.: *Eu, și nu numai eu, mizilenii în general, vă considerăm, spiritual, un apropiat. Ați fost prezent la majoritatea momentelor noastre culturale: v-aș aminti despre un interviu pe care vi l-am luat cu ani în urmă pentru revista „Fereastra” sau despre dialogul dumneavoastră telefonic, la ediția a doua a Concursului Național de Poezie „Agatha Grigorescu Bacovia”, de pe patul de spital, cu*

(Continuare în pag. 5)

Ultima generație Gutenberg

o sală arhiplină , în care se aflau Grigore Vieru...

F.N.: Dumnezeu să-l odih-nească!

E.P.: Adrian Păunescu...

F.N.: Dumnezeu să-l înalțe, că asta și urmărește, și el... și noi.

E.P.: ...v-aș mai aminti despre publicațiile noastre, pe care le-ați onorat cu câteva colaborări... Urmează să edităm, acum, al 50-lea număr al revistei culturale „Fereastra”...

F.N.: Al 50-lea număr?... Da' sunteți un nebun... frumos nebun! Dacă dumneavoastră ați reușit să faceți la Mizil, care are pecetea lui de frumusețe și umor în istoria literară, păi vreau zic că meritați să fiți înconjurat de butuci de vie, iar rodul butucilor să ni-l dăruieți nouă. Asta pentru că, ori de câte ori citesc „Fereastra” îmi place să stau rezemat cu coatele pe pervazul ei și să privesc în lumea podgoriilor, adică să vă înțeleg prin ceea ce scrieți. Acolo să știți că adie un vânt frumos, miroase întotdeauna dumnezeiește – pentru că vinul are întotdeauna atingere cu Dumnezeu, cu Iisus Hristos și cu câțiva sfinți binevoitori, că sunt câțiva cârcotași și prin ceruri. Deci, îmi place să stau aplecat cu coatele pe pervazul „Ferestrei”...

Să trăiți mult și să creșteți acești copii minunați, între care am descoperit o foarte bună poetă... Și mai sunt și alții. Iar faptul că oamenii ăștia toți scriu și citesc este o bucurie.

E.P.: Almanahul nostru cultural din anul acesta cum vi s-a părut?

F.N.: La un nivel înalt. Pe patul ăsta nemernic de spital – oricum e un pat bun - citesc exact ca într-o bibliotecă. Să știți ceva: când eram eu cenaclist (elev la Școala Normală din Galați) nivelul nostru era... nu pot să fac comparație. Atunci, în perioada aia, când aproape totul era interzis, nici nu visam să ajungem vreodată la nivelul pe care îl arată membri cenaclului și colaboratorii dumneavoastră. Să le dea Dumnezeu sănătate și dumneavoastră la fel!

E.P.: A treia „carte cu prieteni” va mai fi?

F.N.: N-o mai scriu, pentru că ar trebui s-o intitulez „Prima carte cu dușmani!”

E.P.: I-ați triat măcar?

F.N.: Au avut grijă Dumnezeu și dracul să-i trieze. Fiecare și-a luat partea.

E.P.: Spuneți că lucrați la ceva...

F.N.: Tot trudesesc să termin un roman, volumul al II-lea din „Asfințit de Europă, răsărit de Asie”, dar când ești bolnav gândești mai încet. Termin eu, dacă-mi dă Dumnezeu zile și treaba asta. Pe urmă de ce să mă iau? Ori mă iau de băut, ori mă iau de mers ca lumea, că acum mă cam poartă unii de brațe până la ușă.

E.P.: Cum a fost experiența de actor?

F.N.: Ca să joc rolul unui general beat credeți că făceam eforturi? Ce eforturi să fac? Aducea Ilarion Ciobanu două sticle: eu una, el una. Ce să mă scâlâmbăi acolo; eram „naturel”...

E.P.: Vă mulțumesc, Maestre, să aveți parte de mai multă sănătate în anul acesta, care abia a început! Să fie într-adevăr mai bun și cu motive reale de zâmbet adevărat!

Afară aerul rece al înserării, se desăvârșea într-o noapte! Mulțime de pași, treceau și vor trece, ca o Dunăre vie, prin fața casei îmbrățișată de gândurile unei uriașe iedere!

Cenaclul literar „Agatha Grigorescu Bacovia”

✱

Eu nu am nume...
Numele meu e o cifra
Ștergi numărul
Nu-i nimic
Șirul rămâne
Nu e vorba nici măcar
De o ecuație

Odata m-a strigat cineva :
„Omule”

Înca nu știu ce a vrut
Să spună prin asta
Dar brusc mi-am dat seama
Că numerele se opresc
La plus infinit

✱

Pentru unii oameni
Icoanele devin oglinzi
Dar sst...
Ei nu trebuie să știe
Pentru că astlifel
oglinzile se sparg
Și rămân singuri

✱

Un poet m-a luat odata cu el
mi-a aratat colțuri de stele
picuri de ploaie
și câteva petale
niște degete lungi, albe
și cărți învelite
în fâșii mari
de singurătate
cand m-am întors
m-am simțit ca în copilărie
când mergeam la bunici
și găseam cireșii înfloriți
și pe bunicul
încălzind în mâini
puii abia ieseți din ou.

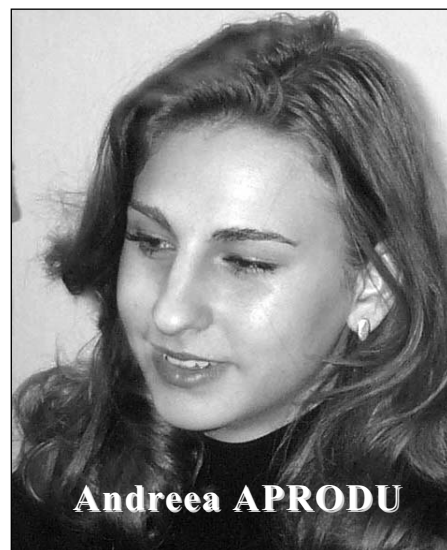
✱

Doamne, dă-mi cerneală să scriu!
Să nu-mi mai fie așa de grea
tăcerea

cu cerneala din ochii iubitului
am scris mult
dar mereu gaseam colile albe
dimineața

cerneala din ochii mamei
nu intră în stiloul meu

cerneala cerului de noapte
nu m-am îndurat s-o fur stelelor
și totuși Dumnezeu mi-a ascultat
rugăciunea
și mi-a trimis în loc de cerneală,
lacrimi, să tot scriu...

Jumătate de sferă

Nu-mi cere să te alung...
E ca și cum ar ploua invers
iar Dumnezeu ar îngenunchia
mulțumid pentru apă!
Înțelege că nu fac altceva
decât să alerg zi de zi
după propriile picioare.
Nu mai am decât absente mâini
strivind depărtări zăpezii.
Doar rădăcinile lor rămase
se zbat în mine și mă dor
obligându-mi extremitățile
să se îngâne cu pilonii
unui cer lăsat prea jos.
La urma urmei aș urca eu invers
dar centrul meu e o jumătate de
sferă întoarsă convex
ca să tot curgi tu,
nesfârșitul meu dor.

Joc cu aripi

Zăpăcită de zâmbetul tău
îmi înnoptez pașii...
Mă arunc în vis cu ochii deschiși
așteptând să mă prindă un gând
și să mă zboare odată cu
ultima noastră ninsoare.
Până să învăț umbra ta
mă cert cu tăcerile
care îmi mint copilăria
cu o mie de aripi...
Apoi, într-un colț al înserării,
mă învelesc cu rugăciuni
și adorm în șir indian.

Rugă

învăță-mă să ignor fenomenul
reflexiei,
care îmi aruncă mereu înapoi,
din oglinda în care te caut,
ochii... în proprii mei ochi!

învăță-mă să îmi iubesc la fel
aripile și tălpile
cine știe, în lumea asta ciudată
care din ele vor zbura mai întâi.

Mariana Ionescu

Psalm înflorit și cântec viu

După ce îi citisem cu încântare versurile închinare pământului românesc, poetul **Traianus**, pe numele său dintâi **Traian Vasilescu**, ne surprinde frumos, încă o dată, cu o carte de poezie religioasă, intitulată **Când s-au fost spus îngerii** și apărută la Editura Epigraf din Chișinău în 2009.

Reținem mai întâi câteva date despre autor, din cele pe care însuși editorul le-a considerat necesare pentru cititorul de pretutindeni. S-a născut la 2 aprilie 1969 în satul Viișoara, raionul Edineț din Republica Moldova, a absolvit Facultatea de Istorie în cadrul Universității Pedagogice „Ion Creangă” din Chișinău și are o activitate culturală și literară susținută: a publicat 28 de cărți, apărute la Chișinău, Iași, București, Craiova, Timișoara, Ottawa etc., este membru al Uniunii Scriitorilor din Moldova, președinte-fondator al Societății Culturale „Pasărea Phoenix”, fondator și editor al revistei literare „Phoenix” (2004-2007), redactor pentru Republica Moldova al revistei „Orizont literar contemporan” din Vaslui, directorul proiectelor „Dicționarul scriitorilor români contemporani de pretutindeni” și „Antologia poeziei românești în mileniul III”.

În **Când s-au fost spus îngerii**, marea disponibilitate pentru scris a unui poet care asemenea lui Adrian Păunescu, versifică ușor diversele evenimente ale vieții, fără să se lase câtuși de puțin intimidat, ci mai degrabă provocat de foaia albă de hârtie, se conjugă cu marea dorință de a accede la divinitate, ca experiență esențială de spiritualizare. Traianus scrie poezia plenitudinii credinței, ca un dat al condiției umane, pe care condiția poetului religios o ridică la superlativ. Prin urmare, traseul tematic major al cărții situat în perspectiva sacralității creștine înnobilează ființa umană prin trăirea religioasă exultantă.

Poetul dispune de o remarcabilă coerență tematică aflată la baza imaginarului cărții. În configurarea constelațiilor tematice caracteristice acestuia, se impun trei direcții majore, angajate într-o constantă corelaționare; mai întâi, identificarea poetului cu o carte (religioasă sau propria operă echivalentă cu psalmii) într-o serie de autodefiniri care converg într-un portret (autoportret) destinat să realizeze idealizarea condiției umane în condiția poetului; apoi, dialogul cu divinitatea adorată în „psalmi” ai credinței profunde care mărturisesc posibilitatea biruinței asupra timpului prin revelația apartenenței la divin; și în sfârșit, în concordanță cu cele două trasee menționate, proiectarea unui univers paradisiac (în sens revelatoriu: lumea aceasta este paradisul!), confirmând frumusețea unei lumi iluminate de panteism.

Coordonatele tematice ale cărții ne indică itinerariul receptării pentru a releva performanța literară a autorului, pe care o descoperim mai cu seamă în șirul de autodefiniri convergente într-un autoportret liric, inclus în idealitate prin relaționare cu divinul. De aici și relația specială cu timpul/temporalitatea, în contextul aspirației poetului la eternizare prin

„Cuvânt” (majuscula induce conotația divinului) sau prin carte, care, investită cu funcția unui obiect magic, devine o poartă de accedere la necondiționat.

Motivul destinului în sensul identificării poetului cu o carte are, în **Când s-au fost spus îngerii**, cel puțin două variante remarcabile. Într-un **Blestem** (p. 12) de două versuri, descoperim o excelentă concentrare de semnificații în ordinea solicitării acestui motiv privilegiat: „Pân-la nemurire/ Face-te-ai psaltire!” Observăm opțiunile remarcabile ale autorului. Întâi, pentru semnificantul pozitiv al evenimentului: „nemurirea” desemnează „moartea”, relevând prin conotație veșnicia de „dincolo”, eternizarea prin moarte opusă ideii negative a dispariției din înțelegerea comună. Bine inspirată ni se pare alegerea unei anumite cărți care să-l reprezinte pe poetul religios, să-i definească destinul ales și condiția specială, privilegiată spiritual, deoarece psaltirea este cartea din Vechiul Testament care cuprinde cei 151 de psalmi atribuiți regelui David, și mai mult (în privința sentimentului românesc al poetului), este cartea care a fost multă vreme folosită în Țările Române ca manual școlar pentru catiheti sau în seminariile teologice. Predilecția pentru psaltire este semnificativă pentru un poet cărturar, patriot și religios și, ca atare, „blestemul” din titlu nu face decât să desemneze, în fond, un privilegiu al destinului, să evidențieze condiția celui „ales”. Obsesia identificării autorului cu psaltirea marchează notabil universul volumului **Când s-au fost spus îngerii**, motivul fiind reluat în variante: „Psaltire de-ar fi viața mea/ Mi-aș fi ferice precum vina/ De-a nu te mai putea uita” (p. 5) Și, nota bene pentru proiectarea imaginii poetice, motivul de prim-plan al psaltirii apare în poeme de mare performanță, cel mai frumos din toate fiind poate splendidul **În miresme îngropat...** – „În zori o să ne-atace trandafirul/.../ Veniți și încărcăți-vă-n priviri/ Parfumi dense amintind psaltiri/ Scrise de fluturii ninși pe cetate/ La ora inefabilei jertfiri /.../ În zori o să ne-atace trandafirul, / Deja țintește sufletu-mi stingher, / În focul lui m-arunc cu patrafirul/ Cusut din fir de stea și plătesc birul/ De-a fi-n miresme îngropat ca-n cer” (p. 52). O esențializare cu accent pe trăire găsim în varianta suflet-psaltire: „O carte e-un sicriu în care dorm/ Vestale, logofeți și clavecine// La miez de veșnicie în foburg/ Înnebunind poezi în devenire/ Și turla-n care sufletele curg/ Din sufletu-mi rebotezat: Psaltire” (p. 39). Motivul frecvent al psalmilor constituie un satelit al aceluiași obsesii: „În psalmii ciocârlilor mă scald” (p. 30) exultă poetul care făcuse mărturisirea programatică din debutul cărții pentru a se autodefini metaforic ca „psalm înflorit”: „Vecia în mine lucrează./ Simt c-ajunge-oi un psalm fără seamă/ În câmpia iubirii de Tine-nflorit” (**Psalm înflorit**, p. 5). Și dacă poetul se înscrie în dinamica imaginarului său prin metafora „psalm înflorit”, atunci Dumnezeu este ipostaziat într-un „cântec viu” (**Harfe-n răsărit**, p. 27), un fel de muzică a sferelor care reflectă armonia lumii atotcuprinzătoare: „Doamne, Doamne, cântec viu, /Tu mă știi, eu nu te știu/ Totdeauna”.

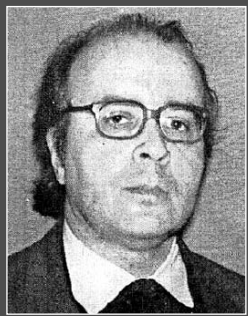
A doua formulă a identificării cu o anumită carte, aduce ca reprezentare a poetu-

lui propria sa creație în cuvânt, ca mesaj definitiv, precum într-unul din frumoasele poeme scurte care etalează tensiunea unei autobiografii spirituale în versuri de mare rezonanță prin încărcătura semnificativă poetică: „Părinții mei au cultivat tăceri/ Și eu, la rândul meu, cultiv cuvântul,/ De rodul meu va ține cont Preasfântul/ Sau corbii, ultimii din temnizeri,/ Ce-o să-mi închidă pleoapele deșarte/ Ca pe coperte reci de-nvinsă carte,/ Și-aplaudând dispăre-vor în vânt./ Dar tu atunci, poem uitat pe-o filă/ Cu buze cântătoare de sibilă/ Mă vei tot naște, suflet de pământ” (p. 35-36). Observăm aici că rodul cuvântului „cultivat” ține de orizontul divinului, printr-o metaforă frapantă mișcarea zborului desemnată prin „aplauze” vizează patetismul existenței dar și ideea sfârșitului omenesc ca încheiere a spectacolului unei vieți, sinecdoca „pleoape deșarte” intră în comparație cu „învinga carte”, personificarea poemului („cu buze cântătoare de sibilă”) este dublată de puterea magică a renașterii autorului, ca variantă a dăinuirii.

Într-o altă ipostază a autodefinirii, poetul apelează la procedeul confuziei regnurilor în contextul convergenței motivelor obsedante din universul liric. Termenul reprezentativ pentru ființa poetului este de astă dată floralul cumulează ideea purității (prin iasomie, crin, narcisă) cu sugestia unei naturi paradisiace, ca în exemplul următor, unde triful (de pasăre) este atribuit floralului prin sintagma „tril de iasomii” care înscrie o sublimare ascendentă: „Într-o ziuă cu ninsori/ Din mine-or zbucni viori/ Și din veac până-n vecii/ Voi fi tril de iasomii” (p. 36). Predilecția poetului pentru iasomie, pentru puritatea ei austeră este dovedită și în varianta la fel de frumoasă: „În holdele luminii sidefii/ Un clinchet să rămân – de iasomii!” (p. 33), de unde se reține și imaginea percutantă a „holdelor luminii”. Sublimarea metaforică în vegetal cuprinde și obsesia postumității operei ca dăinuire a poetului: „(...) eternul infinit/ Vă mângâia pe creștet iasomia/ Care voi fi în timp nedefinit” (p. 19), sau scenariul tanatic în notă mioritică: „La moartea mea vor plânge trei brazi și-o iasomie” (p. 25). Iasomie i se adaugă crinul și narcisele, în aceeași ordine a sublimării sugestive pentru nota paradisiacă: „În brațele nemorții surâd – narcis în floare, / De vorovirea-ți, Doamne, nu vreau să mă dezleg, / Altar oricărei clipe prin tine sunt, întreg.” (**Psalmul sfînteniei**, p. 30), unde se adaugă și identificarea cu arhitectura religioasă ca expresie a cosubstanțialității cu divinul preluată fie în varianta sobră a sufletului-schit, fie în nota explozivă a exaltării: „De-atâta bucurie m-nsăimânt, / Zumzet de crini a invadat grădina/ Din viața mea, și-a pogorât lumina/ În sanctuaru-mi alb ca un descânt” (p. 49).

În sens opus, remarcabile sunt și imaginile de mare rezonanță care interiorizează aventura dramatică a căutării divinității, tradiționala căutare ducând aici la revelația divinității prin înțelegerea nobilei umilințe a condiției umane împărtășite de poet: „Te-am căutat bezmetic în neștiri/ Fără oprire, noaptea, zi, mereu, / Pân-am aflat că tu urcai, Stăpâne, / Pe muntele Calvarului din mine/ Și cin ți răstignise eram eu” (p. 19). Poetul excelează și în performanța interiorizării existenței

(Continuare în pag. 7)

Prof. dr. Adrian Botez

FEREAȘTRA – '50!!!

Iată cum o revistă de cultură și literatură, curajoasă și fără niciun fel de complexe (nici măcar coplexul creat „urbei” Mizilului de... „conu” Iancu...!), împlinește, azi, 50 de **numere** de existență (decembrie 2003-ianuarie 2010)! Dar nu orice fel de existență!

Revista **Fereastră** (publicație editată de: **Asociația Culturală „Agatha Grigorescu Bacovia” – Mizil**), beneficiind de un Colegiu redacțional de excepție (coordonat de harnicii și înzestrații cu har și bun-gust și bună-credință, cu intuiție și inventivitate – și condus, efectiv și eficient, de: Director: **Emil PROȘCAN** și Redactor-șef: **Lucian MĂNĂILESCU!**), a reușit să depășească nu doar complexe proprii, ci și pe cele naționale: este singura revistă, din acest areal nord-muntenesc / sud-moldovenesc, care, spre exemplu, și-a luat, temerar și cavalereste, riscul (mare risc, într-o contemporaneitate plină de ipocrizie, diabolic cinism, filistinism și rea-credință aiuritoare... – dar și dezorientată complet, din punct de vedere axiologic!) de a și-l și a ni-l

asuma, **cu mărturii din/prin creație, nu prin/din propaganda** de prost-gust și ilară... – pe marele și autenticul Poet național contemporan, **Adrian PĂUNESCU!**

În această vreme de grave confuzii și diversivități, în câmpul artei și valorilor estetice, în această epocă a „găștilor”... „exclusiviste” (în cel mai distructiv și anti-spiritual sens al cuvântului...!) cultural-literare și a cabalelor grețoașe, revista **Fereastră** a vorbit foarte clar românilor, prin conținutul ei: **nici un compromis valorico-estetic!**

„Revistele sunt difuzate în cadrul manifestărilor expoziționale și conferințelor specializate” – se precizează, în promoul internetistic al revistei.

...Și în aceste vremuri de criză „financiar-bancară și economică” (de fapt, **cea mai gravă criză moral-spirituală ce-a avut loc de la Revoluția Franceză încoace!!!**), a știut să „navigheze” prin cenzura economică... – a rezistat celei mai parșive și mai distructive tiranii: cea economică!

Chiar de nu a avut spațiu tipografic suficient, și-a asumat riscul și biruința mo-

rală, de a publica texte expresiv-fundamentale, cu idei scăpărătoare! Niciodată n-a mutilat (vreun text lung, mult prea lung, pentru „scurtimea” bugetului revistei...!), ci, totdeauna, a sintetizat magistral!

...**N-a lăsat să se strecoare impos-tura**, cea mai groaznică ciură a lumii contemporane (naționale și internaționale): prin **Almanahul** său eroic (...cât pe ce să-mi scape substantivul, „înclinat” spre... sectorul 5 al Capitalei...!), prin concursurile organizate, ritmic, cu maximă corectitudine, onestitate și deschidere a speranței în ne-moartea literaturii de calitate a Duhului – a reușit să „detecteze”, ba chiar să impună, cu mult discernământ și bună-credință, valorile tinere.

La mulți, mulți ani, fregată prahoveană a culturii! Și multă sănătate și putere de muncă și de rezistență celor care, aproape mucenicește, îți ocratesc ce îți veghează drumul, printre stâncile anti-spiritului, cinic declarat, al lumii contemporane!

La re-vedere, sapre numărul cinci sute!!!

(Urmare din pag. 6)

Psalm înflorit și cântec viu

Într-o imagine intraductibilă, rămasă deschisă conotațiilor adevărind forța unui talent autentic, ca atâtea altele în acest volum: „*Când voi muri, pământ nu va mai fi./ Să mă-ngropați în cerul inimii*” (p. 19). De altfel, poetul este un inspirat vizionar al perspectivei cosmice care implică sugestia infinitului în notă romantică: „*Din veacuri ca din boală ies agale,/ Și, Doamne, rău mai mult mi se cuvine./ Resimt viori în glas, resimt țambale/ De dincolo, de dincolo de Tine*” (p. 19), tatonează poetul muzica sferelor, din cum ar fi spus Arghezi, „fundul lumii”, cu intenția aceleiași localizări himerice a absolutului. Cercul posibilităților poetului reflectat în imaginarul volumului are centrul pretutindeni și marginile nicăieri (dacă este să parafrăzăm sfera infinită a lumii pascalienelor!) datorită structurării imaginarului în virtutea unei stilistici tematice, din a cărei dinamică exercitare rezultă în primul rând memorabilele fragmente în care fiecare vers este o reușită aflată într-o intercondiționare de mare forță sugestivă pentru dimensiunea interioară a trăirii, ca în exemplul următor: „*Ai sufletului pași se-aud căzând/ Pe lespezi de-amintiri și dintr-odată/ Cuvântul Fericire-ngenuncheat/ Pe propriu-i pridvor cădelnițând/ Se stinge ca un ultim împărat*” (**Când s-au fost spus îngerii**, p. 63)

Noutatea frapantă dar și puterea de sugestie a imaginilor care se înscriu pe traseele consecvente ale motivelor incluse în dinamica unui imaginar de evidentă forță lirică, escaladarea unei tematici de mare complexitate, dezinvoltura expresivă, convergența imaginilor în susținerea sugestiei, jocul inspirat și de finețe al conotațiilor, concomitent cu polarizarea lor sunt realizări meritorii care susțin interesul și încântarea lecturii poemelor din **Când s-au fost spus îngerii**, și mai ales relevă remarcabila posibilitate de performanță a poetului. Să adăugăm și faptul că soarta bună a cărții începe cu bunele aprecieri făcute în post-față de un redutabil teoretician al metaforei și cunoscut poet religios, **Eugen Dorcescu** din Timișoara.

A nins pentru mine

Eu cred că martie a nins pentru mine, într-atât de mult mi-am dorit o poză cu iarna. Mergând pe străzi, simt în albul zăpezii arome de flori și pământ reavăn.

De la o vreme se întâmplă doar lucruri cărora nu le pot găsi explicații. În Chișinău, un troleibuz a fost asaltat, s-a tras, au fost răniți oameni... Aș fi putut fi înăuntru, întrucât zilnic parcurg drumul acela, dintre păduri (aceeași pădure pe care o văd uitându-mă acum pe fereastră). Aproape mă amuz că, din ziua aceea, urcând în mijloacele de transport în comun înăuntru, mă bag la mijloc, în mulțime, ca să nu mă nimerească cine știe ce glonț rătăcit.

Am atâta spaimă în mine încât, dacă aș fi putut să o transform în energie electrică, aș fi luminat cu ea un întreg oraș. Ei bine, nu unul adevărat, dar un oraș de furnici sigur aș fi sugrumat cu lumină.

Ne-am adunat ieri în fața bibliotecii „B.P.Hasdeu”. Era închis pe motiv de sărbătoare de primăvară deși afară ninge ca într-un ianuarie crunt. De acolo ne-am deplasat cu Dumitru Crudu și Vasile Ernu, înspre cafeneaua de la Uniunea Scriitorilor.

Ajunși la un cald perceptibil, între oameni zgomotoși, dar veseli și muzică printre portretele scriitorilor, fixate pe pereți, nu am reușit să intuiesc ce ar fi comandat domnul Ernu, cât timp s-a retras, și nici nu am apucat să mă gândesc că ar trebui să îl previn pe domnul Crudu că aici se face prost ciocolata fierbinte, pe care intenționa să o comande. Așa că m-am oprit la un ceai negru, pentru mine, fără comentarii suplimentare.

Acum criza economică ne apasă, și nu avem cum să nu observăm greul de pe umeri, dar firul acesta democratic de speranță, proiectele și schimbările care apar, ne dau forțe să trecem și peste „intemperii” de moment. Bătrânii tânjesc după vremurile bune, pe care noi,ăștia, abia apăruiți în anii 91, nici nu am apucat să le vedem, fiindcă odată cu noi au început și greutățile.

Printre discuțiile politice și literare, despre societatea în care trăim ori conștientizarea evoluției personale în a ceea ce am reușit să facem, să devenim, îmi răsuceam uneori absent lingurița de ceai în farfuriuara suport, încercând să-mi văd reflexia în ceașca transparentă.

În mod sigur martie a nins pentru mine!

Ecaterina Bargan
Chișinău, martie 2010!

Proză scurtă

Florentina
Loredana
Dalian

A UNSPREZECEA PORUNCĂ

Noapte. Îl privea trăgând draperiile cât mai în lateral. „Să intre marea în casă!”.

Zâmbise, neîndurându-se să-și dezlipească privirea de pe chipul drag. Apoi îmbrățișarea, apoi...

Dimineață. „Intrase” marea. Din pat, pe fereastră, nu se vedea decât mare, cât cuprinde. Ca în mijlocul unei ape întinse, într-o ambarcațiune mică și fragilă. Se temea de apă în general. Acum nu. Câtă vreme îl avea în preajmă. Odată cu marea, năvălise și soarele. Lumina era orbitoare, aproape insuportabilă, inundând patul în care doi somnoroși încă se mai lăsau mângâiați de vise. El se desprinsese din îmbrățișare, coborâse și trăsese draperiile. „Prea mult soare!”.

Tot așa și cu fericirea. Când e prea multă, când simți că îți inundă sufletul, se mai trezește câte unul să tragă oblonul.

Crăciunul. În casă de oameni străini. Familie mare. Copii. Cel de numai șase luni, cu ochi albaștri, le zâmbea. Pe el îl apucase de-un deget, gângurind, de parcă ar fi vrut să-i transmită un mesaj. Oh! Oamenii mari sunt surzi la gânguritul copiilor.

Se gândea la al ei, al lor, pe care nu avea să-l vadă zâmbind. Cruzimi omenești, mari dureri...

În noaptea aceea, el primise o icoană a Maicii Domnului cu Pruncul. Ea-și aminti de o icoană cu Maica Domnului singură. O avea în camera ei de copilă. Pe-atunci nu realiza de ce avea tot timpul impresia că pictorul uitase ceva. Acum știe. Maica Domnului fără Prunc pare înjumătățită, lipsită de o anume lumină. La fel, orice maică fără prunc.

Cartea. O altă iluzie. Că rămâne ceva

după tine. Aiurea, rămâne!

Așa începuse. Îi oferise o carte. Cu stimă, sau cu ce zisese? Cu ceva, oricum. Glumea cu ea – „Ai grijă că s-ar putea să mă îndrăgostesc mai mult de scriitoare!”. Râdea: „Nu-i nimic. Pun eu mâna odată pe ea și-i scot ochii!”. Când ești fericit, râzi din orice. Chiar și de glumele cele mai stupide.

Marele Oraș. Acolo te pierzi. Ești mic. Sau, mai bine zis, îți dai seama de neînsemnătatea pe care o ai în general. Orașele mici creează iluzia unei importante oarecare, pe care, de cele mai multe ori, ți-o atribui singur. Dar asta nu înseamnă că marile orașe te învață lecția smereniei. Dimpotrivă! Poate pe cea a alienării. Doar satul îți dă sentimentul real al apartenenței la ceva. De-accea, cei care s-au născut la sat, îl poartă în suflet prin indiferent ce mari citadele și-ar plimba pașii.

Și totuși începuse să iubească Marele Oraș. Acolo era el. Erau împreună. Îi plăcea să privească farurile în noapte, de sus, de la fereastra restaurantului. În dreapta, orașul cu viermuiala lui agitată. În stânga, flăcările unui cămin, care amintea de liniștea unui altfel de cămin. O liniște râvnită. În față, el. Cu o imagine totdeauna impecabilă, nepermis de frumos pentru un bărbat. Uneori, de-o răceală neînțeleasă. Ea – mică, în umbră, respirând aproape cu teamă. Nedorindu-și nimic, în afara de a-și dăruia iubirea. Și de a simți iubirea lui. Cerem atât de puțin! Puținul acela ni se oferă uneori. În porții mici sau mai mari. Ni se flutură pe la nas, ne înalță. Apoi, după ce ne-am ridicat suficient, mâna aceea care ne-a urcat, ne dă drumul. De sus, de tare sus. Și totul se zdruncină.

Catacombele. Mergeau prin zăpadă. Fără a se ține de mână. Când iubești un om, simți permanent nevoia să păstrezi contactul fizic cu el, nu? Printr-o parte oricât de mică a corpului. Ea nu putea dormi dacă măcar nu-și simțea palma în mâna lui. La fel când mergeau pe stradă. Dar nu îndrăznea să-l atingă, impresionată de sobrietatea lui, de om cu problemele omenirii pe cap. Care sunt problemele omenirii? Omenirea are o singură problemă majoră – lipsa iubirii. Restul sunt consecințe.

Pasărea. Atât de mică și de frumos colorată! Murise. De foame? De frig? Se poate muri și de singurătate. I-o arătase și lui; nu părea să fi văzut-o. Punea țara la cale prin telefon. Când patria te cheamă, cui îi pasă de-o pasăre moartă?

Avusese o strângere de inimă. Așadar, și ce-i frumos poate muri? și nu oricum. În pustietatea aceea, fără ca nimeni s-o plângă, fără ca nimeni să strige durerea unei frumuseți

mai puțin. Avea aripile întinse, ca pentru zbor. Măcar ea murise zburând!

Omul de zăpadă. Atât de pricăjit! Ți se făcea milă privindu-l. Soarele nemilos începuse să-l topească.

Pentru prima dată, i se năzări că oamenii de zăpadă împărtășesc aceeași soartă cu dragostea. Când îl construiesc, copiii depun mult zel, se bucură, se zbenguie în jurul lui ca într-o odă a bucuriei. Mai devreme ca acesta să-și fi împlinit menirea, se plictisesc de el și încep să-l lovească. Cu bulgări, cu pumnii, cu picioarele, cu ce nimeresc. În cel mai fericit caz, îl lasă la voia întâmplării și-a soarelui care-l topește lent. Cam asta fac și oamenii cu dragostea lor. Doar că, în loc de bulgări, folosesc cuvintele. Altele decât cele pe care le foloseau când construiau. În loc de soare – au nepăsarea.

Revelionul. Au dansat. Era un dansator minunat! Îi sărutase mâna. Parcă pentru prima dată. Cu toată apropierea fizică, îl simțea depărtându-se ușor, precum o ambarcațiune care se depărtează de mal. Dacă te uiți în jur, nici nu-ți dai seama că se mișcă. Dacă privești spre debarcader, aproape nu-ți vine a crede că atât distanță ai luat.

Când s-a produs desprinderea, fie și milimetrică, e ca și cum te-ai afla la depărtare de mile. Odată slăbită ancora, dispăre stabilitatea, certitudinea. Valurile nu te mai saltă le-neș, lăsându-te totuși în același loc. Te poartă încotro bate vântul. Restul ține de abilitatea cu care știi să-ți mânuiеști barca. Abilitate care unora le lipsește cu desăvârșire.

Poarta. O poartă întredeschisă e o cruzime. O lașitate a celor care n-au curajul să ți-o trântască în nas. Nici s-o lase deschisă. Nu c-ar avea vreo milă de tine, nici vorbă! Doar grijă de ei, de stabilitatea lor emoțională. Căci, orice s-ar spune, o poartă închisă doare în primul rând pe cel care-o închide. De ce să-l doară? Mai bine pe celălalt. Care stă cu ochii, gândurile, simțurile ațintite pe spațiul acela care dă porții statutul de „întredeschis”, tot așteptând să se deschidă. Cândva. Nu se știe când, nici dacă. În timpul acesta, nici nu se moare, nici nu se trăiește. Rămâi și tu... întredeschis. Jumătate spre viață, jumătate spre neviață.

Visele. Vorbim de cele pe care și le făurește omul. Ce vipere aceste vise care mușcă din noi!

De ce n-ai dat, Doamne, și-a unsprezecea poruncă? – Să nu visezi!

Gheorghe Mihaela

Ce sunt oamenii?

Oamenii sunt dimineți... se desprind din boabe de rouă, cresc odată cu razele de soare și imaginează universuri... își deschid porțile sufletului scriind mirări și povestind amintiri.

Oamenii sunt amiezi... stau în cumpănă pe drumul vieții, între a fi buni sau răi, importanți sau simpli, fericiți sau singuri.

Oamenii sunt înserări... privesc pământul la sfârșitul zilei, mulțumesc pentru destin, sărută copiii și părinții și adorm unul lângă altul, încălzind cu sufletele partea cealaltă a lumii.

Oamenii sunt noapți, visează răsărituri, deschid porțile iubirii și se retrag tăcuți în boabele de rouă.

Aș vrea ca măcar pentru o zi să mă pot desprinde de această lume, să pot asculta șoaptele inimii, să simt că norii s-au risipit, acei nori ce acum plutesc deasupra sufletului meu, ce mă sufocă și mă cufundă cu fiecare secundă într-un ocean de melancolie. Aș vrea ca măcar o oră să pot să trăiesc ceea ce numesc viață. Aș vrea ca măcar pentru o secundă să însemn o viață întreagă pentru cineva. Aș vrea să învăț să vorbesc prin șoaptele inimii, să simt picătura dimineții alunecându-mi pe obraz și să zâmbesc de dragul celui de lângă mine.

Aș vrea să pot...

Dar ne temem de tot și de toate: de ploaie, de vânt, de vorbe, de gânduri. Ne temem de lacrimi, și apoi plângem. Ne sperie vorba, și-apoi o rostim. Ne sperie visul, și apoi îl visăm...

O altă zi

Adun din fiecare lacrimă litere, una câte una. Știu că speranța trăiește; sufletul meu o ține în viață. Cuvintele spun că voi găsi ceea ce caut la momentul potrivit. Vreau să înțeleg lumea cu inima mea. Sunt dintre cei care au cerut tăcerii să strige și durerii să spere. Nu există pustiu, ci doar neputința de a umple golul în care trăim.

Pânze albe de nori, scutură lacrimi de dor, lacrimi albastre, adunate picuri în sufletul meu. Ploaia scurtă de vară aleargă pe trotuare fierbinți, speriată de bătaile inimii mele. Peste pământul însetat se scutură lin parfum de stele, crengi înflorite pe buzele tăcerii. Aș vrea să-mi pictez sufletul, poate în culori ar fi mai ușor de înțeles. Mai trece o zi din viață. O umbră colorată, un început de noapte, cu licăriri de jăratec care se stinge în camera mea. Pare să vopsească totul în tonuri amestecate, de cerneală și purpură. Vălvătaia apusului se domolește treptat. Lumina alunecă mângâietoare, ca o țesătură cu ape argintii,ducând cu ea, o altă zi.

Dominique Delaunay Christian Cally

Dominique Delaunay

Născut în 1944. Licențiat în litere moderne. Profesor de literatură franceză. Căsătorit și tată a trei fete. Între 1981 și 2003 a publicat mai multe culegeri de versuri și un roman. A condus și o editură, *Poésie clandestine*. Două piese de teatru i-au fost reprezentate la Saint-Lô, orașelul normand în care a fost profesor de liceu până ce s-a pensionat și s-a mutat în Bretagne unde continuă să scrie grăbindu-se încet. A tradus în franceză, cu ajutorul autorului (Ngyen Chi Thien, fost deținut politic în închisorile comuniste din Vietnam, comparat nu o dată cu Soljenițân) poeme vietnameze, cartea *Les Fleurs de l'enfer* (Florile infernului) fiind publicată de Institutul Asiei din Sud-Est din Paris.

Iubire dintâi

Pentru Vanessa, Isabelle;
necunoscuta-n flori pe trotuar.

2

«știi că te iubesc;
știi că mă vei strivi...

și totuși ai făcut-o !

3

am plâns pe trotuar
în fața trecătorilor ;

ne-am încrucișat poate privirile
în oglinda din autobuz,
scuturată de spasme de plâns;
singură cu
tristețile mele.

4

n-am cerut nimic nimănui
și nici lumii;
doar mai multă iubire,
mai multă tandrețe.

5

într-o altă seară ploioasă
de octombrie
- e-un an de atunci, zi de zi -
mi-ai zis brusc: te iubesc !

mă pufnise-un mic hohot de râs
nervos și jenat;
un fel de frison bucuros.

6

din fire eram solitară,
introvertită, sălbatecă;
m-am găsit banală, urâtă...

dar acest „te iubesc” insolit
mi se păruse un sesam.
numai așa am dat crezare
ochilor tăi luminoși
și surâsului tău.

te-am lăsat să-mi iei mâna.

7

În ritmul anului școlar,
a fost urzită trama fericirii:

izolați în unghere de baruri,
puțin peste tot,
nesesizând cum orele se duc.

Îmi luai fața în mâinile tale
sau te jucai cu degetele mele.

Să mă săruți te-am lăsat.

8

La cinema, sâmbăta,
de mână, preț de-un spectacol...
brusc schimbam un surâs, o privire;
furiș te sărutam pe obraz.

9

O fericire simplă, liniștită ;
descoperind pe celălalt
fără ciocniri și falsă perspectivă.
Mai degrabă ca-n vis.

10

Și totuși ai făcut-o !
știi că o să fiu distrus.
mi-amintesc ca și cum a fost ieri.

11

Venise poate timpul onorării
pariului ce, sigur, mă viza.

Îmi închipui mizerabilele
voastre discuții
în mirosul urât de alcool
și de fum de țigări;

cu-aceste ieșiri unde-un dram
de șantaj și de falsă tandrețe
vă impuneți dorințele fetelor
ce vă țin companie.

Ce poate-nsemna pentru voi
că-o neglijență naște într-ascuns
- și rușinoasă și terorizată -
și-abandonează
la o rampă de gunoi
noul născut ?

12

Nu voiam să văd filmul
însă țineam să-ți fac plăcere.

Ce greață în timpul proiecției
mâna mea zăbovind într-a ta!
(În fond, premeditase
și întâmplarea, dar
îmi dau seama bine-abia acum).

La ieșire, te-ai arătat
mai curajos, mai prezent;
a trebuit mâna ta
îndelung s-o rețin.

Pripit de tot ai declarat:
- Există contraceptivele...
Și apoi ești majoră deja .

13

Astfel cinci luni de prietenie deci
se sparg de-o asemenea stâncă !

Câine turbat la pânda unei prăzi,
n-aveai decât această idee în cap
și balele poștei la gură:
să mă ai, să mă ai.

14

Fără emoție-aparentă
- și chiar direct din gura ta -
am primit lovitura de grație.

Seara, scuturată de hohote,
depresia nervoasă începea.»

Christian Cally

S-a născut în anul 1927
într-o familie de francezi stabiliți
în Egipt. Și-a făcut studiile la
Liceul Francez din Cairo. În anul
1951 familia sa s-a stabilit în su-
dul Australiei, la Melbourne, un-
de un an mai târziu poetul s-a că-
sătorit cu o frumoasă australian-
că. Are doi copii: Paul - profesor
de astrofizică la Universitatea din
oraș, și Mark - ghitarist profe-
sionist în Los Angeles. A început
să scrie literatură încă din liceu,
dar profesia ulterioară, în dome-
niul exportului, l-a ținut departe
de această preocupare dragă ini-
mii lui. După pensionare, interve-
nită în 1992, scrie cu o ușurință și
cu o candoare de invidiat, canto-
nat în poezia de factură clasică și
nutrind o predilecție aparte pen-
tru speciile poetice cu forme fixe,
așa cum reiese și din mini-selecția
pe care am operat-o din opera
mai mult decât vastă a poetului
prezent în **Antologia de aur a po-
eziei franceze și francofone**,
găzduită generos pe Internet, sub
genericul **Poeți francofoni ai se-
colului al XXI-lea**.

De la ritmul viu de clopot pân' la dangătul amar (pantum)

Ritmul viu al unui clopot
e nou zâmbet de lumină,
Prunc reaprinzând iubirea,
foc zglobiu într-un cămin,
O întreagă devenire
e în suflul lui divin
Care suflet i-mprumută
când i-e torța mai puțină.

Prunc reaprinzând iubirea,
foc zglobiu într-un cămin,
De îndată ce suspină,
o scânteie opalină
Care suflet i-mprumută
când i-e torța mai puțină,
Îi trasează-o-ntreagă viață
viitoare și-un destin.

De îndată ce suspină,
o scânteie opalină,
Din adâncul insondabil,
pe un drum de cețuri plin
Îi trasează-o-ntreagă viață
viitoare și-un destin,
Iar șederea-i asfințește
dacă flacăra se-nclină.

Din adâncul insondabil,
pe un drum de cețuri plin
Flacăra-l ghidează către
pasarela ei divină,
Iar șederea-i asfințește
dacă flacăra se-nclină
Și-atunci dangătul de clopot
se aude tot mai lin!

Femei singure

E la un colț de stradă
o crâșmă ordinară,
Câțiva clienți statornici adastă-n
fumul ei.
Purta stăpânu-n spate o droaie de
ani grei,
Respectu-i rămăsese precum
întâ-ia oară.

Scaune simple, barul și câteva
mescioare
Constituiau decorul acestei săli
imunde
Unde veneau adesea, căci nu
aveau altunde,
Puțin cuviincioase vr'o două
domnișoare.

Intrară și acuma, cu trupuri
languroase.
Patronul veni-n grabă să le ofere vin.
Cu sete fiecare-și goli paharul plin
Sperând c-astfel tristețea în
pace-o să le lase.

Purtau în seara asta tot ce aveau
mai bun
Spre-a încerca să-și frângă
prezentul fără zare;
Voiau să fascineze doi riverani cu care
Să-și ostioiască-n paturi dezmațul
lor nebun.

Singurătatea crudă ținând să și-o
omoare,
Făceau cu disperare bărbaților
ocheade;
Probabil fiecare-și închipuia cum
cade
În brațele întinse spre ea de-un
lup de mare!

O
n
n
n
n

Herta Müller și vocația Nobelului

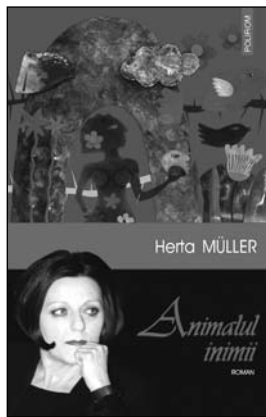
De câteva luni încoace, mai precis din decembrie 2009 când Hertei Müller i s-a decernat premiul Nobel pentru literatură, „controversele” și polemicele nu mai încetează și nu numai la nivel național, ci chiar și internațional, fiindcă ni se spune mai în admirație, mai într-o subțire batjocură „ați luat și voi românii un Nobel pentru literatură”. Nu, doar „parțial” am luat noi românii un Nobel pentru literatură. L-au luat nemții pentru a patra oară la literatură fiindcă știu să scrie bine, sau mai precis spus, știu să lase valorile să iasă la suprafața apei precum uleiul. Dacă Müller ar fi rămas în România, oricât de bine ar fi scris, nu ar fi fost niciodată propusă pentru prestigioasa distincție darămite de trei ori, deoarece... Se vor găsi foarte multe cauze pentru acest deoarece. Una ar putea fi și numai deoarece nu este Cărtărescu...

Să lăsăm însă mioriticul plai românesc cu a sa literatură de calitate și cu oameni la fel de mioritici și să vedem dacă avem vreun drept să afirmăm la unison cu unii că: „Este absurd să susții că Herta Müller ar fi fost de fapt avantajată de persecuție și că fără Ceaușescu nu ar fi luat Nobelul.” (Vladimir Tismăneanu)... sau să simțim aceeași mândrie stupidă că „săsoaica” a adus prin meritul său vreun serviciu culturii și spațiului spiritual de manifestare românesc. Indiscutabil, însă, peste tot Herta Müller trece drept scriitoarea de origine română-germană („Romanian-born German Nobel Prize-winning novelist”, „rumanisch-deutsche Schriftstellerin, Nobelpreis (Literatur) 2009” – Wikipedia.com) măcar că ambii părinți erau de origine pur germană. Și acest lucru doar din cauza locului său de naștere și formare (Banatul românesc) și a subiectelor cărților sale, mai toate inspirate din acest spațiu al plângerii, care este cel al sufletului unui popor amalgamat, cumițit și tembelizat de toți alogeni care l-au călcat și s-au stabilit pe teritoriul său, pângărindu-i zestrea genetică.

Ce a adus Müller literaturii mondiale

în plus față de Thomas Mann, Hermann Hesse sau Elfriede Jelinek, toți laureați ai Nobelului pentru literatură de-a lungul timpului, de a meritat Germania încă un Nobel la această categorie? Și, să încercăm să mai răspundem la o întrebare: ar fi fost apreciată literatura sa la nivel de Nobel dacă ar fi rămas în România și ar fi scris chiar și în germană, limbă ceva mai europeană și mai „internațională” decât româna? Ar fi contat sursa de inspirație și calitatea de „scriitură de atitudine”, dacă ar fi rămas în România și, în mod excepțional, ar fi fost la fel de apreciată ca scriitor (peste 27 de premii, distincții și nominalizări, în afara celei supreme a Nobelului, traduceri în peste 21 de limbi)? Fiindcă e mai mult ca sigur că această supremă distincție se acordă și pentru intenționalitatea operei, nu numai pentru arta literară pură. (Dacă facem o trecere în revistă a ultimelor Nobile pentru literatură, vom observa că absolut toți scriitorii premiați au avut ceva în comun măcar cu urma unei atitudini socio-politice...) Răspunsurile sunt la fel de complexe ca și dilemele care stau în spatele întrebărilor. Un lucru este însă cert, Herta Müller a luat Nobelul nu atât pentru sursa inspirației sale (regimul totalitar al lui Ceaușescu – s-ar fi găsit un alt regim totalitar care s-o inspire la fel de bine ca și acela al unui român...), ci pentru faptul că a știut și știe să transpună urâtul în literatură și să scoată din el esteticul, partea de artă, acel implicit est-etic al Monicăi Lovinescu, dispărut din ființa umană nu numai în România de ieri și de azi, ci din orice sistem socio-politic în care non-valoarea se ridică deasupra valorii. Deoarece Müller nu s-a ridicat niciodată împotriva românilor, așa cum a fost și este, din păcate, încă percepută atitudinea „justițiară” a scriitoarei germane. Müller s-a ridicat și se erijează încă într-o apărătoare a valorilor adevărate oriunde în lume. Cine-i citește cu atenție romanele observă atitudinea sa critică față de orice regim bezmetic, de oriunde, inclusiv din patria de adopție. Nu faptul că indirect a lovit și încă mai lovește în România i-a adus Nobelul. Ci faptul că a lovit și lovește în ceva ce, din păcate, predomină în România mai mult ca oriunde în altă parte a lumii – non-valoarea potentată și ajunsă în vârful unei ierarhii false prin mijloacele facile ale forței izvodite de lipsa de muncă și din puținătatea intelectului.

Dar să vedem acum, prin prisma romanului **Hertzter (Animalul inimii)**, publicat în 2006 de Polirom, ce anume i-a decis pe membrii comisiei de acordare a Nobelului pentru literatură s-o onoreze pe scriitoarea germană cu această distincție în special pentru „densitatea poeziei și sinceritatea prozei cu care a descris plastic universul dezrădăci-naților”...

cititor lucid, unui cititor-creator, unui cititor cu mintea limpede și cu un simț al umorului tot atât de bine dezvoltat ca și al autoarei, unui cititor care să aibă acea capacitate specifică românului de a face haz de necaz, de a simți

umorul și comicul unor situații sordide, dure-roase, din care unica ieșire nu pare a fi decât moartea, trecerea în acel ademenitor dincolo. Prin această trăsătură a scriiturii sale, Müller se distanțează net de predecesorii săi germani și ne permite nouă, românilor, să ne „mândrim” fie și numai în cel mai intim for al sufletului nostru național cu un Nobel pentru literatură. Este singurul motiv pentru care avem dreptul să ne bucurăm că cineva născut în România a luat un Nobel, chiar dacă nu pentru această țară. Altminteri, sursa de inspirație e o treabă la fel de rușinoasă ca și silogismul conform căruia Müller a obținut Nobelul fiindcă a știut să mânuiască acele „uses of adversity” shakespeariane, sintagmă atât de bine tradusă de Catrinel Pleșu din Timothy Garton Ash ca „folosul prigoanei”. (Tismăneanu) Fiindcă literatura lui Müller ne dezvăluie o scriitoare lucidă, harnică, conștientă de opera sa, de momentul scriiturii, de teoria și istoria literară, o profesionistă care cere celui ce o citește să se ridice măcar la nivelul său pentru a fi capabil să-i deslușească talentul și să-i descurce ițele atât ale ficțiunii cât mai ales ale stilului. Și da, la o lectură cu luciditatea profunzimii, literatura lui Müller ar trece testul matriceal sau al categoriilor cosmogenetice propus cândva de **Lucian Blaga** în **Geneza metaforei și sensul culturii**, întreaga sa operă literară constituind acel cosmoid, acea energie cosmică formată din acele categorii abisale care însumate îl formează. Or, mai mult ca la oricare alt scriitor german laureat al Nobelului, Müller excelează ca stilist, deoarece stilul ei propriu cerne prin această sită cosmogenetică acele categorii abisale care aparțin inconștientului colectiv ale etniei din care scriitoarea face parte, conservându-se în integritatea lor. **Mircea Eliade** observa că: „Nu există erezie monstruoasă, orgie infernală, cruzime religioasă, nebunie, absurditate sau insanitate magico-religioasă care să nu fie «justificată» în însăși principiul ei, de o falsă interpretare – parțială și incompletă fiind – a unui grandios simbolism.” (**Florea Tiberian** p. 70) Or toate monstruozițiile pe care Müller le topește în athanorul stilului său născând literatură și *poesis* se țin tocmai în forma simbolului, a metaforei, a metonimiilor și sinecdoci, dând la iveală o concepție sănătoasă, solidă și încheată despre o lume disarmonică, plină de contradicții și absurdități, plină de răutate.

Fiecare frază e o aglomerare de simboluri formând o metaforă care se cere îndelung gândită, pricepută, explicată și niciodată nu se dezvăluie cititorului pe deplin: „Când unul face cimitire numai pentru că umblă, mănâncă, iubește pe cineva, spuse Edgar, atunci acela e o greșală mai mare decât noi. E o greșală atotstăpânitoare.” Un singur cuvânt transformă un întreg context „voalat” în revelație pentru regimul totalitar și controlul absolut al vieții omului, clarificând sensul întregului paragraf.

Neajunsul cărții, însă, riscul pe care-l comportă o astfel de scriitură este tocmai posibilitatea multiplei interpretări a fiecărei fraze-metaforă și scăparea sensului intenționat de autoare.

Pentru oricine a trăit sau trăiește într-un sistem totalitar, **Animalul inimii** este un strigăt de durere și eliberare. Pentru cine nu a cunoscut și nu cunoaște forțele opresiunii (sociale, profesionale, politice, morale, fizice), cartea rămâne o scriitură post-modernă, haotică, schizoidizantă, lipsită de coerență și coeziune, opera unui nebun sau a unui om înnebunit de frică.

(Continuare în pag. 11)

Herta Müller și vocația Nobelului

Pentru cel ce nu poate vedea dincolo de text, cartea este un amalgam de propoziții simple, intenționat traduse de **Nora Iuga** după sintaxa limbii germane pe alocuri, din care nu irupe decât o gândire oligofrenă. Cartea Hertei Müller se îmbibă, însă, de acea înțelepciune profundă a nebunului – spirit superior – iar lipsa aparentă de noimă, la o citire superficială, se topește în ceea ce răzbate din semantica „chinuită” a discursului – semiotica umorului.

Proza Hertei Müller e poetică, scriitura ei fiind ceva unic. Textul se îmbibă cu un crud realism în creuzetul metaforei poetice, aritmice și fără rimă a versului stănescian, marcă a generației literare a Hertei Müller. De n-ar fi fost poziționat sub formă de proză, cu minime reguli de punctuație, distrugând total dialogul, la fel cum societatea schizoidă îl distrusese, textul Hertei Müller ar putea foarte bine fi așezat în pagină în formă prozodică. Însă așa cum observa și **Bernd Greff**: „În descrierea minuțioasă a unei situații este obiectivă, iar în descrierea unei lumi a experienței interioare, poetică.”

Propozițiile simple ca formă se liricează prin îmbinările îndrăznețe și originale ale unor cuvinte cu denotații simple și conotații complexe: „Măinile Lolei tremurau și avea mai mult de doi ochi în obraz. (...) Ochii, mâinile și ciorapii nu se mai suportau într-un cântec cântat peste două paturi. Cântat în picioare de un căpșor mic care se clătina cu o cută de amărăciune pe frunte. Un cântec din care cuta dispăru pe dată.” La Herta Müller se naște o literatură superioară, atât germană cât și română prin ineditul asocierilor termenilor și a sensurilor acestora: „frunzele cresc cum vor ele, scrie Lola, ca iarba adâncă” (instanță de poesis). Textul ei este astfel lipsit de plictisul unui limbaj mort, așa-zis de lemn. Limbajul totalitar (vezi **V. Klemperer – La langue du troisième Reich**) capătă dimensiunea formală a unui limbaj original. Cu alte cuvinte, duritatea înțelesurilor se îmbracă în haina originalității, și această haină naște poesis. Suferința se întrupează în metaforă plasticizantă, vag barocă și se ridică semantic la pătrat, devenind metaforă revelatoare. Frica și durerea pe care aceasta o „naște”, opresiunea și neajunsurile ce le creează celor cărora teroarea li se aplică se convertesc în limbaj simbolic ce naște cel puțin două conotații. Una este cea a adevărului care a creat-o, cealaltă este cea a superiorității energiei care a materializat-o pe prima, strict legată de materialitatea suferinței. Cele două conotații se oglindesc una pe cealaltă, nascând astfel un text care revelează sensurile identice și-n același timp opuse. Este aceeași imagine în oglindă și

totuși „opusă”. Este aceeași conotație a suferinței și totuși și cea a elevării spiritului. Din conotația suferinței se naște sensul primar, denotația. Din conotația elevării spiritului se naște lirismul. Și una și cealaltă au în comun cu forma textului o serie de asemănări semantice. Hermeneutica ce le leagă însă și învie legătura dintre realitate și simbolurile ei implică recursul la o serie de idei pe care o comunitate spirituală, tradițională nu și-a format-o despre evoluție: „Tata nu trebuia să fugă niciodată. El a venit cântând, în pas de marș, pe lume. A dat lumii cimitire și a părăsit repede localitățile. Un război pierdut, un soldat SS întors acasă și pe capul tatei încă nu creștea părul alb” (instanță a exprimării poetice a duhului răului, tatăl e un soi de Rothbart, un geniu al răului, ce poartă în el vocația distrugerii și a evoluției prin aceasta). Limba română, traducerea românească îmbogățește, în acest caz, stilul și-i revelează înțelesurile: „a venit în pas de marș pe lume” încarcă semantic întregul paragraf. Sensul interjecțional al substantivului marș (Marș Lumii!, n.n.) cere în mod natural din punct de vedere semantic lipsa părului alb de pe capul soldatului SS. Această observație e susținută pe parcursul cărții din descrierea momentelor de „tandrețe” față de copil când tatăl îi interzicea brutal acestuia jocul cu ciucurii păsărilor, pentru a nu-i deteriora, strivindu-i mâinile sub apăsarea picioarelor sale... Spiritul tatălui devine astfel o super-putere sugestiv transpusă în limba română de substantivul marș.

Textul Hertei Müller câștigă coerență și coeziune doar la nivelul semanticii și stilisticii. Dovadă că pentru „a avea stil” nu e nevoie de coerență și coeziune în înțelesul tradițional al termenilor; semantica este însă indispensabilă. Așa cum observasem, Herta Müller scoate poezie din umorul suferinței, recurgând inconștient la acel „a face haz de necaz” specific românilor. Nici un scriitor din fostul lagăr socialist nu a reușit mai bine ca românul să scoată lacrimi de răs din orice situație stresantă a vieții. Același timp care se sublimă în spațiu, se dilată nascând istoria și istorii în mișcarea haotică a gândului izvorât din cerneala penitei pe hârtie, dar își și suprimă clipa, arzând scurgeri inutile și nascând umorul: „Un muncitor și o muncitoare se sărutau noaptea târziu în bătaia vântului lângă poarta fabricii. În clipa următoare, în fața porții, era din nou ziua și muncitoarea sărutată avea un copil.” Absurdul pudibond al unei ere demente se naște cu lacrimile unui umor amar și din jocurile post-moderniste, tipic scriitoricești, cu timpul.

Dacă cititorul, după primele pagini, nu-și dă seama că se află într-un univers al multiplelor simboluri, al unui haos sufletesc ce nu-și găsește fagașul ordinii, nici în cuvânt, nici într-o matrice stilistico-formală clar definită, până într-a suta pagină a cărții Herta Müller dă cheia de intrare în scriitura sa: translația sensurilor. Sintagmele ei una exprimă și alta intenționează. Scrisul ei se rescrie de către cititor în înțelesuri care convin atât acestuia cât și autoarei. „Ficatul lui e mare cât toate cântecele pentru conductorii. Doctorul și-a pus arătătorul pe gură. Se gândise la cântecele pentru dictator. Dar eu mă refeream la Führer. Cu degetul pe gură spuse: un caz fără speranță. Se referea la tata, dar eu mă refeream la dictator.” Acest paragraf banal poate trece neobservat. Dar el scoate din scaldă abisală a simplității formei și a multitudinii sensurilor din întreaga carte ceea ce cititorul trebuie să înțeleagă cu adevărat. Müller scrie pre-

cum cioplește Brâncuși și pentru reușita stilistică scriitoarea uzează de toate resursele limbii, ceea ce în versiunile traduse poate chiar aduce plusul semantic. Pe alocuri, această rescriere a sensului se poate rezuma și numai la grafie. Aceasta, în majusculă după limba germană a substantivului comun Führer, îl opune celui de dictator ortografiat în minusculă, transmițând subliminal cititorului, inferioritatea lui Ceaușescu în comparație cu Hitler...

Astfel, din subtilitatea sensurilor duble, din jocul cu sensul se naște originalitatea stilului. Fiecare frază e grea de sensuri. Fiecare propoziție tipă și-și cere dreptul la interpretare și reinterpretație și pentru a evita echivocul, scriitoarea se îndură de cititor și pe parcursul cărții își traduce metaforele, creând acele copleșitoare *mises en abyme*.

Animalul inimii este un roman original prin forma post modernă pe care o îmbracă. Autorul modern pe care Müller pare a-l îndrăgi cel mai mult și din opera căruia își inspiră modalitatea de structurare a cărții este **Liviu Rebreanu**. Spiritul marelui scriitor interbelic inundă subconștientul scriitoarei germane, dictându-i conștientului forma clasicizantă a romanului „rotund”. Romanul **Ion** al lui Rebreanu începe și se termină cu o horă. **Animalul inimii** începe și se termină prin considerațiile personajului Edgar asupra vieții și a comunicării: „Când tăcem suntem dezagregabili, spuse Edgar, când vorbim devenim ridicoli. (...) De atâta stat pe jos îmi amorțiseră picioarele”. Totuși, după finalizarea lecturii, un cititor atent poate observa că începutul e o continuare a finalului. Abia la finalul cărții se poate pricepe de ce autoarea a preferat această modalitate de a începe astfel. E tot un joc semantic. Viața lăsată în urmă continuă. Nu s-a schimbat decât locul unde aceasta se desfășoară. „Norocul” a rămas același. Recitind după terminarea cărții paragraful de început, totul capătă logică și implicită spiralare semantică. Stilul nu mai șochează, cititorul se dumirește, la fel cum o face și pe parcursul cărții prin revelarea tuturor metaforelor.

Cel ce dă romanul psihologic în literatura română, același Liviu Rebreanu inculcă aceluiași subconștient al Hertei Müller preferința pentru disecarea psihologică într-o manieră post-modernă net superioară freudismului. Tot ce se petrece în carte își are originea în durerile copilăriei. Însă, posibil sub influența gândirii românești și a dogmatismului creștin ortodox, răul social e și urmarea „păcatelor” strămoșești, însă acestea au la rândul-le scuza spațiului socio-istorico-temporal și a conștrângerilor acestuia. Romanul psihologic pe care Herta Müller îl creează expandează de la logoul sufletului uman la logoul unui întreg univers ce cuprinde generații, tipologii, indivizi umani, animale dar și mediul înconjurător în ansamblul său spațial.

Scriitoarea germană creează o „psihologie a obiectelor”, imprimându-le astfel o personalitate desprinsă din „esența” lor: foarfeca de unghii, acul de cusut, nasturele, oi de tablă, pepeni de lemn. Autoarea creează de asemenea o „psihologie” a viului non-uman: fire de păr, fire de iarbă, frunzele pomilor, duzi, paie.

Metonimie, sinecdocă, metaforă, prin mijloacele lor caracteristice de formare, alcătuiesc universul psihologic profund al scriiturii Hertei Müller. Duzii, metaforă pentru omul superior, rasat, rafinat, îmbracă metaforic, de-a lungul „acțiunii”, caracteristicile psihologice ale acestui tip uman.

(Continuare în pag. 12)

Herta Müller și vocația Nobelului

Referentul comun pe baza căruia autorea face analogia între dud și omul superior, este „finesse-ul” mătăsii. La Herta Müller duzii cresc numai la oraș (simbol indirect pentru omul evoluat), arareori la sate. Nici la oraș nu se găsesc oriunde duzii, ci prin curțile oamenilor, în special ale celor bătrâni (simbol pentru o generație superioară, pe cale de dispariție). Duzii sunt protejați de garduri, metaforă pentru „turnul de fildeș” al unei categorii psiho-sociale superioare. Apoi duzii sunt duși și aduși de la oraș în saci, simbol pentru aparenta grosieră protecție a firii superioare.

Același psihism elevat anihilează timpul transmutându-l în spațiu: „*dacă mergeai până la scaunul cu plușul decolorat, din coada aceea se distingeau până și firele. Se vedea chiar că fuseseră cândva verzi (...). În astfel de prelungiri rare, un fir de lumină, ce cădea întins ca un șnur din vârful pomului pe obrazul bătrân, arăta un ținut îndepărtat*”. În siajul complementului temporal „cândva verzi”, sintagma „ținut îndepărtat” capătă la rândul ei valențe temporale. Duzii izvoditori de mătase (material de calitate superioară, implicând finețe, strălucire, rezistență, eleganță, valoare) devin metaforă pentru o societate ce se trece, veche, aparținând „unui ținut îndepărtat” și îmbrăcând aceleași calități ca materialul hrănit de frunza dudului. Categoriei psiho-sociale a duzilor i se opune încă de la începutul cărții, ca într-un crescendo muzical, revelator, categoria psiho-socială a prunilor verzi.

Pruna verde este atrăgătoare, multă, ușor de cules, plăcută la gust fiindcă face gura „pungă”. Dar este categorisită ca fiind aducătoare de moarte, fiindcă are „sâmburele necopt”, adică „lipsit de înțelepciune”.

Pe la pagina 53 „răbdarea” autoarei își atinge limitele și dacă până la acest moment al cărții cititorul nu a priceput că „prun verde” este o categorie psiho-socială superioară „oilor de tablă” (simbol al sufletelor goale cu rezonanță coclită – majoritatea populației țării, turma) și al „pepenilor de lemn” (simbol al unei societăți în care nu mai mustește conștiința, s-a uscat, s-a lemnificat) acum indignarea izbucnește revelator, dezvăluind sensurile categoriei „prunilor verzi”. Aceștia aparțin unei lumi tinere, cu dinții îngălbeniți, căreia costumul de haine nu-i pică bine: „ori atârnă”, ori „plesnește” pe ea. Este lumea parvenților, a „celor lipsiți de scrupule, fără conștiință, a celor care călcau peste cadavre”. Această lume își astâmpără zelul parvenirii prin ingurgitarea de prune verzi: „*în fiecare zonă pe care o supravegheau, știau unde se află pruni. Făceau chiar ocholuri ca să treacă pe lângă pruni. Supraveghetorii își umpleau servietele cu prune verzi. Culegeau repede, își îndesau buzunarele sacurilor. Voiau să culeagă o sigură dată și să mănânce multă vreme din ce au cules. (...) Pentru că mîncător de prune era o vorbă de ocară, ca mîncător de rahat. Și dictatorului i se spunea mîncător de prune.*” Metafora – metonimie a prunelor verzi își îmbogățește sensurile în măiestria umorului: „*Prunele din mâneci le pescuiau de la încheieturi și-și umflau cu ele obraji deja plini. Vedeam spuma pe dinții lor și-mi ziceam: Nu-i voie să mănânci prune verzi. Sâmburele e încă moale și muști din moarte.*” Spuma verde a prunelor strivite de dinții „ne-

copti la minte”, cu intelectul moale și mort asemenea sâmburilor, capătă simbolic dimensiunile olfactive ale unei diareice logvoriei născută din zelul parvenirii.

Psihismul prunilor și a celor ce se identifică cu ei, a celor ce se hrănesc din fructele lor încă necoapte se dezvăluie prin glasul mustind de indignare al autoarei: „*Mîncătorii de prune erau țărani. Prunele verzi le luau mințile. Mîncatul prunelor îi smulgea de la treburile lor. (...) Nu mâncau de foame, le era poftă numai de gustul acru al sărăciei, în care acum un an, încă-și plecau ochii și-și îndoiau ceafa sub mâna tatălui. (...) Departe de casă, febra interioară se preschimba în datorie.*”

Sensibilitatea poetico-metaforică în „stil răzleț” a scriitoarei trebuie, în primul rând, să scoată la iveală absurditatea, urâtenia, hidoșenia și amenințarea oricărui sistem totalitar și a demenței acestuia. Într-un astfel de sistem, cel ce nu se conformează e considerat nebun. Omul normal se pliază sistemului nu din convingere, ci pentru că imunitatea organismului funcționează încă sub forma fricii, apărându-l. Cei care, însă, îl refuză, sunt nebunii: „*Ei schimbaseră frica pe demență*”.

Tot până în pagina 100 se explicitează și metafora „nasturelui”, o „categorie psiho-socială” aparte. Apărând ca accesoriu al capotului mamei, al hainei tatălui și element lipsă al sacoului tatălui lui Edgar, pierdut în tren, e clar că nasturele e investit cu o putere simbol, mai ales atunci când este schimbat la capotul mamei, întărit cu ață groasă, același și în același timp altul, lipsit de valoarea originalului. În momentul în care obiectul de încheiat se poziționează ca accesoriu la nivelul prohabului, dimensiunea psiho-semantică se toarce din gura croitorului: „*Fermoarul e mai practic, dar nasturii dau mai multă personalitate.*” În fața copilului, mama își pierde și-și recapătă demnitatea capotului. În drumul dinspre casa percheziționată de instrumentele hăde ale unui regim totalitar, tatăl lui Edgar și-a pierdut demnitatea odată cu nasturele căzut de la sacou. Astfel nasturele capătă dimensiunea psiho-semantică a ceea ce individul are mai de preț, verticalitatea. La Müller vedem conturându-se o lume a absurdului, dar spre deosebire de Eugen Ionescu unde absurdul vieții naște spaime și comedie chinuită, un grotesc ce-ți chinuiește mintea dacă vrei să râzi, la scriitoarea germană absurdul vieții naște umor, catharsis, răs pur ce descătușează energii. Aceasta inconștient face haz de necaz în cel mai pur spirit românesc.

Există, pe parcursul romanului, însă și metafore revelatoare de la bun început. Una este cea a tatălui Terezei, prietena bună (la toate) a personajului principal. Acesta este numit Turnătorul și se încearcă o disimulare umoristică a intenționalității denumirii. Meseria acestuia e cea de „turnător de monumente”, pe care le „vizitează” zilnic. Cu alte cuvinte acesta e superior în grad categoriei „prunelor verzi”. E chiar deținătorul unei panoplii cu trofee pentru „meseria” sa, a unor „coarne de cerb”, mai mult ca sigur ale celui tip de cerb fantastic ce invadase primăvara parcurile orașului, acel duh al libertății și al demnității.

Nimic nu scapă ochiului atent al scriitoarei, nici un aspect al degradării umane într-un regim totalitar, dictatorial. Femeia este degradată de societatea în care trăiește, este redusă mai mult ca oricând la cel mai sordid aspect spiritual – aceea de obiect al plăcerii necondiționate a bărbatului. Și pentru aceasta nu e necesară naționalitatea. Fie ea româncă, unguroaică, svăboaică sau săsoaică, bărbatul „nou” nu vede în ea decât ceea ce personajul

Margit numește kurva. Astfel relațiile între un bărbat și o femeie nu mai au la bază ideea de dragoste sau iubire împărtășită. Aceasta nu mai are condiții să se nască. Personajul principal feminin nu are dreptul la iubire. Împarte un bărbat cu altă femeie, se simte un gunoi, un pai ce arde pe pământ și căreia i se oferă doar cerul de deasupra unui refugiu într-o pădure și cuiburile goale ale ciorilor. Aceeași relație lipsită de sentimente se remarcă și în cadrul cuplului Tereza-doctor. Logodnicul acesteia nu are nici un fel de sentimente față de aceasta, nici măcar compasiunea specifică meseriei. Ba chiar îi refuză dreptul la sănătate femeii de lângă el și-i oferă plăcerea „sadică” a despărțirii într-un moment delicat sufletește pentru aceasta – apropierea iminentă a morții. La un nivel social inferior, femeia e maltrată atât de soarta potrivnică ce i-a dăruit o copilărie orfană cât și de bărbatul bețiv, care-și definește masculinitatea prin agresiunea fizică.

Ajutorul supraomnesc e așteptat dar arareori invocat. Personajele mai păstrează o urmă a credinței reale. Aceasta se deteriorează până într-acolo încât imaginile iconice ale credinței sunt confecționate din materialul furat din întreprinderi și produsul finit - icoana - vândută pe bani de băutură iar devoțiunea prea puțin interesează metafizicul cât mai ales „*sărutul unguresc al nodului cârpei pe care Isus o purta în jurul soldurilor*” al doamnei Margit. Nimic nu mai manifestă vreo umbră a demnității, nici măcar marioneta piticului din Budapesta, care are privirile îndreptate fie spre stânga, fie spre dreapta, dar niciodată înainte. Frica își întinde tentaculele până acolo încât drumul drept, drumul înainte nu mai există ci-și pierde meandrele în nebunia totalitarismului.

Originalitatea și trăinicia stilistică se naște și din impesonalizarea acesteia. Astfel stilul este atât de impersonal, neutru și șters încât anihilează orice semn de punctuație care ar putea să-i modifice această trăsătură ternă. Nu există marcată suspensia pentru a nu da de bănuț că există subînțelesuri. Dialogul lipsește cu desăvârșire, pentru că ar însemna o puțință de manifestare a omului, un drept la replică și opinie. Nu există semne ale mirării, nici ale întrebării, cu atât mai puțin ale exclamării întrucât mediul este atât de ostil, încât nu permite caracterului uman astfel de manifestări firești. Sincopele sufletului stau sub marca virgulei. Din când în când, preaplinul durerii se revarsă după semnul celor două puncte. Depersonalizarea merge până într-acolo că personajele au nume fictive. Torționarii au nume metaforice, cei dragi n-au nici un nume, iar cei care „fac și desfac”, „leagă și dezleagă” destine și ițe ale karmei sunt sugestiv numiți cu numele meseriei: croitoreasa, frizerul, Führer-ul, dictatorul, milițianul, supraveghetorul, turnătorul în bronz...

Scriind ceva ce s-a întâmplat cândva, care a lăsat urme adânci în suflet, am putea fi tentați să căutăm în discursul lui Müller dacă

(Continuare în pag. 13)

Herta Müller și vocația Nobelului

nu tradiționalismul narațiunii, măcar acea tehnică a scriiturii omnisciente. Aceasta, este, însă, refuzată, deși apelează la depersonalizarea eroilor romanului atunci când aceștia fac parte din propria viață, familie sau copilărie. Această depersonalizare merge până într-aceo încât personajul principal este anihilat în instanțele de tip flashback ale copilăriei la denumirea de „copilul”. Posibil ca depersonalizarea să intenționeze tocmai acest scop al urmăririi personajului din afară, ca un regizor cu o cameră video, pentru a-l surprinde în complexitatea acțiunilor și faptelor. Acest lucru e doar iluzoriu. Nu se întâmplă, scriitoarea dezvăluind din caracterele personajelor doar atât cât îi folosește la conturarea unei epoci. Au dreptul la personalitate doar personajele care au manifestat în tot marasmul descris o umbră de bine și atunci personalitatea vag creionată e ambiguă: cazul ceasornicarului numit într-un cuvânt Ceasornicarutoni. Și mai au dreptul la personalitate cei ce trezesc un sentiment nu atât de dragoste cât de dreptate: Edgar, Kurt, Georg, Lola, Tereza.

Așa cum observam și la începutul acestui excurs critic, nu regimul totalitar al lui Ceaușescu e cheia succesului literar al Hertei Müller. Nici Germania, noua patrie unde dezrădăcinății își regăsesc rădăcinile nu scapă scrutării lucidității. O ultimă metaforă, cea a porumbeilor, este revelatoare pentru societatea Germaniei, una a libertății, dar și a nepăsării,

societate în care oricine este liber să trăiască, să facă absolut tot ce vrea, chiar să și moară, fiindcă oricum nimănui nu-i pasă.

Pe tot parcursul scriiturii viața și aspectele sale normale lipsesc. Aceasta nu există în realitatea care inspiră subiectele. Viața și bucuria de a trăi sunt veșnic înmormântate într-un mod similar celui în care o face și regimul care naște astfel de sumbre realități. Se țeș și relații inter și intraetnice, toate puse sub semnul suspiciunii. Etniile Banatului viețuiesc pașnic, toate nemulțumite de locul unde li se toarce firul destinului, unele ascunzându-și originea. Müller surprinde indiferența și lipsa „patosului” interetnic, adormit undeva într-o conștiință de sine aproape lipsă. Relația sași-evrei, pusă sub semnul tatălui ofițer SS pare a nu suscita resentimente, dar nici legături prea apropiate. Relația sași-unguri este la fel de neutră, dar pusă sub semnul împărtășirii aceleiași dogme religioase - catolicismul. Relația șvabi-șvabi este pusă sub semnul trădării intraetnice, ba chiar intrafamiliale („*bunica mea cântătoare*”, care a „*cântat puțin cu șoferul*” de la Securitate, vorbitor de limbă germană...) Cea mai complexă și în același timp parcă inexistentă este relația tuturor minorităților cu valahii. Aceasta stă sub semnul unei terori permanente dar mai ales a mecanismului trădării ca principală caracteristică a etniei române și a lipsei valorilor moral-umane.

Așadar, dacă s-ar răspunde celor câtorva întrebări de la începutul excursului nostru critic, s-ar putea observa complexitatea discursului narativ al scriitoarei germane născută în România, s-ar identifica profunzimea scriiturii sale, atât complexitatea stilului și estetica acestuia cât și umorul debordant, adânc,

dar mai ales jocul cu sensurile într-o semantică complexă și o semiotică completă, poezia prozei dar mai ales profunzimea psihologică a operei, prezentarea unor sentimente complexe cu acea rezervă și pudoare specifice naționalității căreia îi aparține. Pentru toate aceste caracteristici, dar mai ales pentru franchețea, lipsa de perdea cu care alege să-și impregneze cărțile, transformând-o în esență a stilului său, Herta Müller ar fi fost oricând o candidată demnă la titlul de laureat al Premiului Nobel pentru literatură. Ceea ce însă i-a adus un farmec aparte și care ne îndreptățește la o urmă de nedisimulată mândrie în a ne asuma și noi, românii, ca popor, succesul Hertei Müller este acel umor plin de „*finesse*-ul” spiritului pe care Müller l-a câștigat tocmai prin hrănirea din resursele poporului român în mijlocul căruia s-a născut și s-a format.

Bibliografie:

Tismăneanu, Vladimir,

<http://tismaneanu.wordpress.com/2009/10/0>

Eliade, Mircea, (1994), *Imagini și simboluri*, Ed. Humanitas, București;

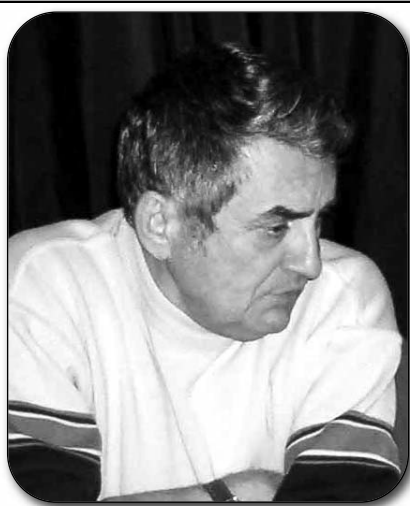
Blaga, Lucian, (1994), *Geneza metaforei și sensul culturii*, Ed. Humanitas, București;

Tiberian, Florea, (2005), *În nada maestrilor*, Ed. Vremea XXI, București;

Müller, Herta, (2006), *Animalul inimii*, Ed. Polirom, Iași;

<http://www.munzinger.de/search/portrait/Herta+M%C3%BCller/0/18507.html>;

http://ro.wikipedia.org/wiki/Herta_M%C3%B4ller.

Cornel DIACONU

Prefăcându-mă că te aștept

inutil, unui pacient fără șanse..

Te urmăresc cum vopsești ușile și ferestrele. N-am vorbit niciodată despre moartea mea. Mă îngrozește, dar știind că se apropie ziua, îmi doresc să se termine cât mai repede chinurile.

25 august

Măine vei pleca. Singurătatea e avanpremieră morții... Nici să plâng nu mai pot. Ce bine ar fi să pot adormi și să nu mă mai trezesc.

29 august

Azi se împlinesc trei zile de când ai plecat. Mă străduiesc să-ți scriu una din multele mele scrisori pe care nu le-am expediat niciodată. Poate ultima... Regret că m-am amestecat de multe ori în viața ta, dar nu ți-am vrut decât binele. Am convingerea că, după ce nu voi mai fi, vei ști să depășești orice obstacol pe care viața ți-l va pune în cale.

Va fi greu – dacă nu imposibil - să mai găsești, după ce eu mă voi prăpădi, pe cineva care să te întrebe, din toată inima, despre tristețile și bucuriile tale, dacă ți-e sete sau dacă ți-e foame. Să nu aștepti nici milă nici omenie, pentru că foarte rar le vei găsi în jurul tău. Luptă-te singur

cu viața; te cunosc și știu că ai să răzbați. Te-am crescut cu mare greutate, dar plec împăcată cu acest gând. Mă rog la Dumnezeu să te apere de suferință, pentru că ar fi nedrept: prea multă mi-a dat mie să îndur.

1 septembrie

Ieri mi-au dat, în sfârșit, morfină. Probabil că atunci când vei veni acasă n-o să mai fii în stare să-ți vorbesc. Să nu plângi! Ești bărbat și un bărbat nu regretă, nu se jalește, nu strigă... Vezi? nu l-am uitat pe Esenin al tău.

Îmi pare rău că mor (de ce să mint?) dar știu că fiecare om are destinul lui, pe care nu îl poate schimba. Dacă ți-am greșit cu ceva iartă-mă și încearcă să-ți amintești doar ce a fost frumos în viața noastră!

4 septembrie

Ningea când te-am născut, „zilele babei”. Era seară. Scânceai neconținut... De atunci ai fost un răzvrătit, un „supărat” pe viață. De ce, nu știu! După câteva zile ai rămas fără vlagă și abia mai respirai. Am plecat cu tața Lenuța din Bogdănești, lăuză și ea, săraca, printr-o ploaie de nisoare, la popa Costică, să nu mori nebotezat: „Ce-aveți, fă,

acolo?”, ne-a întrebat preotul.

Ți-a pus mâna pe creștet și a îngăimat niște cuvinte. „I-a dă-i să sugă, Lenuțo!” Nu te mai săturai.. M-a cam încercat gelozia... Gândul că te-aș fi putut pierde m-a îngrozit abia după aia.

5 septembrie

Un zbucium și viața mea. Mi s-a părut firesc. De fapt nici n-am avut răgazul, până acum, să mă gândesc la toate neîmplinirile ei. Doar am luptat, atât cum am putut... Tot rostul, pentru mine, ai fost tu...

14 noiembrie

Puțin... Ai venit... N-am știut! Ce dor mi-e de tine, băiatul mamei! Te las... mi-e atât de rău... Atât de rău...”

Lumina amurgului pâlpâie ca o lacrimă, gata să se stingă. Sub mălinul înalt, tăcerea înflorește petale de crizanteme albe.

Anca Irina FORGO

7 ZILE

Casa de sub stejar, cu odăile ei înguste mobilate săracios, casa în care au trăit bunicii mei și am copilărit pe când nu știam să mă întreb la ce e bună lumea asta și nici n-aș fi bănuțit că poate fi și rea, casa, lacul și curtea năpădită de buruieni o să-mi aducă mereu aminte de tine,

nu, nu pentru că acolo am stat 7 zile, ascunși de lume, fără ziare, televizor sau computer, uci-gând minutele cu nepăsarea noastră, nu pentru că acolo am răs în hohote de durere și plăcere când mi-ai prins urechea între dinții tăi puternici și n-ai mai vrut să-i dai drumul, nu pentru că tăvăliți în fân ajunsesem să ascultăm și să iubim tăcerea și s-o transformăm în foșnet după bunul nostru plac, nici măcar pentru orele când, îmbrățișați sub cearceaful îngălbenit de timp îmi mângâiai

pleoapele, nu, deși toate au fost mărunțișuri dragi ele au trecut în bucata de timp ce s-a dus, ca și cum le-aș fi pus într-un buzunar uriaș și dacă mă gândesc mai bine, poate viața asta nu e decât un rucsac cu zeci și sute de buzunare, în care stau pitite minuni de clipe și întâmplări ce numai pentru noi au însemnătate, pentru cei care le trăiesc, pe care nici trecătorii și nimeni din lumea asta n-o să le deschidă, iar dacă ar face-o probabil n-ar înțelege... dar hai să fim serioși, de ce ar face-o, când fiecare are rucsacul lui și buzunarele proprii al căror conținut vor să-l uite sau în care vor să se

reîntoarcă... nu, Iubitule, nu pentru că 7 zile au fost pentru mine bucata de rai căzută din neatenția Celui de Sus între dealurile Moldovei în care am intrat așa, mai mult din întâmplare, pentru că găsisem un mănunchi de chei de la casa bunicilor și nu am vrut să le arunc la coș până a nu fi intrat pe ușa pentru care au fost croite, da, vezi, așa sunt eu, niciodată n-am aruncat nicio cheie, căci gândul că într-o zi aș putea sta în fața unei uși care nu se deschide îmi dă

fiori reci de teamă, nu din toate motivele astea pe care ți le înșirui fără noimă și care la o adică le îndrăgesc așa, crude, fără poleială, fără lux și infatuare nu astea sunt motivele pentru care când mă gândesc acum la casa dintre dealuri pe tine te

văd, ci pentru că, fără a face nimic pentru asta, ai scos din mine un eu necunoscut, o creatură

care nu știam că există și deodată, casa bunicilor a devenit mult mai mult decât amintirea ta, a devenit amintirea întâlnirii cu o femeie străină ascunsă în pielea mea, dar uite, am să-ți povestesc acum ce s-a petrecut înaintea plecării noastre, am să-ți povestesc cum în ultima seară, atunci când tu dormeai îmbrățișând cu lene perna umpută cu fulgi de rață și respirai regulat, greoi,

m-am ridicat în vârfurile picioarelor, mi-am luat pluovărușul verde, ros de molii pe care îl purta bunicul atunci când mergea la coasă, și așa, desculță am ieșit cu mare grijă ca ușa

care mereu scârțâia să nu te trezească m-am dus afară încet, încet, la fel de atentă la somnul tău ca și cum ai fi fost încă lângă mine, am coborât o treaptă și m-am așezat în pridvor, direct pe lemnul lustruit de vreme unde cândva stătea bunica răsucind fusul de lână

într-un dans amețitor, m-am așezat acolo și am privit tușul nopții, cerul acoperit de nori îmbufnați, minunându-mă câte nuanțe de negru erau în jurul meu, una pentru nukul de la poartă, una pentru ulița pe care mai mult o ghiceam decât o vedeam,

și-un negru sec pentru toată bolta cerească, mă minunam de toate nimicurile și ascultam greierii închipuindu-mi cât de ușor trebuie să le fie lor să-și găsească perechea, în timp ce, uite, ființe evolute din care cu mândrie pot spune că fac parte, ființe cizelate, logice, spirituale, calculate, complexe pot trăi o viață întregă fără pereche... pot să rămână doar cu căutarea și cu un gol imens acolo, în zona inimii... nu ca greierii care nu trebuie decât să-și frece piciorușele de abdomen ca să-și cheme

iubirea... dar astea erau așa, paranteze cuprinse între alte paranteze, căci de fapt mă gândeam la noi și am simțit dintr-o dată că vreau să opresc orele în loc, că nu vreau să mai vină

dimineata, căci știam că în zori aveam să ne sculăm iar la bătaile de aripi ale rândunelelor, aveam să te mângâi ușor, cu vârfurile degetelor întâi, apoi cu palma, tot mai apăsător, să-ți sărut trupul somnoros, cald și primitiv până când voi fi simțit că dorința mea a trecut în carnea ta, să mă fi așezat pe tine prinzându-te cu picioarele ca într-un clește și cu palmele transformate în cătușe pentru încheieturile tale aveam să te iubesc după bunul meu plac, încet, mult mai încet decât în orice

dimineată a săptămânii, apoi aveam să mănâncăm tolăniți în pat și cu greu am fi trecut la împachetat, la umplutul genților de voiaj în care cu 7 zile înainte ne-am adus hainele frumos călcate, gelurile,

cremele, hârtia igienică și papucii, aveam să încuiem ușa casei după noi, să ne suim fiecare în propria mașină și să urmăm condițiile pe care amândoi le-am acceptat

atunci când venisem în casa bunicilor, condiții care acum, privind în urmă, erau puțin nefirești, căci nu ne cunoșteam și nici după 7 zile nu

aveam să știm mai multe unul despre altul, nimic din ceea ce ține de firescul a cunoaște dar mult mai mult din intimitatea necunoscută,

da, Iubitule, recunosc, am avut de câteva ori tentația să mă uit în actele pe care le-ai lăsat neglijent la oglindă, să-ți știu măcar numele,

vârsta, dar n-am făcut-o,

nimic n-am știut despre tine, ce-ți place, câți copii ai, câte iubiri, cum ai învățat la școală sau ce lucrezi, așa cum nici tu,

dar asta nu m-a împiedicat să mă simt cea mai fericită femeie de pe Pământ, am realizat atunci, în zilele acelea de izolare voluntară că ne e mult mai ușor să iubim oameni fără trecut, pe care nu îi putem judeca, nu vrem și nu putem să îi înțelegem și astfel de gânduri mă bântuiau ca niște umbre stând în pridvor cu privirea pierdută,

așteptând o dimineață care nu voiam să mai vină, dar a cărei prezență devenea tot mai evidentă pe măsură ce noaptea se decolora spre

orizont, apoi mi s-a făcut frig, m-am ridicat și am intrat în odaie, unde pe măsuta de lângă ușă la lumina răsăritului au strălucit ca doi ochi de metal

cheile mașinilor, și nu știu ce îndemn nebun m-a făcut să le iau, să fug în spatele casei, să le arunc în lac, în balta înconjurată de papură unde îți plăcea să te așezi ca să te uiți la mine cum fac coliere

din pipirig, le-am aruncat pe amândouă ca și cum cu un gest dement aș fi putut schimba mersul lumii, te-aș fi putu reține,

aș fi putut prelungi o stare de care îmi era greu să mă despart, apoi m-am întors în pat, în așternutul cald cu miros de tine, iar tu ai mormăit adormit, iubito, vino la mine, la care m-am furișat în brațele tale și te-am lăsat să mă iubești,

dar ceva se schimbaseră, gândul nu îmi mai era curat, devenisem un om obișnuit, cu neliniști, întrebări, remușcări, și când te-ai întins pe spate cu brațul încolăcit ca iederea pe gâtul meu, cu ochii închiși, eu am rămas privind-te știind că niciodată n-am să te mai văd astfel, și-n timp ce sufletul îmi era plin de tine încercam să pricep de ce o făcusem, de ce murdărisem în zvâcnirea unui moment toate secunde dureros de curate pe care le trăisem alături de tine,

atunci.... atunci am cunoscut femeia deformată ce zăcea în mine și care ar fi murit înlăuntrul meu fără să-i cunosc niciodată fața, dacă un sentiment fără nume n-ar fi depășit limitele

normalului, logicii, bunului simț și am știu în acea clipă că nu există iertare pentru ce facem, chiar dacă o facem din disperare, din iubire, din frică sau din neatenție conduși de un demon călău din afara noastră da, am știut că greșelile se plătesc, că timpul merge doar înainte și asta m-a durut atunci până la lacrimi, în clipa aceea nefiresc suspendată, căci înainte erai tu și drumul tău, altundeva eram eu și drumul meu, dar cunoscusem, printr-un noroc sau pură întâmplare 7

zile din drumul nostru pe care eram forțați să-l închidem în momentul în care cheile ar fi pornit motoarele

mașinilor am fi plecat fără puțință de întoarcere, de reluare, ducând doar amintirea cu noi ca hrană pentru o viață îmbâcsită de reguli, monotonie, falsă pudoare, resemnare, compromisuri și

verdict, așa că atunci când ai adormit la loc mi-am pus cizmele bunicului și hainele lui vechi rămase prin casă, am ieșit în grădină gândindu-mă cu groază la apa rece, tulbure și la cât de puține

sunt șansele de a-mi îndrepta greșeala, mi-am închipuit cum te-ai fi supărat când ai fi aflat de gestul meu, cum m-ai fi certat că am decis în locul tău,

(Continuare în pag. 15)

(Urmare din pag. 14)

7 ZILE

mi-am închipuit cum dragostea ar fi devenit ură, zâmbetul reproș, clipele ore, dar toate astea nu mă împiedicau să continui să mă învârt ca un strigoi în jurul lacului, iar și iar, cercetând malurile cu privirea și lovind plantele cu talpa cizmelor, apoi, deodată, am simțit că arătarea aceea hâdă care aruncase cheile în încrâncenarea ei ireală de a nu te pierde se topea în primele raze de soare, am respirat ușurată când am văzut brelocul tău în formă de minge plutind undeva printre tulpinile firelor de papură, l-am ridicat cu greutate fără să-mi mai pese de cheile mele, care probabil fuseseră deja înghițite de

mâl, am intrat pe ușa care a scârțâit îngrozitor gândindu-mă că uite, de data asta am avut noroc, căci cine știe de câte ori n-am avut nevoie de sansa pentru a dovedi că

o meritam, de cate ori n-am avut nevoie de iertare pentru a dovedi apoi că suntem demni de iertare, tu m-ai întrebat ce fac, eu am răspuns că nimic și m-am grăbit în bucătărie ca să pregătesc focul în sobă, omleta și cafeaua cu zaț, da, Iubitule, în dimineața aia n-am vorbit mai nimic, ne priveam doar tâmpi, cu un fel de dor nerostit în priviri și după ce ai împachetat ți-ai luat cheile de la mașină, n-ai întrebat de ce sunt ude, le-ai șters de cămașă și m-ai sărutat, minute întregi a durat totul, mi-ai prins iar lobul urechii și eu am râs ca să nu plâng, apoi ai plecat, am văzut mașina depărtându-se apoi oprindu-se...

o urmăream printre ramurile nucului, stătea acolo, la 100 de metri de casă, nehotărâtă parcă, fără să-i mai aud motorul, o carcasă metalică care te ascundea și te rupea de lumea noastră ducându-te în

lumea ta, iar eu am intrat în casa de sub stejarul care de ani buni nu mai avea nimic din fala și frumusețea de odinioară, am început să deretic prin casă cu o sânguinciozitate în care nu mă recunoșteam, iar când am ieșit să scutur preșurile am privit cu o zvâcnire neînțeleasă de speranță spre ulița care era acum pustie, spre câmpul gol care înconjura casa, spre mașina care ar fi trebuit să mă ducă acasă, la familia mea și cu un zâmbet forțat m-am întâlnit cu gândul că iată, în acea zi stau în fața unei uși, care nu se deschide ..... și asta nu îmi mai dă fiori reci de teamă.

Acasă la Mizil

*Un soare prunc din straiiele de iarnă
A apărut desculț în prag de zare
Și gângurind sub deal a început să cearnă
Lumina vieții, ca pe-o boare.*

*Și totul s-a trezit ca la un semn
Din somn adânc, cu zâmbetul pe buze
Urcă prin mine seva-n cruci de lemn
Spre răstigniri în adieri de frunze.*

*O lume-nchisă în frântura clipei,
Care pulsează într-un gând solar,
Aud în inimă neliniștea aripei
Din primul zbor imăginar.*

*Numai iubirea ce țintește Înaltul
Ridică-n taină chipul de copil,
Bucuria mea se strigă-n altul:
Mi-au înflorit migdali...acasă la Mizil!*

Mircea Burlacu

Caliopei DICU

Uși pentru vise

Ultimul vers

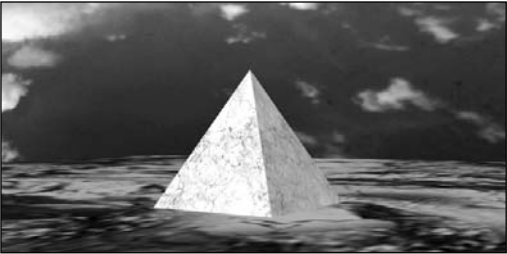
Ultimul vers m-a părăsit în deșert
Risipit printre cactuși.
Atâția ani obosiți parcă
- o întreagă adunare – o nuntă –
Toate iubirile au un miez depărtat
O sămânță de perlă.
Se face noapte!
Sunt sora care nu vrea
să uite de rude
care fuge după anotimpuri
cu plasa de fluturi,
care așteaptă pe cineva
să deseneze în jur un cerc
din care să nu iasă până la Înviere.

La întâmplare

Să privim pe pământ
De la distanță... povara?
Unde, la ce cuvinte
Să adăpăm această iubire
Care nu poate să umble goală
Pentru simplul motiv că
Adevărul inventat de noi
Este numai al nostru.
Nimeni nu ne păstrează sărutul
Neatins,
Deși nicăieri nu se deschid
La întâmplare uși pentru vise....

Punctul pe care alunecăm paralel

Trenul nu mai pleacă din gară
A rămas încremenit pe linia trei.
Pornește-l domnul meu!
Anii nu mai bat la porți
Se aseză cu tine la masa
și-ți întind povestea fără timp
Ca o piramidă.
Pornește trenul!
Ispitele înfloresc

Precum liliacul!
Se-nchide podul suspendat
Peste doua colțuri de vers
Nu putem trece, se cutremură punctul
Pe care alunecăm paralel
Face zgomot și trezește
Vânătorul de suflete.
Să fugim, la marginea orașului
ultimul șaman
împarte spiritelor
Bucată cu bucată propria pasăre de pradă.

Prin orașul necălătorit

S-a deschis fereastra cu vedenii,
întunericul ne intră prostește în ochi
ca de fiecare dată,
pe piatra universală
se zugrăvesc înțelepții
cu așchii de răbdare în suflet
care nu știu de unde pornește frica
în rana de mâine.
Se răstoarnă din ceruri
răspunsuri cu trene uitate
printre zilele când scriam poeme
fără virgule și punct.
Crucile se destăinuie cu brațele goale
într-un colț de vers
deja respirat.
Valurile nu mai găsesc țărnul
departe sunt stânci
cu picioarele-nfpte adânc.
Frații de ultimă clipă
taie
pustiurile înflorite dureros
în anii bisecți
prin orașul necălătorit..

La ceas aniversar

Sunt cu ochii pe „Fereastra” Mizilului încă de la primul număr al apariției sale inconfundabile în peisajul literar românesc. Asta și datorită excepționalului scriitor și om de un altruism rar: **Lucian Mănăilescu** - dar și datorită primarului **Emil Proșcan**, în care am descoperit un animator cultural cum nu prea există nici măcar în puzderia de „Direcții de Cultură” județene, ca să nu mai zic și de scrisul domniei sale, cu nimic mai prejos decât al multor scriitori profesioniști. De câțiva ani buni Mizilul e pe un val literar aducător de speranțe în dăinuirea limbii noastre literare. La ceas și număr aniversar, doresc revistei Fereastra" și, implicit, tuturor celor ce o fac vizibilă și luminoasă, viață lungă și izvor cu apă rece pe pervaz, lângă un pahar plin cu vin de Tohani.

„La Mulți Ani!”.

Marin Ifrim

PUNCTE DE VEDERE

De ce lipsește România din lucrări străine de sinteză?

Prof. dr. Dan BRUDAȘCU

Continuăm demersul nostru de a semnaliza modul în care este reflectată, în literatura străină, România, dar și valorile sale istorice culturale, spirituale, literare sau artistice. Așa cum am mai avut prilejul de a arăta, sunt din păcate, foarte multe lucrări de sinteză, care lasă impresia că România nici măcar nu ar exista pe harta lumii sau, fapt la fel de grav, în opinia noastră, că poporul român nu și-ar fi adus nici o contribuție la tezaurul culturii și spiritualității universale.

De data aceasta încercăm, pornind de la două astfel de lucrări respectiv „**A Lion Hardbook – The History of Cristianity**”, lucrare apărută în numeroase ediții, după 1977, și având o listă impresionantă de colaboratori de la cele mai prestigioase colegii, facultăți, universități din Anglia și USA, și „**Oxford – Concise Dictionary of the Christian Church**”, ce-a de-a doua ediție a lucrării respective, revizuită și completată fiind apărută în anul 2006, sub semnătura lui **E. A. Livingstone**.

Ambele lucrări sunt extrem esențiale în sublinierea importanței deosebite pe care Creștinismul a avut-o în evoluția societății umane în ansamblul ei, la apariția și dezvoltarea statelor naționale. Dacă în cea de a doua lucrare se fac referiri la câteva aspecte privind apariția și evoluția creștinismului în spațiul românesc, chiar dacă, în opinia noastră, cu unele inexactități sau omisiuni semnificative, în prima lucrare lipsește aproape orice fel de referire la viața spirituală religioasă a românilor, deși sunt foarte multe date la spații geografice îndepărtate, dar și la unele cu mai mică relevanță în ceea ce privește istoria Creștinismului. Mai mult decât atât, atunci când se fac, totuși, trimiteri la teritoriul românesc, interpretările sunt inexacte, mincinoase și tendențioase, așa cum este spre exemplu referirea la unitarieni.

În opinia autorului acestui articol, un anume Ian Sellers, Transilvania, unde au apărut și dezvoltat unitarieni nu ar fi decât „partea răsăriteană a vechiului regat” (al Ungariei, se înțelege). De asemenea pentru același autor, Ian Sellers, ar fi vorba despre dieta de la Torda (1568) în loc să folosească denumirea corectă și exactă a acestei localități din Transilvania, respectiv TURDA.

Am tot stat și ne-am gândit la cauzele unor astfel de omisiuni sau erori. Una din posibilele „explicații”, ar consta în faptul că prima ediție a acestei lucrări a apărut în anul 1977, dată la care, dat fiind regimul politic din România, omisiunea ar fi oarecum justificată. Omisiunea ar fi putut evita atragerea atenției, asupra realităților vieții religioase din România comunistă, inclusiv evitarea atragerii măsurilor de reprimare ale autorităților vremii asupra diverselor mișcări neo-protestante, fa-

vorizate într-un fel, prin setea nebună de relații externe a liderilor comuniști de altă dată, pe filiera relațiilor acestora în Occident (sunt numeroase cazurile de neo-protestanți, care nu numai în timpul comunismului, dar și ulterior, și-au folosit și își folosesc relațiile externe pentru promovarea unor interese de ordin politic sau chiar partinic).

Revenind, atragem atenția că, spre exemplu, în capitolul intitulat „**Biserica ortodoxă în Europa răsăriteană și Rusia**” autorul lui, D. Steeves elimină absolut orice referire la prezența acestui rit în spațiul românesc, deși în Dicționarul Oxford, se arată că populația românească, „*ar fi putut primi creștinismul prin intermediul soldaților și coloniștilor romani în secolul al IV-lea sau mai devreme*”. Istoricii creștinismului românesc, îndeosebi distinsul preot profesor universitar doctor **Dumitru Păcuraru**, (dar și alții) susțin(e) că încreștinarea românilor ar fi rolul activității misionare directe a Sfântului Apostol Andrei, deci nu al unei posibile influențe romane, cu atât mai mult cu cât la data respectivă provincia Dacia nu mai era parte componentă a Imperiului roman, pentru ca soldații și coloniștii romani să fi putut fi promotorii creștinismului în spațiul românesc.

Se știe că ierarhii sau călugării proveniți din vechea Dacie au participat la reuniunile clericale importante, la concilii și sinoade, aducându-și contribuția la deciziile de importanță capitală pentru organizarea unitară a vieții religioase pe plan european și universal.

Deși este intitulată pompos „**Istoria creștinismului**” lucrarea respectivă trece prea ușor cu vederea, spre exemplu, organizarea, la Iași, în anul 1642, a unui important Sinod al Bisericii ortodoxe, cu participarea reprezentanților bisericilor ortodoxe grecești și slave. Potrivit informației din Dicționarul Oxford, aici au avut loc pe de o parte condamnarea învățăturilor calviniste ale lui Chiril Lucaris, dar și ratificarea textului mitropolitului **Petru Movilă** intitulat „*Confesiunea ortodoxă*”, una din lucrările de bază ale doctrinei ortodoxe universale până în zilele noastre.

Pretențioasă, cel puțin ca titlu, „Istoria creștinismului” omite să precizeze contribuția călugărului **Dionisie Exiguul** la reformarea calendarului, respectiv la adoptarea calendarului gregorian, care este în vigoare până în zilele noastre.

Deși semnalează absolut toate mișcările dizidente apărute în creștinismul occidental, ca și mutațiile petrecute în evoluția acestuia, respectiv apariția a numeroase secte neoprotestante precum și misionarismul din China, Vietnam, Asia, evanghelizarea Americii, a diverselor colonii de peste mări și țări etc., este complet trecut sub tăcere, spre

exemplu, deși nu a fost un eveniment singular în cazul României, apariția uniaticismului la sfârșitul secolului al XVII și începutul secolului XVIII-lea. În schimb în doar câteva fraze desigur, dicționarul Oxford se referă la acest eveniment ca și la faptul că, după 1948, Biserica română unită a fost desființată de noul regim comunist, fiind reînființată abia în 1990.

Deși, spre deosebire de lucrarea „Istoria Creștinismului” ediția a doua a dicționarului, apărut în anul 2006 face referire la Papa Ioan Paul al II-lea, subliniind activitatea extrem de intensă desfășurată de acesta, inclusiv, contribuția ce și-a adus-o la răsturnarea comunismului, nici dicționarul Oxford nu a reținut vizita istorică efectuată de Papă în România, la invitația Patriarhului Teotist, moment crucial în istoria relațiilor dintre Biserica Ortodoxă și Biserica Catolică.

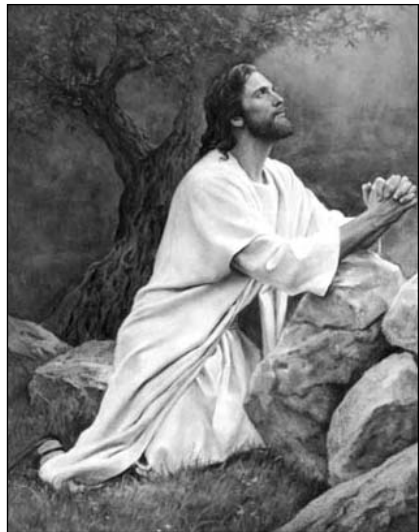
Evident că, în afară de o exagerată și vizibilă abordare ideologică, astfel de omisiuni cu privire la istoria creștinismului pe teritoriul românesc au și alte cauze, iar între acestea absența totală din literatura de specialitate a unor lucrări de sinteză având autori români de certă probitate și prestigiu științific, tipărite în limbi de circulație internațională, ar putea să explice până la un punct situația semnalată.

De aceea îndrăznim să sugerăm deopotrivă conducerii acelor institute din România, dar și facultăților de profil, respectiv Academiei Române, Ministerului Afacerilor Externe, Ministerului Învățământului și Ministerului Culturii și Cultelor, să inițieze, în regim de maximă urgență, proiecte științifice de elaborare, tipărire și difuzare a unor astfel de lucrări, în limbi de circulație internațională, pentru a preîntâmpina ca pe viitor, să se mențină o astfel de situație, absolut jenantă în ceea ce privește modul de reflectare, în literatura de specialitate, a istoriei, vieții religioase și cultural-spirituale a spațiului românesc.

Nu putem pune la nesfârșit situațiile constatate doar pe seama lipsei de interes a autorilor unor astfel de lucrări sau a accepta teoria conspirației privind posibilele interese obscure de a izola România, ca pedeapsă pentru a nu fi făcut jocurile unor diverse cercuri de interese, nu o dată ostile interesului național.

Cred că și factorii politici și decidenții guvernamentali români trebuie să conștientizeze, în sfârșit că este nevoie de o acțiune sistematică de elaborarea de către specialiștii români a acelor lucrări care să facă cunoscute date esențiale despre România, sub toate aspectele posibile. Să luăm, sub acest aspect, exemplul unora din vecinii noștri, care profită de lipsa de reacție a autorităților științifice române inclusiv pentru a promova, în continuare, în diverse medii internaționale, a unor teze retrograde, revanșarde, vădit anti românești.

Despre cel născut atunci, acolo...

Despre cel născut atunci, acolo...

Te-ai născut între cei mai săraci dintre săracii Pământului: între cei care nu au chipul marelui Om – și între pribegi

nimeni nu a mai văzut atâtea punți de lumină – între peticele întunericului lumii – nimeni nu a mai văzut atâtea speranță – între cei care deja pleaseră capul – pentru izbitura finală

Te-ai născut – deci – pentru ca să vindeci nădejdea

și toți cei cu ochii plecați – din mine – deodată s-au privit drept în ochi și s-au recunoscut

în fiecare clipă Te naști – ești în mine – deși o faci cu atâtea putere - încât fiecare clipă arde orbitor – și apoi în cenușă se prăbușește

va veni un Crăciun al orbilor de tot și senin fericți – fără nicio umbră de funingine sub pleoape

până atunci – noi – cei săraci – și voi – cei orbi să nu ne pierdem atingerea caldă a mâinilor: între mâinile noastre – gingaș unele cu altele nuntite – se coace jar pentru Stea și jar pentru Pâine – și Pâinea – sub crusta ei de lumină – pe toți ne numără și ne răs-numără – precum raze ale unei Nesfârșite Viitoare Dimineți: Dimineața Turmelor Luminii – îmbulzite sub sunet de clopot – spre Cerul care nu se va mai închide

nimeni nu va mai ucide: Sângele va rămâne în veșnic Potir

Te-ai născut să împaci – Te-ai născut să unești – Te-ai născut să

abolești mușcătura – împunsătura umilința cumplită de a fi dedesubtul tăieturii crimei

ești Dumnezeuul meu – al singurei mele iubiri

dar Tu – Pruncule – nu poți fi Dumnezeuul meu și Dumnezeuul lor: nu ești Stăpân al Hotarelor – ci Bucurie și Lumină fără început și sfârșit

niciodată n-ai ucis întru hotar – ci ai vindecat mereu – întru recunoaștere

Paiul de Iesle – din Stea – Steaua din Coroană de Mag – Coroana adânc rotită în Fântâna sufletului meu

de-a dreapta Coroanei Bourul – de-a stânga Asinul : în mijlocul Crucii – Pruncul Păstor Inorogul cu frunte-nsângerată de sudoarea efortului luminii – înțeleaptă cât toate Scările

Plângându-L pe Iisus

Plângându-L pe Iisus – un copil Adormi la fereastră: și-L văzu pe Ucis Plutind lin – lebdă sângerie Scurgându-se-n cântecul ultim – spre Lac

Rănilor Lui erau tot atâtea ciudate Lumini – guri de peșteri – străpungând spre Orbitoare Grădină

Și copilul – în vis – o porni spre Eternele dimineți – iar Când s-a trezit – nu mai avea Nicăieri de ajuns

Aici în est

aici în est - nimeni nu mai caută soarele aici în est - insomnia și umilința se iau la întrecere - care ucide mai repede - și cât

aici în est - a-ncetat să se-ntrebe

cine - de ce sau cum - doar cât

aici în est nimeni nu mai știe să plângă - doar să se plângă - nimeni nu mai are țară sau viitor - numai resemnat geamăt

aici în est - nimeni nu se naște - doar pleacă - nimic nu se-ntâmplă - ci se suportă

aici în est să veniți - dezvățaților de tragedie - dacă vreți a vă-nvăța să triumfați dezastruos asupra lui Dumnezeu - apoi să vă priviți - din genunchi - inima răsturnată grotesc și patetic - în troacă

est - medicamentul oftalmologic - pentru a nu mai zări decât beznă - eventual să auzi prepararea minuțioasă a sputei și puhoaielor de spurcăciune a vorbei - pentru celebrarea Calvarului fără Golgotă

varavele mestecă spini și-și bat piroanele-n cap - apoi stau în cap - ghițuindu-se cu piroane - apoi cer de lucru - nevăzutului - pe care-l botează „Pilat”: isterizat - Iuda iese la pensie - vânzându-și la licitație - frânghie și copac țarina olarului face criză de disperare: falimentul ultim - al formelor

în sunet și plâns - nimeni în est - nu mai crede: soarele răsare - noptatic - la nord

Vișini în floare

a venit Împăratul! – nimeni n-a auzit huruitul roților caleștii Maiestății Sale – dar Maiestatea Sa este aici! – hlamida albă a acoperit pământul – ca pe un nou – izbăvitor văzduh – cu blândul – atotcuprinzătorul totalitarism – al Înțelegerii a venit Împăratul! – e atâtea proaspătă – neîntinată bunătate – cerească blândețe – în stăpânirea lui absolută – încât până și ziarele s-au oprit din scârțâitul lor slugarnic – despre democrație... până și ziua a uitat să mai fie și noapte... a venit Împăratul! – cu atâtea liniște albă a umplut grădina și ochii – încât nimeni nu mai simte nevoia să mai privească la televizor: Împăratul – hlamida lui florile de vișin – mai mult decât oricare soare : ele revărsând bine se îngroapă – sub pleoapa uitării –

în flori albe de vișin – Mocirla – hlamida lui de iubire – atotiertătoare – în albeața caldă – a petalelor ei – curmă – încă de pe buze – încă din beciul minții – orice început de zvâcnit al cozii de drac: bârfă – cârtire și zvon... a venit Împăratul! iată singura – eterna – beată cât și clipa goetheană de fericire – *realitate* de acum – până-n vecie nimeni nu va mai avea dreptul de a fi

toropit: Cristalul cu toată asprimea lui rece – trezitoare de aștri în sânge – fulgerătoare de monștri în vise – a învins menuetul de îngeri este ritmul – de-acum – al aortei – al auriculelor și ventricolelor noastre a venit Împăratul!

dacă nu vă puteți bucura – măcar priviți – și smeriți-vă truțiile sufletului – în liniștea cea vie – foșnitoarea maree de alb a Sărbătorii

Pax

presimt uluitoarea forță de a lua de la capăt - toate călătoriile morții

Doamne – poți să faci abstracție de cocote bătrâne - viețile – care sufocă marea tăcerii

Doamne – așază-ți capul în sfârșit – pe piatra sufletului meu

Mulți ani

mulți ani - nu-nseamnă motiv de trufie: doar să privești - cu liniștea soarelui lumea-n ochi - iar privirea

maiestuos transatlantic - să-nainteze - trainic - prin mrejele tulburi de alge - printre bancuri de scoici bănuir perliere - printre bancuri de pești sumedenii brăzdând neguroase mituri de chiți

și s-ajungă - în fine - dar negreșit - la locul de proapăt susur Luminii

Confesiunea

M-a cerut de nevastă în genunchi, în gară. Era ușor afumat și încă însurat cu cea de a doua soție, însă asta nu l-a oprit să țipe cât îl ținea gura:

- Vrei să fii soția mea?

Și întreaga Gară de Nord să răspundă:

- Da!

Dar asta a fost doi ani mai târziu. Începutul a fost într-o vară dulce în târgul Botoșanilor. Eram supărată pe viață și deprimată – a se citi furioasă pe bărbați. M-am refugiat în compania plăcută a unor prieteni de familie, decisă fiind să uit că există masculi, cel puțin pentru o săptămână. Nu a fost să fie așa. Bărbații au prostul obicei să se insinueze în viața noastră fie atunci când nu ne dorim, fie când nu ne așteptăm. Oricum ar fi, ne iau prin surprindere și ne dau peste cap, așa cum un val rebel te dă jos de pe saltea, la mare. Iar cazul meu nu avea cum să fie o excepție.

Ochii albaștri, genele lungi, fața de șmecheras, bine făcut, talent dublat de o zdravănă experiență cu femeile. Pe scurt – un golán cu maniere și farmec. Credeți că i-ați fi putut rezista? Și eu am crezut. Culmea este că inițial nici măcar nu mi-a prea plăcut. Era sigur pe sine, arogant chiar. Îmi amintesc că ni s-a făcut cunoștință, după care „altețea sa” – prințul de sub Tâmpa - nici măcar nu m-a învrednicit cu privirea, darmite cu o vorbă. Mai mult decât atât, de-abia o cunoscusem pe mama lui, deci trebuia să „fac frumos”. În cazul meu asta înseamnă să mai și tac din când în când. Și mai ales, să nu includ bancuri în program. Așa încât mă străduiam să particip la conversație într-un mod inteligent, reținut și rafinat, în timp ce bărbatul de la celălalt capăt al mesei mă studia cu coada ochiului. Dar asta aveam să o aflu ceva mai târziu. Pe moment, mă enerva cumplit că individul ăsta cu aere decisese că sunt singura persoană din acea ca-să care merită să fie ignorată. Sau, cel puțin, așa părea.

✱

Stația de metrou era aproape pustie. O femeie cu doi copii cobora scările dinspre pasaj. Pe peronul celeilalte linii erau câțiva puștani care comentau un meci de fotbal. Doi angajați ai companiei de curățenie se făceau că muncesc cu niște măhuri. Agentul de pază se cuibări comod în scaunul său în așteptarea somnului. Fata fixă cu privirea ceasul de la capătul stației: 22⁵⁰. Ok, era în grafic. De la Universitate la Unirii era o singură stație. Pu-

tea apoi să schimbe magistralele și să prindă ultimul metrou către Titan. Bun! Se relaxă și trase aer în piept.

Cum nu avea prea multe de făcut și nu avusese inspirația să ia cu ea o carte, se hotărî să atace micul univers din laptop-ul ei. De obicei nu făcea asta. În public decât dacă era neapărată nevoie. Nu îi plac fițoșii care își dau aere de oameni ocupați în cafenea sau KFC, mâncându-și aripioara de pui sau bând cafeaua cu ochii în monitor. Dacă sunt așa ocupați, de ce nu comandă ceva la birou?

Zâmbi jenată eventualelor priviri dezaprobatore – deși nu se uita nimeni la ea – și deschise Word-ul. Începu să scrie într-un ritm alert, ca și cum i-ar fi dictat cineva. Și așa și era. Suflul ei îi dicta...

„Trenul pentru direcția Piața Unirii – Eroii Revoluției va întârzia zece minute!”, se auzi vocea metalică și impersonală a dispecerei.

Rahat! Nu va mai prinde celălalt metrou. Va trebui să ia taxiul sau să meargă pe jos. Oftă și se reîntoarse la scrisul ei, ignorând mormăielile indignate ale celorlalți.

✱

Era ultima noastră seară la Botoșani. El urma să plece la Brașov, împreună cu mama lui, iar eu la București. Ne plimbam și vorbeam banalități. Din senin a început să plouă. El a propus să ne întoarcem, dar eu m-am auzit spunând: „Mie îmi place ploaia.” Nu e adevărat. Nu îmi displace, dar nici nu mă omor cu firea. Și este de înțeles dacă te gândești că trăiesc într-un oraș în care două ore de ploaie provoacă adevărate drame: de la trafic blocat, până la inundarea de subsoluri și căderi de semnal TV. Dar atunci pur și simplu nu voiam să se încheie seara. Și nici el nu voia. Așa că ne-am continuat plimbarea spre uimirea tuturor.

Nu știu când m-a luat pe după umeri. Știu doar că ar fi trebuit să îl opresc, dar adevărul e că nu voiam. Mă simțeam curtată, ocrotită, admirată. Îmi era bine, de ce aș fi oprit asta? La un moment dat, am decis să renunț la fixațiile de domnișoară de pension și mi-am pus mâna în jurul mijlocului lui. Sau, în fine, asta era intenția. Așa cum mi se întâmplă mie de obicei, nu mi-a ieșit. Îmi al-neca pe cureaua udă. Zic:

- N-am intenția să îți fac inventarul monetarului, dar pot să bag mâna în buzunarul de la blugi? Alunecă și mă calcă pe nervi.

Înainte de răspuns îmi aruncă o privire senină (fi-i-ar ochii să îi fie de răs) și un zâmbet șugubăț:

- Draga mea, diferența dintre mine și tine e că tu ai voie să pui mâna unde vrei.

Am și acum în minte aleea pietonală din centrul orașului, iluminată, dar pustie, spălată de ploaie. Și noi plimbându-ne îmbrățișați. De sub un jgheab sau o umbrelă ne mai priveau trecători uimiți.

- Îți dai seama, spune dintr-odată băiatul meu, ce e în mintea oamenilor ăstora? „Ce îndrăgostiți sunt ăștia doi”. Păcat că nu e muzică, te-aș fi invitat la dans.

Singura dată când am dansat eram goi pușcă, în sufrageria mea, sub ochii uimiți ai pisicii. Cred că era vorba de o melodie a formației Direcția 5. Dar asta a fost, bineînțeles, mult mai târziu....

✱

- Au zis 10 minute și uite că au trecut 20 și nimic.

Fata ridică privirea de pe monitorul laptop-ului și privi mirată către bărbatul care vorbise. Nu știa de unde apăruse. Nu îl observase când venise. Dar avea dreptate. Ceasul din capătul peronului arăta 23¹⁵. Fata se rupse din visarea scrierilor ei pentru a evalua situația. Era clar că nu va mai prinde metroul de la Unirii la Titan. Ar fi putut să iasă la suprafață să ia un taxi. Dar adevărul e că nu avea chef. Era atât de absorbită de amintirile pe care le așternea pe coala virtuală, încât se hotărî să îi mai acorde o șansă metroului buclucaș. Și, cine știe, de la Unirii poate va face o plimbare până acasă. Mai privi odată lumea care începea să se agite plină de nervozitate, ridică din umeri și se întoarse la scrisul ei.

✱

- Fii atentă la bordură, îmi spune brașoveanul în timp ce degetul său arătător îmi arăta imperativ locul unde trotuarul lua sfârșit. Chestia devenise ușor enervantă. Dar la cât de tută fusesem... Ne plimbam împreună pe niște alei, iar la un moment dat ne-a apărut în față un banal băcăn de covoare. L-am remarcat din vreme. L-am văzut și pe al meu ca bradul aplecându-se pentru a evita bara transversală, dar mi-am zis că el e mult mai înalt decât mine, deci eu nu voi avea probleme. Adevărul e că m-am subapreciat. Impactul a fost atât de dur, încât mi-a luat vreo trei minute să îmi recapăt respirația. Din acel moment, el și-a făcut o misiune din a mă ține departe de vânătași. Lucru care s-a dovedit a fi destul de dificil.

Încă mai aveam tendința de a pipăi proaspătul meu cucui, când am ajuns la chioșcul de lângă maternitate. Am decis să luăm ceva de băut și să ne oprim pe o bancă în parc.

- Sărut mâinile, stimate doamnă! Am să vă rog să îmi dați și mie o sticlă de apă minerală și – se întoarce brusc către mine – tu ce ai vrea, draga mea?

- Cola...light, răspund eu cu gândul la șoldurile mele un pic prea generoase.

- Și o cola. Draga mea, dar ne-am dorit atât să rămâi însărcinată, nu îi va face rău copilului?

Stupoare! Nu știam dacă să îl sărut sau să îl omor. El îmi răspundea cu privirea unui copil ștrengar care a dat cu pietre în geamul unei babe cârcotașe și nu a fost prins.

- Ia cola aia și hai să mergem, i-am replica aparent supărată, dar reținându-mi cu greu un zâmbet.

✱

- Fum! Vine fum pe scări!

Femeia care făcuse anunțul părea împietrită de uimire. Rămăsese cu ochii holbați și gura deschisă. Își strângea copiii atât de puternic la piept încât aceștia protestau și încercau să se elibereze din strânsoare. Strigătul și atitudinea mamei a stârnit curiozitatea celorlalți. Bărbatul grăbit și nervos se îndreptă către scările de pe care venea fumul înecăcios. N-a apucat să pună piciorul pe prima treaptă. I s-a prăbușit în brațe agentul de pază, intoxicat și buimac. Se trezise înecat de fum și cu alarma de incendiu țiuindu-i în urechi. Nu a înțeles ce

(Continuare în pag. 19)

(urmare din pag. 18)

se întâmpla, dar a realizat că nu se poate ieși prin pasaj, așa încât a alergat cu intenția de a-i ajuta pe oamenii de pe peron. Fumul îi făcea ochii să lăcrimeze și să-l usture. S-a repezit spre peron, dar din cauza fumului nu vedea nimic, așa că a alunecat pe scări și s-a prăvălit peste călător.

- Ce naiba se întâmplă?
- Ceva a luat foc, răspunse cu greu agentul de pază.

- „Ceva”?, replică iritat bărbatul doborât pe scări. La cât fum e pe aici a fost aruncată o bombă!

- Am înțeles că ar fi fost o explozie, dar nu cred că a fost vorba de o bombă. Ceva de-a face cu lucrările de la pasaj.

- Nu se poate ieși pe celălalt pasaj? Spre Câmpineanu?, întrebă femeia cu copii.

- Nu știu....
- Sfârșitul lumii! Vine sfârșitul lumii! Pocăiți-vă!!!

Toți întoarseră privirea către scări. Bătrâna care țipase le cobora agitată. Era plină de var și avea niște zgârieturi pe față. Încerca să alerge dar nu prea îi ieșea: se tot împotmolea în fusta lungă.

- Bunico, pentru Dumnezeu!, se auzi o voce. Un tânăr coborî și el treptele în urma bătrânei. Și el, ca și femeia în vârstă, era acoperit de praf și funingine, dar nu părea să fie rănit.

- Ce Dumnezeu se întâmplă?, murmură un tânăr de pe peron.

- Nu e chiar sfârșitul lumii, dar nici prea bine nu e, zise ultimul venit, în timp ce încerca să ștergă sângele de pe fața bunicii sale cu un șervețel. A fost un cutremur...

- Cutremur?!?
- ...destul de puternic. Nu știu câte grade. Problema e că idioții de la gaze făceau reparații în zonă. Nu știu dacă au dat-o ei de gard sau cutremurul a fost de vină, dar au avut loc două explozii. Lucrurile arată destul de rău sus. Răniți, accidente în lanț... Dar aici stau rău de tot. Niște stâlpi de susținere ai pasajului au cedat. Este în parte prăbușit. În toată învălmășeala, bunica mi-a scăpat din mână și a fugit pe scara rulantă. Am fugit după și eu, bineînțeles, și ne-am prăbușit cu ea cu tot. Cu scara rulantă, vreau să zic...

*
- Femeia lui Dumnezeu! Sex! Asta îți trebuia și fix de asta ai fugit. De ce?

Întrebarea aparținea prietenei mele Mița și se referea, bineînțeles, la aventura botoșăneană. Sau ar trebui să îi zic „brașoveană”? În fine....

Acuma, pe bune! Cum mi-ar fi stat mie să mă tăvălesc cu un tip pe care de-abia l-am cunoscut, în casa unor prieteni de familie, care mai sunt și rudele lui? Amândoi am fost de acord că nu se face. Ceea ce a dat și mai mult farmec momentului. În fond și la urma urmei, vânatoarea oferă cel puțin tot atâta plăcere cât savuratul vânatului, nu?

Mulți bărbați știu să complimenteze o femeie. În special când îi fac curte. Însă puțini, foarte puțini, sunt capabili să te facă să te simți cu adevărat atât de specială pe cât spun vorbele lor frumoase. El poate. Și aceasta este marea lui calitate, dar și păcatul lui principal. Dacă stau bine să mă gândesc, cred că este unul din lucrurile care m-au cucerit la el.

Îi povesteam toate astea și multe altele Miței, care se uita la mine ca la un extra-terestru.

- Dacă omul este așa un „prince charming”, de ce ai atâtea ezitări?

- E un tip uns cu toate alifiile... nu știu cât ar putea să țină o relație între una ca mine și un bărbat ca el...

- Pisulina, totul se reduce la ceea ce îți dorești de fapt. Vrei un bărbat care să te calce pe nervi nonstop, dar care să fie de casă, sau unul care să știe cum să se poarte cu tine ca femeie, dar să suporte mai greu căpăstrul? Adevărul e că la un moment dat toți te aduc în pragul depresiei și ai vrea să le dai numai cu tocul în cap. Măcar să știe să își ceară scuze!

Pentru conformitate, Mița este autoarea speech-ului: „Un bărbat bun este acela care după mulți ani de Cif în ciorbă, stricnină în cafea și tocuri în cap devine ceea ce trebuie să fie. Asta dacă nu devine....mort.”

*
Unul din băieții microbiști veni lângă ea și o întrebă:

- Despre ce scrii?
- Nu „despre ce”, „despre cine”.

Scriu despre bărbatul pe care îl iubesc.

- Pe bune? Uau! Nici una din gagicile mele nu a scris despre mine.

- Probabil pentru că nu ai făcut-o pe nici una să se simtă deosebită, răspunse fata și-și întoarse din nou fața către monitor.

Băiatul vru să mai zică ceva, dar se opri. Se scărpină încurcat pe ceafă și plecă, lăsând-o pe fată cu poveștile ei.

*
Se spune că nu uiți niciodată prima noapte de dragoste. Așa este, nu o uiți. Dar nu este neapărat și cea mai frumoasă dintre amintiri. Pentru mine prima experiență erotică este, încă, ceva destul de nebulos. Fără a intra în detalii, pot să spun că nu m-a dat pe spate de plăcere. Nu a fost vina nimănui. Pur și simplu eram doi copii care nu știam ce făceam.

Mărturisesc, însă, cu mâna pe inimă, că noaptea de iubire la care mă voi gândi până la sfârșitul zilelor mele, atunci când voi avea nevoie de un zâmbet în lăuntru finței, este prima noapte petrecută cu băiatul ăsta. Nu știu cum aș putea să o descriu. A fost pentru prima dată când am simțit că cineva face totul pentru ca eu să mă simt nu bine, ci dumnezeiește. Tandrețea și pasiunea erau aproape tangibile. Închid ochii și îmi revin în minte gesturi, vorbe și senzații care îmi umplu sufletul și mintea.

Am dat peste un om care iubește viața, râsul, băutura bună, cărțile, muzica și femeile frumoase. Iar acum mă iubea pe mine. Și eram în al nouălea cer.

Puse cap la cap, momentele petrecute alături de el în acești doi ani nu sunt multe. Dar fiecare din ele ar putea umple o viață. Le port pe toate în suflet. Și știu că vor rămâne acolo mereu.

Am fost și tristă în această relație și probabil că voi mai fi. Dar nu regret nici un surâs și nicio lacrimă. Și de ce aș face-o? Câți oameni pot spune, atunci când văd un film despre o incredibilă poveste de dragoste, „știu că este posibil, pentru că am trăit și eu ceva la fel de intens și frumos”? Eu pot.

*
- Vreau să ies de aici! Vreau acasă!

Bărbatul era și disperat și iritat și nu reușea de loc să se calmeze. Mai mult decât atât, nici nu prea părea dornic să se liniștească.

În momentul următor, însă, o zguduitură puternică urmată de o bubuitură îi alertă pe toți cei de față.

- Ce naiba s-a mai întâmplat?
- Nu știu. S-a auzit din tunel.
- Nu. Cred că s-a auzit de deasupra.

Din pasaj.

- Ce mai contează de unde s-a auzit? Important e că suntem terminați. O să murim cu toții ca niște termite.

Mama cu cei doi copii, care până atunci nu luase parte la discuție, sări de la locul ei fără avertisment și se opri direct cu mâinile în gâtul bărbatului.

- Pe cine faci tu termite, idiotule? Copiii mei nu o să moară! Pentru că o să mori tu de mâna mea, cobe afurisită ce ești!

Paznicul și nepotul bătrânei de-abia au reușit să îi despartă.

- Dacă tot ți-e scris să mori, stai năibii liniștit. Dacă le înfurii pe femeile astea cu copii, mori încet și în chinuri, îi șopti prietenește paznicul bărbatului cu gură bogată, în timp ce îl ajuta să se ridice.

- Am să mă duc să văd ce s-a întâmplat, zise nepotul bătrânei....

- Crezi că e bine?, întrebă paznicul.

- Nu știu dacă e bine sau nu, dar trebuie să aflăm ce șanse avem. Bunica are astm. Nu va mai supraviețui mult aici. Devine din ce în ce mai greu de respirat.

Tânărul plecă și toți ceilalți rămaseră liniștiți, în așteptarea lui. Panica începea să își facă loc în inima fiecăruia. Chiar și fata cu laptop-ul, care continua să scrie, avea palmele asudate, iar buzele începuseră să tremure ușor. Cei doi copii simțeau și ei, instinctiv, că se întâmplă ceva și stăteau cuminți pe scaune, ținându-se de mână.

*
Sfârșitul verii aceleia avea să marcheze începutul seriei de despărțiri și împăcări. Brașoveanul meu era pe malul mării, cu un prieten care i-a picurat în ureche că e păcat de Dumnezeu să se lege de o singură femeie, când sunt atâtea care merită atenție în jur. Motiv pentru care, pe seară, iubitul meu mă suna pentru a-mi spune, textual:

- Mami, eu sunt un afemeiat irecuperabil. Tu ești și vei fi întotdeauna în sufletul meu, dar eu nu pot fi numai al tău. Și nici nu pot să te mint. Oricum tu meriți mult mai mult decât pot să-ți ofer eu.

Doamne, cât l-am urât în seara aia! L-aș fi omorât dacă puteam. Este genul de discurs care îmi aduce în minte o unică sintagmă: lașitate tipic masculină. Dacă și-ar fi dorit un Porsche, nu ar fi considerat că nu îl merită pentru că nu câștigă suficient. Ar fi încercat să facă rost de afurisiții ăia de bani. Dar o femeie nu merită efortul? Sau nu îl meritam eu?

Aveam să realizez, în timp, că nu eu eram miza. Câmpul de luptă era și mai este încă în interiorul omului ăstuia. Moneda are întotdeauna două fețe. La fel și sufletul omului. La el, cele două sunt extreme. Și asta îl face cu atât mai atrăgător.

*
Fata cu laptop-ul, cei doi băieți microbiști, mama cu cei doi copii, bărbatul arță-

(Continuare în pag 20)

(urmare din pag. 19)

gos, tânărul cu bunica sau paznicul, nici unul nu bănuia prin ce aveau să treacă în acea seară. Fiecare dintre ei spera să ajungă acasă cât mai repede. Un cutremur, niște explozii, un idiot de la gaze - fiecare din astea și toate la un loc i-au ținut pe toți într-o stație de metrou. Iar acum se cam săturaseră ca cei de afară să găsească o soluție. Fiecare din ei știa că trebuie să facă ceva. Dar ce?

- Uite, e o lumină!, prinse glas unul din copii.

- Ce lumină? Unde?

- Acolo, mami, în tunel. Uite, parcă ar fi o lanternă.

Toată lumea își îndreptă privirea în direcția indicată de puști. Parcă era, parcă nu...

- Ești sigur că nu ți s-a părut?

- Sunt sigur. Am văzut lumina. Sunt sigur!

- Stai liniștit, copile, te credem, spuse împăciuitor bunica.

- Sau cel puțin ne dorim cu disperare să te credem, șopti bărbatul arăgos.

*

Scriu de vreo două ceasuri. Vasilică ăla de la magazin nu m-a mințit. Acumulatorul laptop-ului ăsta chiar ține. Mă întreb însă cine va citi povestea asta? Și ce va gândi? Nu de alta, dar nu prea cred că vom ieși vii de aici. Blestemata asta de stație pare să se dărâme peste noi.

Doamne, honey, cât de mult aș vrea să fii cu mine acum! Sau măcar să știu că îți faci griji pentru mine. Sau că te gândești la mine.

Adevărul e că atunci când m-am încurcat cu unul ca el știam în ce mă bag. Asta a fost drama vieții mele. Chiar și atunci când am fost îndrăgostită peste urechi am știut exact cu cine am de-a face. Niciodată nu am putut invoca naivitatea pentru a justifica alegerile mele. În special în ceea ce privește bărbatii.

De data asta, însă, nu regret nimic. Nici dacă se va termina prost, cum îmi spune toată lumea, nici atunci nu voi regreta nimic. Niciodată.

Poate doar dacă porcăria asta de stație se dărâmă peste noi și nu mai apuc să îl văd...

*

Stația de metrou a început să se prăbușească. Totul s-a umplut de zgomot și praf și toți au intrat în panică. Unul din copii a fugit înspre linii, iar fata a fugit după el. Puștiul s-a dezechilibrat, fata l-a prins și a reușit să îl tragă, dar a alunecat și a căzut. Loviturile datorate căzăturii au fost destul de serioase. Dar principala problemă a fost că prin șine mai trecea încă energie electrică. Dumnezeu știe cum de mai era posibil, dar era curent în liniile alea. Medicii făceau acum eforturi să o salveze.

Iar fratele ei se gândea cât de mult regretă că nu a mai vorbit cu ea de trei luni din cauza unor certuri de doi lei...

*

- Îl vezi pe tipul ăla înalt, brunet, cu o cămașă galbenă? El e!

- El e....cine?

- Bărbatul din povestirea fetei cu lap-top.

- Hai, măi! Să mori tu?

- Ba bine că nu!

Asistenta nu își mai încăpea în piele de fericire. Ea fusese cea care descoperise istorioara în laptopul fetei rănite în incidentul de la metrou. O printase și făcuse demersuri pe lângă familia ei pentru identificarea personajului. În mod evident, ei au știut imediat despre cine e vorba, dar se pare că nu prea erau încântați. Ea însă i-a convins să îl contacteze. Iar omul a reacționat prompt. A luat primul tren și a venit în București. Dacă și-ar reveni și fata.... Chiar îi era milă de băiat. În mod evident era afectat foarte tare. De când venise nu se mai despărțise de fată, nici chiar peste noapte. Asta l-a impresionat pe doctor, care a adus un pat pliant în rezervă pentru el. Nu

prea vorbea. Singura dată când asistenta îi auzise vocea fusese când se opri puțin în fața unui televizor deschis. Era un reportaj despre ce se întâmplase în seara aceea, la stația de metrou Universității. Un reprezentant al autorităților vorbea despre cauzele catastrofei.

- De parcă aveți voi habar de ceva..., bodogănisie bietul om încet.

Oftă, mototoli paharul de plastic și îl aruncă la gunoi, apoi se îndreptă către rezerva iubitei sale. Intră și oftă iar. Nici florile, nici fotografiile în ramă, odorizantul sau așternuturile colorate aduse de acasă nu reușeau să mascheze izul de spital. Iar ea – o fată plină de viață – era acum atât de inertă, de statică.

Pe noptieră se afla printul poveștii care îi determinase pe cei din familie să îl caute. Începu să răsfoiască cele câteva pagini. Apoi lectura îl prinse și parcurse rândurile cu emoțiile cu care te uiți la un album de fotografii.

Trecuse cam un ceas când întoarse ultima dintre file.

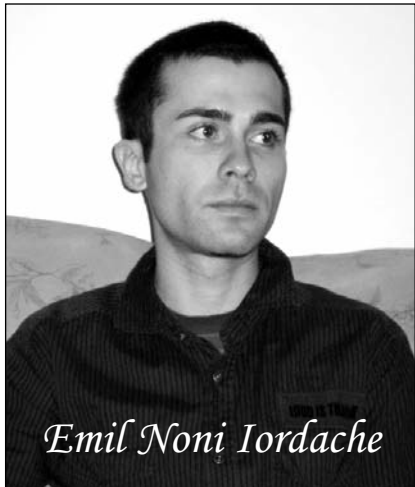
„Era mai, era cald. M-a cerut de nevastă, în genunchi, în gară. Era ușor afumat și încă însurat cu cea de a doua soție, însă asta nu l-a împiedicat să țipe cât îl ținea gura:

- Vrei să fii soția mea?

Și întreaga Gară de Nord să răspundă:

- Da.

Dar dintre toți, numai eu aș fi suficient de nebună să o fac.

dead hands/ images/ tied hands

în fiecare durere se răscolește puțină satisfacție
răsaduri de lumină
aproape pustie

în durere
conștiința se lasă extirpată ad-hoc
și-aceea crudă și continuă detașare
rupe pojghița răzbunării

fiecare durere este un copac tăiat
o rugăciune pentru însingurare
o femeie stearpă care a înfiat copii

jurnalul zilei de MEREU azi
zilnic

POEZIA TÂNĂRĂ

mă așez tot acolo unde
neclintita biserică
își țese testamentul
fac semn cu mâna
la izgonirea
lui Adam
Dumnezeu mă muștră
reunesc cupele apostolilor;
scriu și conversez cu inși
pe care viața îi adună
într-un șir

pe mâna mea - remix

mereu mă deghez în mire căci
niciunul
nu coboară din modul său de viață

el așteaptă să nu îl doară
emoțiile
întâmpinate cu aceleași aplauze
ale acordeonului

fiecare mire se joacă
cu orice dezastru
cerșește războaie, șiroaie lungi de
dependență
explozii în subordine

și-atunci, unde ne este victoria?

așa e :
niciodată nu am ajuns la timp!

Împărțim același spațiu

O să răzi, încă ninge!

Împărțim același spațiu
prea mic, spun eu
și ce dacă? zici tu,

eu plec pufnind în pătratul meu
unde plouă tot timpul
tu vii, îmi aduci bulgărele acesta
imens de zăpadă
și mă tragi în triumphiul tău
în care a nins toată noaptea
pletele devin albe
poți să zbori de-acum,

îmi spui râzând eu te cred,
dau drumul mâinilor în cerc

trag aer în piept mă încercă
o senzație de copil curios
n-am știut, de la înălțime
se poate privi în sus
mă desprind ca-ntr-o acrobație
premeditată

ating trapezul
cu teamă încleștez mâinile
până devin una cu el una cu tine

mi-e totuna
zborul n-a ucis pe nimeni

doar că azi nu mai ninge
mi-am curbat în zadar podul palmei
pe bulgărele ipotetic alb...

Împărțim același spațiu
uneori plouă uneori ninge
uneori nu se întâmplă nimic.

Uneori ies din trup

Trec prin pietrele pe care călcau
odinioară îngeri
mă dezlănțui într-un dans păgân
și calc prin răni prin frumusețe
prin iubiri formele aproape perfecte
din locul inimii.

Uneori ies din trup să mă conving
că dincolo există
viață.

SEMNAL DE CARTE

Sutrele țăranului Ion Arsene

Vom rămâne datori, deocamdată, cu închinăciunea la Catedrala poetică numită „Sutrele țăranului Ion Arsene”, pe care a zidit-o în jurul sufletului nostru sacerdotalul ei autor, **Ion GHEORGHE**. Aceasta și pentru că este o carte de recitare, dar și pentru că, cel ce s-a îngrijit de înfățișarea ei tipografică, **Nistor Tănăsescu**, i-a deslușit esențele profunde, așa cum numai un discipol o poate face, vorbind despre Maestrul său.

La fel cum merită toate aprecierile, gestul **Asociației Culturale „Renașterea Buzoiană”** (președinte **Ovidiu Cameliu Petrescu**) pentru efortul de a fi redat literaturii române o carte esențială, neîncredințată până acum tiparului.

Dreptate în contumacie

Chiar dacă a fost scrisă într-o perioadă când ar fi fost imposibil de multiplicat tipografic, mai ales după furtunile ideologice stârnite deja de autor cu celelalte apariții editoriale, această carte nu este, totuși, una de sertar. Nu a apărut până acum din multiple, obiective și de multe ori subiective motive, însă ea a existat, a circulat și a fost comentată inclusiv în cercuri literare de prestigiu, majoritatea lectorilor socotind-o, uneori încă în șoaptă, deoarece continuă să incomodeze cultural, partea nevăzută și de fapt cea mai înspăimântătoare a aisbergului numit altădată „*Elegii politice*”. Din fericire, în comparație cu cărțile de bucate de doi bani care reprezintă în toate regimurile politice urgențe editoriale, adevărul surprins de „Sutrele țăranului Ion Arsene” nu e niciodată perisabil, iar 20 de ani de întârziere la întâlnirea cu cercetătorii săi înseamnă doar o bagatelă la scara eternității literar-mitosofice cu care operează marele poet Ion Gheorghe.

Ne-ar fi plăcut și i-am sugerat autorului ca volumul acesta de profeții lirice, care se ia la întrecere cu însuși timpul. să se numească „Doctrina bobului”, însă argumentele poetului în favoarea titlului actual și statuii de ultim reprezentant al clasei țărănești a lui nea Mitică Arsene au fost mai puternice.

În aceste împrejurări nu ne mai rămâne decât să-i dăm lui Ion Gheorghe ce-i al lui Ion Gheorghe, adică dreptate necondiționată și drum liber către cititori, și lui Iancu Arsene ce-i al lui Iancu Arsene – nemurirea literară, fiindcă dreptate – acestuia și clasei lui țărănești, definitiv decimată de compromisurile jalnice ale istoriei contemporane – nimeni nu îi mai poate face decât în contumacie.

Nistor Tănăsescu

Georgeta CELEAPCĂ

Rememorări din timpul poeziei

Așteptare II

Să mai aștept așadar,
Să se limpezească amiaza,
Să se audă ultima strigare,
Și tu vei veni ca un fluture
Cap de Mort
lipit pe umărul drept
Trecând prin prea multă lumină
Și cu mare alai de păsări albastre,
Să mai aștept păstorii
Plângând culorile păsării uitate,
Să-mi poarte jertfa prinosului lor
La ceasul acesta când noi suntem
cei mai albi?
Să mai aștept așadar
Să mă binecuvânteze
femeia cu călcâiele nerotunde
Apoi să sparg toate oglinzile din casă,
pentru că zici tu,
Tot atât de bine ne vedem
dacă ne uităm unul în altul
Și după aceea facem lungi tăceri,
Să mai aștept până când zarul
va arăta șase-șase.

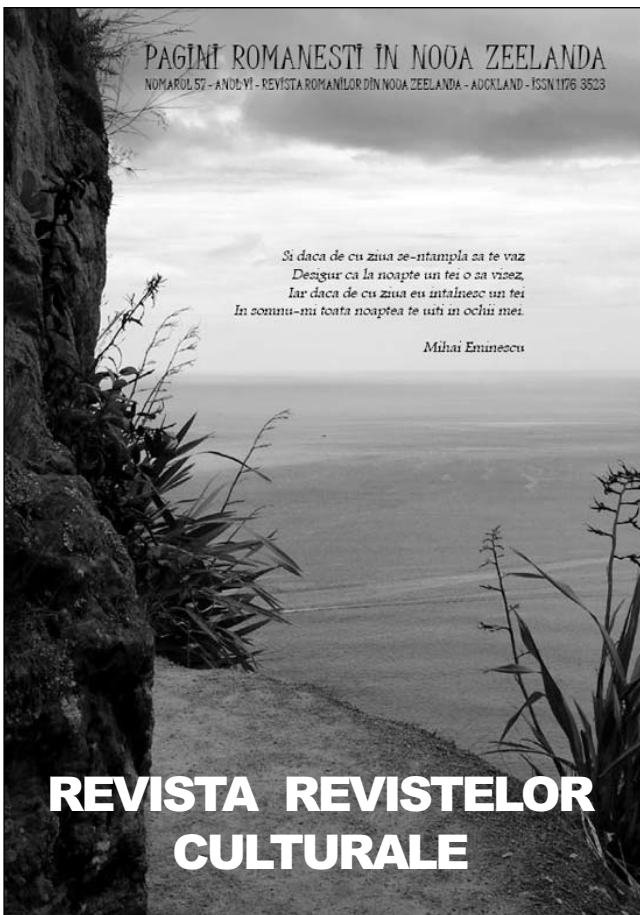
Erotica I

Spune-mi măicuță de ce aștept
curcubeul și răsăritul
cu ființa ca o salcie amară
și nenunțită?
Spune-mi de ce îmi plânge pântecul
ca o sonată bocită în
Capela Sixtină a Verdelui?
Spune-mi despre nezcicerile tale
la vremea Genezei
și-a Sărbătorii,
Acum când timpul are brațe
și viață,
Când toate porțile au crescut
nemăsurat de mult
pentru întâmpinarea poveștelor tale,
Binecuvântează măicuță tot ce e rod
Ca să pornim în univers curați
și pregătiți

pentru cele mai frumoase păsări
de cer și de cântec.
Nu uita, măicuță tot rostul
pe care mi l-ai hărăsit
în primele tale crengi de gânduri,
când știai că nimeni alta
nu va ști, ca fata ta cu călcâiele
nerotunde
să cânte Bucuria
Spune-mi, măicuță...

Erotica II

Dacă ai știi să mă mângâi, așa,
ca și cum ar înflori pomii,
aș uita că sunt copil din flori
și pleoapele mi-s cântece de Paști,
că somnul meu e o odaie
bântuită de pești cu solzi de sunătoare,
dacă ai să-mi tălmăcești
ultimul vis despre caii-pământeni
cu nechezat de fecioară
și crupă de lujer neînviat
o să știu că tu erai cel
Care trebuia să vii cel
mai aproape de mine
că ție o să-ți nasc
copii cu mersul limpede
ca o apă curgătoare,
și mâini puternice
Dacă ai să vii...

A apărut numărul 57 al revistei **Pagini Românești în Noua Zeelandă**. Din sumarul acestui număr spicuim pentru dumneavoastră:

- ◆ Comentariul editorului: „*Spre binele omenirii*”, despre experimentele pe animale din Noua Zeelandă, de Cristi Dumitrache;
- ◆ Știri: *Spectacol Eminescu în Auckland*; *Ambasada – Un nou cetățean român la Ambasada României la Canberra*; *CD-ul sărbătorilor pascale pe care revista noastră îl oferă tuturor românilor din Noua Zeelandă (cd-ul poate fi cerut la adresa revistei romanianpages@yahoo.co.nz)*; *Concert rock în Auckland – grupul Recif și invitații lor Blackt Friday, un concert ce se va desfășura pe 20 martie la Mount Albert War Memorial, ora 5³⁰ pm*;
- ◆ Călin, file din poveste: „*Securiștii, oameni între oameni*” și „*Marile secrete ale unei politici mici*”, de *Călin Hera*, București;
- ◆ O alta istorie a literaturii romane: Despre „*Descult*”, romanul cel mai tradus - în 24 de limbi străine – și despre întâlnirea lui *Vlad Mușatescu* cu *Zaharia Stancu*;
- ◆ Movie nights: *La taifas cu „Old Dogs”*

și „*Ice Age 3*”, în rubrica semnată de criticul de film *Irina Margareta Nistor*;

◆ Întâlniri cu destine: *O nouă rubrică de interviuri excepționale*. În prima apariție, maestrul *Horațiu Mălăele în dialog cu Adalbert Gyuris* din Germania;

◆ Lumea din noi: Editorul revistei *Adina Dumitrache* semnează articolul intitulat „*Firul de paianjen*”;

◆ **Secante românești**: Una dintre cele mai longevive rubrici ale revistei, semnată *Adrian Irvin Rozei*, cu file de călătorie la Moscova;

senzațional **România rupe tăcerea**: Primul episod al unui document senzațional

◆ **16 tablete, 7 rachete**: *Liviu Antonesei* din Iași cu „*Interludiu sceptic. Un poem*”;

◆ Clubul de poezie „*Pinecota*”: Creații semnate de Ioan Lăstun, Adrian Botez, George Topârceanu, Mircea Cărtărescu;

◆ **Călător prin România**: rubrica *Rodicăi Elena Lupu* din București, cu articolul intitulat „*A plecat un tren din gară*”;

◆ **Viata spirituala**: Primul episod al „*Istoriei Bisericii Ortodoxe Romane*”

Vă dorim lectură plăcută!
Adina și Cristi Dumitrache

IMPRESII

Mâna dreaptă avea unghii lungi și un pic ascuțite. Deși era slabă și destul de mică, mâna lui își păstra masculinitatea. Atingea cu forță sau abia simțit corzile chitarei, lăsând sunetele să iasă controlat și armonios. Era încordat și traspirase. Maria îl privea fascinată, stând complet incomod, în picioare, lângă ușă. Parchetul scârțâia groaznic și orice mișcare era aspru sancționată de privirile pline de nemulțumire ale celor care ajunseseră suficient de devreme pentru a găsi scaune libere. Nici prin gând nu-i trecea să se miște, aproape nu clipea. Măinile lui îi captaseră privirile. Muzica lui Mozart răsuna din chitari în încăperea mult prea mică și supraîncălzită. Cei doi artiști aveau câte un pahar cu apă lângă scaun. Al lui era răsturnat pe podea.

Când au terminat de cântat, au salutat publicul și au plecat. Fără bis sau alte serii de aplauze. Maria încă îi privea mâinile când a trecut pe lângă ea, îi privea mâinile și când a rugat-o să-i facă loc să iasă. Abia atunci și-a ridicat privirile și l-a privit în ochi. Avea o privire întunecată și rece, care a înfiorat-o. În acea clipă i-a uitat mâinile. S-a chinuit mult după aceea să și le amintească, dar n-a mai reușit. Și-a amintit totuși senzația pe care a avut-o privindu-i mâinile grăbite pe corzi. Era ceva viu acolo, o forță necunoscută ei.

E ciudat cum, după multă vreme de atunci, Maria re trăiește senzația de fiecare dată când aude acea bucată din muzica lui Mozart. Ca și cum i s-ar fi impregnat în pielea mirosul unei nopți de dragoste.

Într-o zi, mergând spre facultate, se auzi strigată de o voce cunoscută. Era Anca, o fostă colegă de liceu, pe care n-o mai văzuse de câțiva ani. Îi făcu semn cu mâna și se întoarse din drum să o salute cum se cuvine. Anca nu era singură. Se ținea strâns de brațul unui tânăr, îmbrăcat într-o geacă de piele maro. Avea blugi jerpeliți și teniși. Purta ochelari de soare și Maria nu l-a recunoscut din prima clipă. Abia când Anca îi făcu prezentările și a dat mâna cu el și-a dat seama că este el. Fiorul era același, mâinile erau aceleași, iar când și-a scos ochelarii de soare a constatat că și ochii erau aceiași. Anca stătea în continuare agățată de brațul lui și nu-l slăbea din ochi. Era clar foarte îndrăgostită. I-a povestit numai despre el și muzica lui. El nu zicea nimic, își pusese înapoi ochelarii și Maria era convinsă că o fixează cu privirea din spatele lor. Fiorul rece n-o părăsea deloc. Au schimbat numere de telefon și au promis să se revadă curând la o bere. Era ferm hotărâtă să nu accepte vre-

dată o întâlnire cu ei.

N-a auzit nimic din cursurile din ziua aceea. Era cu gândul departe, inexplicabil, la mâinile lui ispititoare și privirea de gheață. Cât de îndrăgostită părea Anca.. Se topea în ochii lui. De când o știa era veselă și plină de viață, mereu dornică de aventură și sport, mereu pusă pe șotii. O fată deșteaptă care-i plăcuse întotdeauna. Drumurile li se despărțiseră după liceu, dar îi făcea mereu plăcere s-o revadă. A adormit cu gândul că Anca era norocoasă să poată iubi așa, cu toată ființa și fără urmă de îndoială. Era ceva ciudat la tipul acela, dar dacă Ancăi îi plăcea atât... Și-apoi fără chitară, Mozart și atitudinea de scenă nici nu era atât de înspăimântător.

Era întuneric, se auzea un șuierat și i se părea că e frig. Fereastra era deschisă. A vrut să se ducă s-o închidă, dar cineva sau ceva o ținea în pat. A vrut să strige, dar n-a putut. Un fior rece cunoscut îi trecu pe șira spinării. Respira greu. S-a întors și a văzut-o pe Anca ținând-o de mână. Cu ochii roșii de plâns, fără cuvinte, Anca îi făcea semn să nu plece, să nu o lase singură. Cu cealaltă mână îi arăta ceva în întuneric. Nu vedea nimic. Afară se dez-lănțuia furtuna și tare ar fi vrut să închidă geamul înainte. Pentru cât de firavă era, Anca avea o forță incredibilă. Când a privit-o din nou, în locul ei era el, râzând, cu ochelarii de soare pe nas, ținând-o de mână strâns. Cu mâna liberă, Maria îi smulse ochelarii și o lumină puternică o lovi în față. Se trezise, soarele intrase în cameră prin fereastra larg deschisă. În cameră era frig. Se scutură de urmele visului și se uită la ceas adormită.

Încă nu-și băuse cafeaua când a sunat telefonul. Anca o invita la o plimbare prin parc, să-și mai depene din amintiri. Căută o scuză, dar până să alcătuiască una coerentă, Anca apucă să-i spună că el e plecat din oraș și e una din puținele ocazii în care poate ieși cu fetele la palavre. Răsuflând ușurată, Maria acceptă zâmbind. După ce închise telefonul se întrebă pentru o clipă dacă o să-i povestească Ancăi visul și temerile ei. Probabil că nu.

Anca vorbea puțin despre facultate, despre colegi și prieteni noi, despre părinții ei și foarte mult despre el. Era împreună de un an și ea visa la nuntă și la copii cu ochii lui. Îi lăuda muzica, inteligența, umorul. Nu-și dorea nimic altceva decât fericirea lor împreună. Maria, reticentă, nu vorbea prea mult. Îi spuse doar că sunt tineri și au tot timpul, să nu se grăbească. S-au căsătorit după două luni, iar Maria nu s-a dus la nuntă, scuzându-se lamentabil.

Au trecut de atunci vreo douăzeci de ani. Anca e căsătorită cu chitaristul ei, Maria cu un inginer drăguț și vesel. Amândouă au copii. Se întâlnesc uneori prin Cișmigiu și discută despre problemele adolescenților din ziua de azi. Anca radiază de fericire. Arată cu zece ani mai tânără, merge la concerte cu copiii (trebuie să înceapă și ei să asculte ceva muzică bună, nu?), pleacă în concedii cu cortul prin lume, el îi cântă la chitară lângă foc, exact ca în primele drumeții. Maria și-aduce aminte de mâinile lui alunecând pe corzi, de privirea lui înghețată și de Anca agățată de brațul lui. De visul ei și de teama de a-l revedea. Oare de ce s-o fi temut de fapt? Băiatul ei cel mare e acum student la Conservator. Studiază chitara.

Pe când avea vreo patru-cinci ani s-a agățat de o chitară într-un magazin de jucării și a refuzat să mai plece de acolo fără ea. Mama Mariei i-o cumpărase încântată de dorințele artistice ale copilului și se întorseseră acasă fericiți și bunica și copilul. Când l-a văzut cu chitară în mână, Maria a încremenit. Degetele lui mici, forma palmei, încrâncenarea cu care trăgea de corzi... totul îi amintea de el. L-a strigat și când i-a întâlnit privirea a găsit acolo și întunericul și răceala din ochii lui. Copilul îi zâmbea, dar lumea lui se transformase într-un mod pe care Maria nu-l putea înțelege. I-a fost frică să nu-l piardă, i s-a rupt sufletul de dorul copilului ei mic și dulce, dar l-a iubit de zeci de ori mai mult văzându-l hotărât în alegerea lui.

Amintirile despre întâlnirile cu el i se par copilării acum. Totuși, de-a lungul timpului, n-a povestit nimănui despre senzațiile ei. Undeva, în adâncul sufletului, mai păstrează și teama și fascinația inexplicabilă. Se ferește să-l întâlnească și inventează involuntar tot felul de motive. Dar când se uită la Andrei al ei îndoilele își regăsesc drumul. Și dacă.. e posibil?!

Aida HANCER

Banquet

undeva în cer se discută obsesiile noastre
și noi stăm liniștiți
bolnavi terminali la petrecerea de crăciun
ologii primesc invitația la dans a reginei

în liniște. nu poți să faci un pas greșit
dacă n-ai picioare
dar de la brâu în sus să urli cu mâinile

ca niște samovare spunea makine
nenorocite de samovare împărțite-n oribile
cești chinezești din care sorb guri care
cândva sărutau și-și lăsau sărutate picioarele

cu ochii apatici
ca niște melci mângâiați de gene
vorbim ceaiul fâșâie petrecerea mușilor
un fast al naturii aproape executate
în mijlocul căreia un samovar încearcă
să se ridice înspre tavan
și fiecare parte a corpului lui delirează
și fiecare parte a corpului lui sunt chiar
ceilalți care stau pe coate
semn al îngenuncherii mâinilor

samovare vă rugăm fierbeți-ne ceaiul
gurile-s ca floarea uscată de tei
dansul vă paște pe dinăuntru
Dumnezeu v-agită ca pe mănunchiuri de chei

măine dimineată vom număra din nou
ceștile și pentru samovare caleștile

DEBUT

Claudia ENACHE

Ghetele maronii (Fragmente)

Căinele nu părea interesat de ghetete maronii, cu șireturi negre și talpă groasă, care se apropiu grăbite. Le mai văzuse undeva, dar atunci fuseseră mai mici și, când se ținuse după ele, ajunsese în apropierea unui balcon, pe lângă care găsisese niște oase descărnate, uscate, bune de ronțait.

Se întoarse brusc din drum și, printre alte încălzări ce trecură la fel de grăbite pe lângă el, le reperă dintr-o privire, apoi porni în urma lor. Ghetetele așteptară cuminti câteva clipe pe marginea trotuarului, lângă niște niște teniși cenușii, după care făcură câțiva pași, peste liniile albe și late trasate peste asfaltul umed al șoselei. În fața acestor linii torceau nerăbdătoare cutiile cu roți, care îl făceau, uneori, să-i vâjâie capul și să nu mai știe încotro să apuce.

Continuă să se țină după ghetete, crezând că va ajunge din nou în locul în care descoperise atunci oasele. Dar, deodată, urechiile percepură un sunet strident și ascuțit, iar curiozitatea îl opri în loc. Mai auzise și altă dată asemenea sunete și știa că veneau de la creaturi pitice, nervoase, pe care niște uriași se străduiau să le liniștească. Ascultă puțin, apoi își răsuci capul, cu blană de un alb murdar, spre stânga. Zări mai încolo niște ghetete mici de tot, cum mai văzuse de multe ori. Erau roșii, cu fermoar și tropăiau cu încăpățănare pe asfalt. Da, aparțineau uneia dintre acele creaturi pitice, atât de zgomotoase.

Se apropie fără grabă, mai mult ca să vadă dacă nu se înșelase, dar niște cizme negre, cu tocuri pătrate îi tăiară calea, interpunându-se între el și ghetete.

- Marș, potaie!

Fermitatea glasului și felul răstit în care i se vorbise, îl făcu să rămână pe loc. Știa că atunci când uriașii i se adresau așa trebuia să plece, căci altfel, aruncău cu te miri ce în el. De ce-l tot goneau? Că el nu vroia decât să

vadă dacă țipetele veneau sau nu de la piticanie.

Clădirile își luminaseră acele pătrățele dispuse unele sub altele și unele lângă altele. Peste câteva ore se vor stinge aproape toate și vor rămâne multă vreme așa, chiar și după ce negura de acum se va risipi.

Deodată, observă ceva sub un copac, acum veștejit, și se duse să cerceteze curios. Era o pungă de hârtie, pe care o adulmecă vârându-și botul năclăit de noroi neuscat și scheună ușor. Mirosea a carne iar el nu găsisese, până atunci, mai nimic de mâncare. Poate că ghetetele acelea maronii îl vor duce lângă balconul unde descoperise oasele. Dar unde dispărușeră ghetetele? Se uită într-o parte și-ntr-alta, dar nu le mai văzu. Cuprins de panica de a le fi pierdut, le luă urma, mirosind puțin pe jos și-și dădu seama că trebuia să o apuce la dreapta, pe o străduță lăaturalnică. Grăbi pașii și, după câteva minute, le reperă. Mergeau la fel de repede în fața lui și, ca să le ajungă din urmă, aproape că începu să alerge. Însă brusc, un alt câine, la fel de zdrențuros ca și el, numai că mult mai firav, îi apără în cale. Ieșise de sub una din cutiile cu roți ce stăteau tăcute, aliniate pe străduță.

Începu să mârâie și să-și arate amenințător colții, ca, într-o pornire arțăgoasă, să se repeadă asupra semenului. Să se înțeleagă bine că ghetetele erau ale lui, numai ale lui, fiindcă el le văzuse primul! Și reușise să se facă înțeles pentru că potaia o tuli sub mașina de sub care îndrăznise să iasă.

Acum își putea relua urmărirea! De ce trebuia să se certe mereu cu cei de teapa lui, care se tot băgau în treburile lui? O dată, se luase la harță cu doi dulăi, căci aceia fuseseră dulăi, și de-abia izbutise să scape nevătămat din încăierare. Ce-i drept, îl ajutase un tovarăș de-al său, cu care mai hoinărea când și când, numai că de o vreme nu-l mai văzuse. Poate că îl prinseră uriașii aceia ce-i tot alergau cu niște plase mari...

Ghetetele continuau să meargă înspre destinația știută numai de uriașul care le purta. Când vor ajunge o dată lângă balconul acela, că nu mai putea de foame? Dar, dintr-o dată, ghetetele prinseră să fugă după niște cizme deschise la culoare, de mărime medie spre mică.

Căinele simți că se va petrece ceva cu uriașa încălțată în cizme și se opri brusc ca să vadă ce avea uriașul de gând să facă. Se ascunse după o tufă îmbătrânită și se uită, printre tulpinile plâpânde, uscate, înspre cei doi. Îi vedea foarte bine. Uriașul puse o palmă peste chipul uriașei și începu să tragă de o pungă neagră pe care aceasta o ținea pe umăr. Cu cât se zbătea mai mult, cu atât uriașul devenea mai agresiv.

Mișcându-se ușor, căinele își linse botul și înaintă neobservat spre ei, dinspre partea întunecată a străduței. Se uită într-o parte și-ntr-alta. Nici țepenie de alte ghetete, sau cizme, sau pantofi. Auzea sunetele înfundate pe care uriașa le scotea în timp ce se chinuia să se elibereze din strânsoarea brațului ce-i sugruma gâtul.

Frânturi de energii amestecate veneau dinspre cei doi, iar căinele le preluă ca fiind ale sale. Teamă... groază... furie... disperare... panică... durere... Începu să latre agitat, cu un glas gros, zdrobind liniștea nefirească din jur, și, după o vagă ezitare, se năpusti asupra ghetelor maronii.

Își înfipse colții ascuțiți în pantalonii uriașului și, strângând cât putu de tare, perforă materialul și-și dădu seama că ajunsese la carnea piciorului. Dar smucitura aceea brutală îi zgudui capul cu atâta violență, că trebui să-și retragă colții. Auzii pleoscăitul cizmelor ce o zbughiră la fugă, însă simți din plin și durerea din coaste, căci una din ghetete îl izbise cu putere ca să-l alunge. Ar fi putut să se ferească, fiindcă o văzu cum luă direcția toracelui lui, dar o lăsă să-l lovească. Abia a doua oară se feri, retrăgându-se repede într-o parte și începu să alerge puțin, scheunând, apoi se opri. Ghetetele se luară din nou după acele cizme mai mici.

Zvâcnind deodată, căinele se repezi, lătrând furios, asupra uriașului. Numai că ceva se petrecu, totuși, în acele clipe în care el hotărâse să se îndepărteze de ei, căci uriașa se prăvăli ca secerată pe asfaltul jilav, chiar lângă o băltoacă în care cineva aruncase un chiștoc de țigară și o felie de pâine. Pâine...o va adulmeca mai

târziu...

Ghetetele se îndepărtară izbindu-și tălpile, de asfalt, una după alta, în fuga nebună ce le apucase.

Le lăsă în pace și se apropiu precaut de uriașa ce gemea ușor. O durea ceva, putea simți asta și văzu că din partea stângă a abdomenului, acolo unde-și împreună mâinile, se scurgea un lichid. Era roșu și foarte cald. Îi percepu fierbințeala adulmecând. Mirosea atât de frumos... Dar era, cumva, diferit de lichidul ce curgea din viețuitoarele pe care le mai prindea uneori, când stătea la pândă la gura țevii... era o țevă spartă acolo unde se terminau clădirile. .

Uriașa vru să se ridice pe-o parte dar, fiind prea slăbită, nu reuși și căzu la loc.

Căinele se așeză pe labele dinapoi și începu să scheaune încet. Rămase lângă uriașă până când nu-i mai putu percepe palpăirea ce-o ținuse până atunci în viață. Pătrățelele clădirilor se stinseră unul câte unul...

Un strop rece îi alunecă deodată de pe bot... apoi altul...și altul, până când de-abia mai izbuti să deslușească ceva printre acele picături venite, ca și negura trecută, de undeva, de sus. Trebuia să-și caute un adăpost.

Se mai uită o dată, trist și abătut la uriașa nemșcată, îi linse mâna de câteva ori și o porni către capătul străzii. Mergea fără grabă, tot oprindu-se și aruncând o privire în spate. Uriașa rămase tot unde o lăsase. Știa că nu se va mai ridica niciodată de pe jos, căci energia ei se risipise în aburul rece al negurei...

Revista Fereastră

Publicație editată de: Asociația Culturală
"Agatha Grigorescu Bacovia" - MIZIL

Cod fiscal: 230324460;

Cod IBAN: RO60RZBR0000060010080523,
deschis la "Raiffeizen Bank" - filiala Mizil

Str. Agatha Grigorescu Bacovia", nr. 13A

Telefoane: 0244251144; 0722653808 -director;
0732731196, 0769210763 - redactor șef

E-mail: lucian_manailescu@yahoo.com

Redacția

Director: Emil Proșcan, redactor șef: Lucian
Mănăilescu

Acest număr a fost ilustrat de:
Marian NICA și Leonard Țuclea

Autorii materialelor publicate răspund în mod
direct de conținutul acestora.

Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază

ARCADE LIRICE

Ștefan Alexandru
CIOBANU

roșu

*oamenii știu că trebuie
să se oprească la roșu
chestie care trebuie învățată
și din fiu în tată
departele însă mă trage de sfoara
aurită ca pe o jucărie
pășesc pe capotele mașinilor
de parcă aș fi ciuperca
unei bombe atomice*

*oamenii nu se uită la mine
oamenii nu se uită nici la ei
așa că fac și o tumbă în aer
sau asta este
o amintire din copilărie
când mă aruncam în pat
și se interpune stării de acum*

*ating cu fruntea
fiecărei părți a corpului
crucile din vârful bisericii
cele pe care nu le atinge nimeni
pe acolo pe unde iese fumul
de dorințe*

*păsările vin să îmi ciugulească
codrul de pâine din ochi
din trup mai scoate capul
câte un animal sălbatic
speriat înfrigurat
toate cele*

*mă îndrept spre lună
cu niște mișcări
de parcă m-ar fi pescuit cineva
încep să văd blocurile ca pe niște
imense plante de beton*

*mai e până să facă soarele
lumânarea pe bolta cerului*

**aerul
este înlocuit de muzică**

*să vă povestesc cum odată
am văzut un film la cinema
cu iubita
a fost cea mai fantastică seară
nu ați fost acolo să mă fi văzut
cum alergam în mine trezindu-
mi
toate cotloanele la viață
dându-le alarma lovind
în oasele de aluminiu*

*să vă povestesc
cum povestește povestitorul
în oglindă
repetând*

*în tot acest timp jos
inima mea stă pe o bordură
lângă o pungă goală de pufuleți*

Lucian MĂNĂILESCU

Lacrimă

(D-nei Mariana Ionescu)

*Dezrădăcinează-mi sufletul!...
Sapă adânc în cer printre
goluri și spaime și
scoate-l ca pe un trandafir
prea bătrân
cu aripi cu tot...
În locul lui va crește o amintire
cu flori albe și roșii,
pe care soarele
va prelinge dimineața
o boabă albastră de rouă.*

Titanic

*Îmbarcați într-o călătorie spre
capătul lumii trăim în oglinzi
fel de fel de vieți ale altora
și râdem și aruncăm
confetii în valuri...
Seara cântecul minunat
al orhestrii
ne aduce pe ring și știm
că ziua de mâine nu mai există...
O picătură de apă sărată
ni se strecoară
din când în când sub gene,
dar continuăm să dansăm fericiți
pe postamentul de gheață...*

Ultima poezie

*Ei, bine, iubitorilor,
albaștrilor, imprevizibililor,
eu nu mai scriu poezie!
M-am hotărât s-o trăiesc,
să mă atâr în ștreang
de dragul ei și să-i măsoar
ca o pendulă secunde...
Mai mult, m-am hotărât
să o falsific;
știind că azi sau mâine
un meteorit întâmplător
va spulbera numele
și prenumele celebrității
lăsându-ne orbi, ca pe Homer...
Această poezie e ultima,
am îndreptat-o spre tâmplă
și mă pregătesc
să apăs pe trăgaci...*

Evadarea din rai

*Pantofii tăi cu toc
traversează strada
atât de tandru, femeie,
și eu
colorez mărire
cu ochii tăi albaștri
și îmbătrânesc
alargând desculț
prin praful din nori...*

Silvia BITERE

A luminare

*Purtatul era pentru el ceva demodat
Nu alegea niciodată nuanțele
după un catalog anume
Se îmbrăca mai tot timpul în
mirări ieșea așa cu ele pe străzi
În prima zi s-a împiedicat
de umbra lui a stat o secundă
A dus mâinile la ochi a respirat
o femeie la drum de seară
A doua zi s-a trezit în mijlocul
mării apa îi tot creștea
Privirea nimfei era tot mai aproape
de el sfârșitul dulcele păcat
A treia zi...*

O, dulce, Delgadina!

*Delgadina, drumul ca o punte
mi se așternea la picioare
De atâta dor rămăsesem fără auz
Mă închipuiam vis și porneam
pe urmele șoimului
Câtă liniște să mai adun sub pleopă
Când tristețea e haina
ce o port cu mine peste ore?*

*O, tu și mie, acum și mâine
Ce dor mai mare
Am să-ți spun mereu
Eu cred*

*Fă-te zare și așteaptă-mă
pe un umăr de femeie
Peste care doar lacrima
ți se prelinge a uitare
Să te îmbraci cu ce ai mai de preț
În sărbătoarea asta
nu se mai poartă negrul*

Peregrinaj

*Ca dintr-un salt de brațe se ridica
Un templu prin el treceau inorogii
vestind căderea unui mag
Se zămislea cerul cu tot largul său
Și din văzduh un zbor – ultimul
Înlănțuia umerii orbului...*

*Priviți drumul – le porunca
Restul vieții este împărțirea
la ce nu aveți și nu veți avea
Niciodată sămânța fructului
nu se va coace*

*Orbul înainta căci mersul
îi era de-ajuns
Cu mâinile prindea lumina
și-o strângea sub gene
E tot ce am - spunea
La marginea asta de lume
pământul nu este călcat
O să plantez doi ochi
să mă poți vedea Doamne*

Valeriu CÎMPEANU

Sentință

*Azi-noapte traversam infinitul
să-i caut sfârșitul
teleportat de zborul trăznit
al daimonului neîmblânzit
Cernită într-un colț
Vecia se hlizea obosită
de nebunia mea nesfârșită
M-ar fi vrut slugă să-i fiu
dar în Rai se făcuse târziu
și bătea cu zloată și ger
peste sufletu-mi pustiu
și stingher*

*Dumnezeu tocmai terminase
o Judecată de Apoi
Și-n timpul rămas
nu-ncăpeam amândoi*

Viziune

*Se făcea că luasem neantul
de la început
să văd unde și de ce am gresit
Se făcea că piatra curgea
și tăcerea-mpietrea
peste mirarea mea...
că lumina curgea
dinspre mine spre ea...*

Ritual

*Prin sufletul ierbii
nu poți umbla oricum
Știu asta de la tata
care, odată cu zorile,
a pleca desculț prin rouă
să vadă ce se întâmplă
cu ziua de Măine...*

Implorație

*O, tu, Midas,
te implor!
nu mă atinge
mai lasă-mi Clipa
să-mi ardă vecia din sânge...*

Vecernie

*Când calc desculț
prin roua aprinsă de soare
în iarbă se face tăcere...
Calc pe tăcere
și-o simt cum mă doare...
O, Doamne, vino și Tu
prin iadul uitat
și îți va fi mult mai bine
decât atât de-nsingurat
în hăul în care Te-ai exilat...*

